NAUTILUS

science fiction

DĂNUȚ UNGUREANU s-a născut în anul 1958, la Calafat. A absolvit Facultatea de Energetică din București și a profesat ca inginer câțiva ani, după care a început o lungă carieră jurnalistică, publicând în cotidiane importante. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.
A debutat cu o povestire în 1981, în revista *Știință și Tehnică*. În 1993 a apărut primul său volum, *Marilyn Monroe pe o curbă închisă*. În același an a publicat la Editura Nemira romanul *Așteptând în Ghermana* (cea mai recentă ediție Nemira, 2013), pentru care a câștigat Premiul de Popularitate și Premiul I la secțiunea de specialitate a ROMCON. De-a lungul anilor a semnat numeroase povestiri pentru diferite publicații și volume colective, textele sale fiind recompensate cu multe premii. A scris, de asemenea, scenete radiofonice și câteva sute de scenarii pentru televiziune. Printre celelalte volume ale autorului se numără *Români deja deștepți* (2007), *Basme geostaționare* (2008).

MARIAN TRUȚĂ s-a născut la București pe 24 aprilie 1960. A urmat cursurile Facultății de Electronică și Telecomunicații din cadrul Politehnicii București. În prezent este freelancer, dedicat scrisului și activismului literar în Societatea Română de Science Fiction și Fantasy. Din 2010 coordonează *Revista Nautilus* a Editurii Nemira. A scris numeroase articole în presa de specialitate și a tradus mai multe volume. Dintre cărțile pe care le-a semnat, amintim *Început de anotimp ploios la Ezary*, *Vremea renunțării* și *A doua venire,* cea din urmă apărută la Editura Nemira în 2012. Marian Truță a câștigat, de-a lungul anilor, mai multe distincții, printre care Premiul Uniunii Scriitorilor. Locuiește în orașul Chitila, la adăpost de zarva Bucureștiului. Nu are hobbyuri, ci doar o singură pasiune: literatura science fiction.

DĂNUȚ UNGUREANU
MARIAN TRUȚĂ

vegetal

După o idee de
MARIAN TRUȚĂ

Prefață
CĂTĂLIN BADEA-GHERACOSTEA

NEMIRA

Coperta: Cristian FLORESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
UNGUREANU, DĂNUȚ
Vegetal / Dănuț Ungureanu, Marian Truță; pref.: Cătălin Badea-Gheracostea. – București: Nemira Publishing House, 2014
ISBN 978-606-579-809-0

I. Truță, Marian
II. Badea-Gheracostea, Cătălin (pref.)

821.135.1-31

Dănuț Ungureanu & Marian Truță
VEGETAL

© Nemira, 2014

Redactor: Nicoleta GHEMENT
Tehnoredactor: Mihaela SIPOȘ

Tiparul executat de FED PRINT S.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-579-809-0

„Eu cred că suntem un popor vegetal“

Versul celebru al Anei Blandiana îmi pare o cheie de lectură perfectă pentru prima carte pe care au scris-o împreună Dănuţ Ungureanu şi Marian Truţă. „Eu cred că suntem un popor vegetal“ spune dintr-odată despre ce pare a fi vorba în *Vegetal*: despre legătura de dincolo de evuri dintre oameni şi natură, păstrată aproape neschimbată în zonele rurale ale României şi despre sensul dublu al fiecărui semn şi al fiecărei expresii.

Întocmai cum sensul dublu iniţial al versului blandian nu mai este important decât pentru o istorie a disidenţei din anii comunismului, iar acum sensul propriu se ridică la o nouă, neaşteptată, poeticitate, tot astfel lumea de-a gata descrisă de cuplul scriitoricesc Ungureanu-Truţă iese rapid din orizontul de aşteptare al publicului de ficţiune speculativă din 2014, mizând pe un aliaj stilistic perfect forjat de cei doi, fiecare frază fiind lucrată în aşa fel încât lumea din *Vegetal* este construită şi deconstruită simultan la lectură.

Povestea este simplă: undeva, „la ţară“, prin vreun sat dintre Piteşti şi Dunăre, un băiat de 14 ani, Milu, se

trezește într-o dimineață de vară; până la amiază sapă în grădină, cot la cot cu bunică-sa; apare și o fată, Ina, urâțică, dar isteață foc, și cei doi copii vor pleca după prânz, de-a lungul albiei râului, să se joace în școala părăsită, printre foile rupte din cărțile fostei biblioteci... Nu-i așa că parcă ați mai citit asta undeva sau măcar ceva foarte asemănător, ori poate că măcar una din vacanțele de vară ale unora dintre dumneavoastră a avut – acum câțiva ani sau câteva zeci de ani – zile care începeau exact așa?! În *Vegetal*, lucrurile se complică și veți ajunge să vedeți că lumea pe care o știați și iubeați a devenit o contrautopie ecologică (nu ecologistă!), aproape tot ce era verde și bun, acum este verde și ucigător, întreaga civilizație umană s-a prăbușit sub lancea frunzelor de porumb și arcanul vrejurilor de dovleac... Este o apocalipsă a verdelui, mereu surprinzător de frumoasă în tragismul ei, și astfel unică, îndrăznesc să spun, în literatura română de gen. Fantasticul și științifico-fantasticul își găsesc locul în această apocalipsă prin folosirea cu parcimonie de către autori a visului sau halucinației, pe de o parte, a unei forme de telepatie și a mutației genetice, pe de altă parte. Ce și când este folosit oricare cititor poate decide pentru sine, eu spun că este mai bine să se continue lectura în ritm susținut; *Vegetal* este și o provocare poetică, nu numai ficțională.

Cuplul Ungureanu-Truță vine în SF-ul românesc pe locul rămas liber de la cuplul Bărbulescu-Anania, iar romanul *Vegetal* va confirma dacă este un cuplu demn de legenda ce-l precede. Publicul român este familiarizat și cu exemple străine de scriitori în tandem, de exemplu:

pentru SF, fraţii ruşi Strugaţki, pentru literatura satirică, tot ruşii Ilf şi Petrov, pentru literatura istorică, francezii Erckmann şi Chatrian. Într-o deja foarte bine definită manieră, Ungureanu-Truţă reuşesc să scrie nu „numai“ SF în *Vegetal*. Replicile personajelor, ale adulţilor din jurul lui Milu, portretele lor, pot foarte bine să fie o mostră de literatură satirică subîntinsă literaturii cu subiect rural dinainte de 1989. Lupta pentru supravieţuire şi maturizarea lui Milu, deşi încărcate de un autentic tragism, cum am spus, sunt o reluare râsu'-plânsu' a romanelor călătoriilor iniţiatice sau a romanelor de război cu adolescenţi, dinainte de 1989.

Şi totuşi, nu vreau să vă dau de înţeles că povestea din *Vegetal* este scrisă din alte poveşti. Într-un fel, tocmai aici se află surpriza pe care sper că o veţi găsi la sfârşitul lecturii: veţi avea la fiecare rând impresia că ştiţi ce se va întâmpla şi la fiecare rând veţi fi surprinşi, câteodată chiar contrazişi, fiindcă de-adevăratelea lumea lui Milu şi apocalipsa după Milu au substanţă. Şi, dacă la sfârşitul cărţii, veţi crede că Milu s-a salvat şi odată cu el şi ce se mai putea salva, atunci semnul a fost scris, adică Ungureanu-Truţă există ca scriitor şi trebuie să mai scrie.

CĂTĂLIN BADEA-GHERACOSTEA

Partea întâi

AȘTEPTAREA

1

Când s-a trezit, afară deja era lumină. O dimineață de vară, răcoroasă, plină de ciripitul zburătoarelor. Milu se-ntinse sub plapumă, savurând gustul dulce-amărui al începutului de zi. O auzea pe bunică-sa, în curte, cum dădea de mâncare la păsări. Grăunțe de tot felul, pentru un cârd de gâște și pentru găini.

Sări din pat în fața ferestrei și porni să se îmbrace. Pantalonii cu bretele, cam roși la buzunare, aveau două petice mari în cur, cusute cu ață groasă, aproape sfoară, ca să țină cât mai mult. Cămașa, mirosind a fum de la focul de-aseară, cu bucăți de șiret în loc de nasturi. În picioare, tenișii de gumă.

Se stropi pe ochi cu apa dintr-o cană.

– Miluț, mamă, umple o căldare să dau la vacă, îi ceru bunică-sa când îl văzu în tindă.

Scoase două ciuturi cu apă, turnă în căldare, cu grijă să nu scape vreo picătură pe jos. Fără să mai aștepte, se duse la grajd să verse apa în jgheab. Vaca

îl salută bâțâind din cap și clătinând coarnele. Un minut mai târziu, în bucătăria de vară, Milu bău din laptele muls de bunică-sa dis-de-dimineață, pe când el dormea. Apoi se șterse la gură cu mâneca și ieși în curtea uscată.

Pe pământul bătătorit nu creștea niciun fir de iarbă. Pământul era tare și sterp ca betonul, dar Milu n-avea habar ce-i ăla beton. El știa că scările tindei sunt din țiment, casa de cărămidă, acoperișul din tablă, fereștile sunt de sticlă și tocurile din lemn, iar sticla stă lipită cu chit de tocuri. Cam asta era tot ce cunoștea despre casă. A, mai știa că pe pat sunt velințe, pe pereți niște macaturi și tablouri pe care le cumpărase demult bunică-sa, de la târg.

În ramele tablourilor erau înfipte niște poze, iar tabloul în sine înfățișa un tâmplar alături de o femeie, cum țin amândoi în brațe un copil care avea un cerc auriu în spatele capului. Milu o întrebase odată pe bunică-sa, când era mai mic.

– Cine e-n tablou' ăla?

– Pruncul Isus, îi spusese ea.

– Da' cine e Isus?

– Mântuitorul lumii.

El nu înțelegea de ce are lumea nevoie de mântuire, nici măcar nu știa ce-i aia. Rostogolise cuvântul prin gură, de câteva ori, ca și cum ar fi căutat să-i deslușească aroma și înțelesul cu vârful limbii. Nu simțise nimic. Mântuirea n-avea niciun gust. Întrebase în schimb, altă dată, când mai crescuse, cine-s oamenii din poza înfiptă în rama tabloului.

– Tac-tu cu mă-ta, îi răspunsese bunica.

Milu știa că tac-su și mă-sa muriseră pe când era el foarte mic, așa i se spusese. Nu și-i mai amintea. Dar uneori, privind pozele, credea că vede imagini din trecut, de pe vremea când abia știa să meargă în două picioare. Credea că-l vede pe tac-su că-l cheamă în bătătură și-i zice „Vin-aici, mânca-ți-aș ciocu' tău!" Și el dădea năvală, clătinându-se pe picioarele dolofane, mergând poticnit, dar bățos. Tac-su râdea. De imaginea asta era sigur. De râsul gros al acelui om din poză. Sau să fi fost doar o închipuire?

– Hai, la sapă, îi spuse bunică-sa.

El se duse în pătul, își luă săpăliga și merse după femeie, în grădina din spatele casei. În grădină creșteau în devălmășie vrejuri de dovleci, roșii, tufe de fasole, porumb, vinete, mărar cât el de înalt, leuștean, un vișin rămuros și scorburos și-un cireș. Toate pline de rod.

Mirosea frumos în jur, a soare și-a verdeață proaspătă și-a găinaț de găină. Se apucară de treabă. Săpau la rădăcină și doborau fără deosebire tot ce întâlneau: vrejuri de dovleci, roșii, tufe de fasole, strujenii de porumb, vinetele, mărarul și leuștеanul. Și nu numai. Săpau tot ce vedeau, tot ce era verde. Pir și pălămidă care le-ajungeau până la brâu. Șiraguri de volbură. Lujeri de zambile care-l băteau pe Milu pe umăr.

Plantele nu erau dese. Dar erau multe. Le-a luat o oră să ajungă până la vișin. Sub umbra lui s-au odihnit câteva minute. Milu culese niște vișine. Erau

dulci-acrișoare, îl făceau să închidă ochii de plăcere. Băgă sâmburii în buzunarul nădragilor. Bunică-sa îl luă la zor.

– Hai, că mai avem până la cireș.

Săpară încă preț de un ceas până să-și facă drum. Acolo, bătrâna desfăcu un ștergar mare pe care îl zvârli peste masa de lemn de sub crengile pomului. Milu dădu fuga spre casă, să aducă merindele așezate în coș de bunică-sa, încă de dimineață. În cinci minute se întoarse sub cireș. Bunica se așezase deja pe unul din cele două taburete, de fapt niște buturugi. Ședea la masă și privea spre fundul grădinii.

Dincolo de cireș, se înălța un zid de porumb, verde crud, pe alocuri galben, înalt, de trei ori mai înalt ca Milu. Și des că abia se putea trece printre tulpini. Doar în puține locuri, două-trei, răsăreau uneori luminișuri nu prea mari, schimbătoare, colorate cu zeci de pungi de plastic, roșii, albastre, negre, galbene, aduse de vânt ori împinse chiar de mișcările lanului. Cu pungi de-astea Milu își mai căptușea hainele, încredințat că la o adică or să împiedice tăișurile cât de cât. Luminișurile dispăreau după o vreme.

De fiecare dată când se puneau la masă, bunica privea la porumbul ăla, cu ochii ei albaștri apoși. Milu n-ar fi putut spune dacă femeia plânge sau nu. Știa doar că ochii ei sunt mai umezi ca de obicei.

Încă mai era dimineață, amiaza abia se înfiripa. Soarele, ascuns acum de coroana cireșului, începea să încingă plăcut aerul, poate un pic prea mult pentru o zi de sapă. Porumbul foșnea în adierea vântului.

Mâncară brânză dulce, cu o bucată de mămăligă din ajun, și niște roșii. La desert, Milu ronțăi un porumb copt în jar. Bunică-sa se mulțumi să molfăie între gingii câteva boabe.

Apoi se ridicară de la masă și se-apucară să sape zidul de porumb. Tăiau lujerii, îi doborau, călcau peste ei, mergeau mai departe. Rând după rând... Rând după rând... Rând după rând...

Nu știa cât timp săpase, poate încă un ceas, poate mai puțin. Oricum, începuse să obosească. Atunci o auzi pe Ina strigând la poartă.

– Miluleee... Bă, Miluleee...

– Ce vrei, fă? strigă el. Sunt în grădină, la muncă.

După câteva minute, fata veni la ei.

– Ce faci?

– Dau cu sapa, nu vezi? răspunse el mohorât.

– Văd, îi zise fata.

– Atunci la ce-ntrebi?

Bunică-sa se opri din săpat.

– Du-te de adă niște apă, îi spuse băiatului.

Milu porni spre casă, călcând apăsat tulpinile, tufele de fasole, vinetele, roșiile. Îi plăcea să audă sub pași trosnetul lichid al plantelor rupte. Ina îl urma la doi pași în spate. Era urâtă, înaltă, ciolănoasă, cu ochii mici și iscoditori, dar deșteaptă foc. Așa credea Milu.

Când își luau zborul, ca niște vrăbii bezmetice, gândurile lui nu mai puteau fi stăpânite, se ridicau sus, sus de tot, pe deasupra lumii verzi. Își închipuia

lucruri nenumărate, iar închipuirea îl purta pe unde nu putuse răzbi cu piciorul. Nici el, nici bunică-sa, poate doar ai lui, demult de tot, când el încă nu învățase să meargă. Frumos lucru închipuirea asta, te ducea oriunde, mai iute și mai sigur decât căruța care zăcea în șopron, cu oiștile-n pământ, și la care Milu visa să înhame un căluț murg, cum văzuse într-o poză, la școala părăsită. Să-i poarte pe-amândoi până la marginea lumii și dincolo de ea.

Iar Ina îl aducea mereu înapoi, pe pământ, parcă l-ar fi apucat de glezne și l-ar fi tras jos, lângă ea, în siguranță. De-aia îi părea bine c-o știa de când deschisese ochii în verdele împrejmuitor. Și cu vremea nici nu și-ar mai fi putut închipui totul fără dânsa...

– Care căluț, Milule, de unde căluț? Păi, dacă-l visezi în fiecare noapte, de ce nu-l prinzi?

Îi plăcea de ea când îl înțepa astfel, îi plăcea mereu, da' parcă mai mult dacă se silea să-l ia-n râs, ca o femeie în toată firea...

Fata îi povestea fel de fel de lucruri, când se jucau pe uliță. Numai ei doi se jucau, altcineva nu mai era pe-acolo. Ina spunea că mai sunt copii și-n alte sate, dar Milu n-o cunoștea decât pe ea. Și, cum din discuțiile ălor mari era deseori gonit, Ina era și singura cu care putea să stătea nestingherit la palavre.

Se minuna de câte știe. El n-avea habar de mai nimic, bunică-sa, zgârcită la vorbă, nu-i povestea mare lucru. Dar Ina îi zicea unde duce șoseaua din fața porții. Îi spunea că într-o zi ajunsese cu tac-su, Cocoșu, până la râul mare din luncă și văzuse *calea*

ferată, dar niciun *tren* nu trecuse cât stătuse ea cu tac-său acolo. Acuma, Milu se cam codea s-o creadă. Uneori i se părea că fata scornește niște lucruri doar ca să caște el gura. Oricum, în lipsă de altceva, Milu căsca gura.

– Vii pe uliță? îl întrebă fata.

– Am treabă, nu vezi? o repezi el.

– După...

– Mai vorbim.

În curte, umplu grijuliu un urcior cu apă. Ina se îndreptă spre poartă.

– Să mă strigi când isprăvești, îi zise.

– Bine, dădu Milu din mână și porni spre fundul grădinii, cu urciorul în cumpănă pe umăr, cum văzuse că-l cară bunică-sa.

Băură oleacă și se-apucară iar de săpat.

Cam pe la amiază, ajunseră la parul pe care-l bătuse cu o zi în urmă.

– E bine, spuse femeia. Azi-noapte n-a crescut așa de tare.

– Pot să plec? întrebă Milu.

Bunică-sa îi făcu semn să se ducă.

– Să iei niște vinete, în drum. Și niște cartofi de lângă gard, să-ți fac tocană.

Milu culese două vinete de pe jos și mai luă cu el câțiva știuleți, să-i coacă pe jar diseară. Ieși pe drum și se duse la poarta Inei.

– Inăăă! Am isprăvit, fă.

Fata ieși numaidecât din casă, de parcă ar fi așteptat după ușă ca Milu s-o cheme.

– Intră, să-ți arăt ceva.

Milu se strâmbă.

– Nu intru, că mă bate Cocoșu.

– Nu te bate, nici nu-i acasă. E dus la MAT, cu alde Obretin.

Băiatul se codi.

– Mă bate când se-ntoarce.

– Hai că ești prost, abia a plecat, nu se-ntoarce curând. Și de ce să te bată?

Milu nu știa de ce. Când intrase ultima dată în bătătură, la Ina, taică-su îl ușuise, suduindu-l. Era beat, abia se ținea pe picioare. Se clătina în mijlocul ușii și înjura de se cutremurau grinzile de la pod.

– Ina-i acasă? întrebase Milu, intimidat.

– Băăă, zbiera ăla. Ce vreai cu fie-mea? Tu nu vezi ce e-n jurul vostru? Mai bine vă omor pe amândoi, futu-vă muma-n-cur. Stai că-ți dau eu o ină să n-o poți căra...

Coborâse scările prispei cu gândul să-l prindă, dar Milu o tulise deja în șosea, oprindu-se pe marginea șanțului, peste drum. Omul se liniștise ca prin minune și intrase în casă. Venise apoi Ina, să-i explice că tac-su n-avea nimic de-mpărțit cu el, doar că-l apucau pandaliile când trăgea la măsea.

– Și vezi și tu ce e-n jur, precizase. Îl lasă *nervii*.

– Ce naiba să fie? Porumb, răspunsese el.

De ce porumbul, același dintotdeauna, putea fi motiv de mânie, Milu nu știa să spună limpede.

– Bine, se lăsă el convins. Intru, da' numai puțin.

Ina îl luă de mână și-l duse în spatele casei, unde se afla un șopron căruia tatăl ei îi spunea *atelier*. Era plin de scule și unelte ciudate, pe care le știa din spusele fetei. Un polizor. Merge cu curent, îi zisese ea, mai demult, și el o luase în râs: cum, cu ăla de la ușă sau curentul de la geam? Nu, fraiere, *curent electric*, încercase să-l lămurească, însă explicația se poticnise ca-ntr-un zid. Nici ea nu știa ce-i ăla *curent electric*. Lângă polizor, o menghină și-un set de pile. Un fierăstrău cam tocit, cu mâner de lemn. Lere. Ciocane și cuie ruginite, șurubelnițe, piulițe desperecheate, chei de toate mărimile, rașpele și cuțite, fâșii de cauciuc (dintr-una își făcuse o praștie cu care trăgea după turturelele și prepelițele ce zburau peste porumbul din spatele curții).

– Ce vrei să-mi arăți? o întrebă.

– Uite-aici.

Ina se aplecă și cotrobăi în dulapul de lângă masa de lucru. De-acolo scoase un sul de hârtie pe care-l desfășură pe jos.

– Ce-i asta? întrebă el, privind la desenul de pe coală.

– O hartă.

– Văd și eu, da' la ce-i bună?

Ina îl privi dintr-o parte:

– Ți-arată pe unde ești.

Milu începu să râdă.

– Ce tâmpenie! Păi, eu nu pot să văd unde sunt? La ce-am nevoie de hartă?

– Da? Știi unde ești? Arată-mi pe asta.

– Sunt în șopron cu tine, la ce-mi trebuie să-ți arăt pe-o hârtie?

Ina se strâmbă la el:

– Poate că-i ultima hartă din sat. Poate chiar din lume. Îți dai seama ce valoroasă e? Uite, îi explică, suntem aici.

Și apăsă cu degetul pe un cerculeț, aproape de marginea sulului, într-o parte colorată cu mult verde. Verde de la porumb, își spuse Milu. Mândru de gândul care-i trecuse prin cap, îi spuse imediat fetei.

– E verde de la porumb.

– Ești prost, îl repezi Ina. E verde că suntem la câmpie, lângă dealuri. Uite, aici sunt munții, arătă ea o zonă colorată în maroniu-închis.

– Proastă ești tu, răspunse Milu. Munții sunt albaștri și alburii, am văzut într-o zi de pe acoperișul casei, în zare. Cum să fie maro?

– Harta e o... o convenție.

– Harta e o prostie. La ce-mi trebuie să știu unde sunt privind o bucată de hârtie? Știu mereu, sunt la mine acasă sau la tine sau în ogradă sau la șosea, pe marginea șanțului.

Ina nici nu-l băgă în seamă.

– Uite, îi arătă ea alte cerculețe. Astea-s alte sate.

– Știi tu...

– Smă-răn-dești, Ți-clești, Pie-trești...

Milu citea greu de tot, silabisind. Ina se lăuda că știe mai bine. Se prefăcea că o crede, n-avea chef s-o controleze și oricum nu-i păsa. Îi arătase niște cărți

vechi, într-un cufăr din șopron. *Manualul tinichigiului, 101 articole de tâmplărie, Cartea brigadierului,* îi citise ea titlurile.

– Sunt ale lu' tata, se mai uită câteodată prin ele.

Din ce văzuse Milu, cărțile aveau și poze. Niște desene cu oameni care trăgeau la rindea sau ajustau cu pila *profile de tablă*. Sau dădeau găuri cu „burghiul electric model BE – 404". Ina îi explicase la fiecare imagine în parte ce se ascunde în spatele cuvintelor de dedesubt.

– Îți zice cum să porți *ochelari de protecție* ca să nu-ți saie *șpan* în ochi. Sau cum să nu rupi *șpiralu* în *bormașină*... Astea-s cărți de-ale lu' tata, de când lucra la *Combinat*.

Milu știa de Combinat de la bunică-sa. Și taică-su lucrase tot acolo. Și maică-sa. Ba și bunică-sa lucrase acolo. Pe timpuri, când lanurile de porumb erau mai mici, când copacii creșteau aproape de ei, când grâul se putea rupe cu mâna. Din vremurile când menta ieșea la umbra gardului în smocuri mici, nu în tufe cât el de mari. Însă bunică-sa nu-i vorbea de vremurile alea. Ea îl învăța doar să citească pe silabe, să cânte, și câte altele, chiar să și coasă. Dar despre ce fusese înainte îi răspundea greu, greu de tot. Sau deloc.

– Nu-ți trebă să știi, repeta bătrâna când el mai întreba una și-alta.

Până când n-a mai fost deloc curios. Ori măcar a renunțat s-o mai întrebe pe ea.

Milu se ridică în picioare.

– Ce prostii mi-ai arătat, îi zise fetei. Mai bine ne sugeam limbile...

O spusese așa, într-o doară, dar cu sufletul la gură. Ea nu căzu în cursă. Nu-i răspunse, iar el ieși din magazie, în bătătura stearpă. Niciun fir de iarbă nu creștea pe lângă casă. Dincolo de magazie, în grădina din spate, tufele de roșii năpădiseră gardul și se munceau să-l dărâme. Dincolo de gard, dincolo de tufe, se vedea linia verde-întunecată a porumbului. Uriaș, de trei ori cât el, cu frunzele tăioase ale tulpinilor legănându-se ușor.

– Mai bine-ai da la sapă, îi spuse înciudat fetei. O să vă năpădească porumbul de tot.

– Tata dă, dar zice că-i degeaba, răspunse Ina. Că oricum o să ne-ngroape *bălăriile*.

– Porumbu' nu-i bălărie. E folositor.

– Ei, folositor... Bălării. Și dincolo de el, alte bălării.

– Parcă ziceai că-s alte sate, rânji Milu.

– Da, alte sate, înconjurate de grâu, de porumb, de floarea-soarelui, de pomi și toate astea înconjurate la rândul lor de altele. Și tata zice că bălăriile nu mai au mult până să ajungă la noi.

– Tac-tu bea cam prea mult. Mai bine ar săpa, să nu vă cuprindă porumbu', că dacă vă dărâmă casa nu mai aveți unde sta.

Se duse la poartă.

– Poate vorbim mai pe seară. Acu' mă duc iar la sapă.

Trecu șoseaua, sări sprinten peste șanț și intră în curtea lui. Bunică-sa pregătea de mâncare.

– Mai scoate o căldare de apă și dă la vacă.

Ceva mai târziu, intrară amândoi cu sapele în grădina din spate, unde se-apucară să doboare porumbul. Trecuseră de parul înfipt de Milu cu o zi în urmă. Asta însemna că mâine ar putea să dea mai puțin cu sapa. Milu știa că zidul de porumb se trage puțin înapoi doar ca să-și ia avânt. Mai văzuse asta, când săpaseră cu spor zile întregi pentru ca apoi, într-o noapte sau două, toată munca lor să fie acoperită.

Când făcură o pauză, băiatul scoase din buzunar sâmburii vișinelor mâncate de dimineață și-i trimise cu prașia peste zidul verde. Aruncase și-altă dată sâmburi de cireș, dar și de vișin sau de prun, departe, peste tulpinile înalte. Știa că porumbul răzbate anevoie ori deloc pe sub pomi. Da, îi spusese bunică-sa, așa-i, dar un copac crește mai greu. O să dea umbră peste doi ani, peste trei, cine știe... Și-l sfătuia să nu se lase în nădejdea umbrei de pom, ci să se bizuie numai pe puterile lui.

Se opriră din săpat după alte două ceasuri. Soarele încă nu cobora spre asfințit, era lumină destulă. Întors în ogradă, Milu se cățără pe scara de la pod și de-acolo, sus pe casă, pe acoperiș. Se uită spre miazănoapte. Undeva, departe, foarte departe, dincolo de orice, se înălțau munții. Albăstrii-argintii, ca niște zimți de fierăstrău știrb, luceau în lumina asfințitului. Putea vedea de pe casă lanul cum se

întinde hăt, în zare. Ghicea la mare distanță spărturi în mozaicul verde. Poate crânguri. Poate alte sate. Cine să stea în niște case singuratice, sufocate, rătăcite în pădurea de porumb?

Casa lor era mare. Părinții fuseseră oameni cu stare și zidiseră o locuință cu camere înalte, cu ziduri groase, cu ferești largi. Până și podul era înalt, că Milu nici nu putea să ajungă la bârnele de sus. Ieșea pe acoperiș printr-o lucarnă. Tabla avea trepte până sus, pe creastă. Acolo se înălța semeț un turn metalic, un schelet de fier, încă o dată cât casa.

Milu știa că turnul fusese o antenă.

– Ce-i aia o antenă, bunico? întrebase.

– Cu ea se prindea televizorul, odată.

Aflase el după aia, cu trudă, punând întrebări întortocheate și primind răspunsuri în doi peri, că televizorul era ceva care arăta oameni și locuri. Îl descoperise în pod, acoperit cu un macat. O cutie de lemn lucios, cu o față de sticlă bombată – ecranul. Și-un cablu care ieșea din spate.

– Pentru priză, îl lămurise Ina. Pentru curentul electric.

Ea zicea că o mulțime de lucruri merg numai la curent electric. Televizorul, radioul, polizorul, bormașina, frigiderul. Multe altele.

– Și ce naiba se vedea la televizor? o întrebase.

– De unde să știu?

– Păi, nu ți-a zis Cocoșu?

– L-am întrebat odată, da' m-a dat cu capul de tăblia ușii. Tot ce-am aflat e dintr-un *ziar* vechi în

care scria, pe-o pagină, „Programul la televizor". Duminică, 15 iunie, ora 8, deschiderea programului. *Lumea copiilor,* prima zi de vacanță. Gazde: Daniela și Așchiuță. La ora 9 un nou episod din *Aventurile echipajului Val-Vârtej.* La ora 9 jumate, *Viața satului...*

– Și? Mai departe?

– Mai departe nu știu, că *ziarul* era rupt.

Ce lume grozavă fusese înainte, cugetase Milu, apoi, repetând în gând „lumea copiilor, Daniela și Așchiuță, echipajul Val-Vârtej, viața satului". Cum anume funcționa televizorul, firește, nu aflase. Nimeni nu știa.

Se cățără și mai sus, pe scheletul antenei. Structura metalică era ca o scară de fier, solidă, ușor de urcat. În vârf, unde mai spânzura o bucată de cablu, Milu își trecu picioarele printre fiare și-și aruncă privirea roată. Cât putea cuprinde de jur împrejur, în toate zările, doar porumb, până hăt la poalele munților albăstrii, porumb țeapăn, de două ori mai înalt decât tac-su lu' Ina și, rareori, un cerc gol, sub coroana unui nuc, ori a unui stejar, ori cine mai știe ce alt soi de pom.

„Casa e de cărămidă, scara din țiment,
Iar fereștile de sticlă..."

Așa cânta doar pentru el, dar mereu se poticnea la versul ăsta cu fereștile. Ar fi vrut să adauge ceva despre acoperișul de tablă argintie, despre cum se

luptau el și a bătrână cât e ziua de lungă, zi după zi, să nu lase casa înfulecată de verdele din jur. Nu găsea versul ăla. Lucru greu, mai greu ca lucrul la sapă.

– Ce vezi? îl întrebă Ina de jos, din bătătură.

Apăruse fără s-o audă, cum făcea de fiecare dată, fiindcă avea umbletul ușor. „Iar ai venit?“ se gândi, dar în loc de asta mai dădu o roată cu ochii peste lume și-i răspunse măsurat, grav.

– Porumb, zise, ca un adevărat *tractorist*, din ăia despre care povestea tatăl fetei când mai scăpa la sticlele din beci. Cât vezi în jur, numai porumb, până la munții din zare, doar porumb.

Ina îl privea cu palma streașină, poate invidioasă că nu se suise și ea cu el acolo, pe antenă, să-l mai bată iar la cap cu *electricul* ei.

– 'ai jos, îi făcu semn. Să ne jucăm la școala părăsită.

Într-o clipă, fu lângă ea, ștergându-și palmele transpirate de turul nădragilor.

– Da' nu ne ceartă ai noștri? se codi, cam rușinat că într-un moment ca ăsta se-arată mai mult băiat decât bărbat.

– Da' ce, le spunem? râse Ina. Ne furișăm prin lăstărișul pârâului, că pe maluri porumbul e pipernicit, iar în bătătura școlii n-a crescut nimic, din cauza nucilor ăi mari.

Milu se prefăcu o secundă că socotește. Asta-i treabă serioasă, nu poate fi lăsată pe mâna și mintea muierilor.

– Hai! zise scurt.

Mai fuseseră la școala părăsită de câteva ori, dar demult, când încă mai erau și oameni cu copii în bucata lor de sat, ori mai puteau răzbate alții, de prin alte părți. Ba veneau și cei mari să se joace acolo, adică nu chiar să se joace, ci să stea rezemați de stâlpii pridvorului, să caște gura la ei, ăi mici, cum intră și ies chiuind pe fereștile și ușile acum oarbe ale *claselor*. Să soarbă o țigară, cu ochii umbriți, depănând cu glas scăzut niște amintiri. Povești de *elevi*.

Dar de când se-ndesise porumbul nu mai ajunseseră decât o dată, și-atunci la fel cum zisese Ina, prin lăstărișul din lunca îngustă a pârâului, c-un picior târșit prin albia mică, celălalt sprijinindu-se pe mal.

Așa făcură și de data asta, însă mai greu, căci pe firul apei crescuseră din loc în loc pereți de măceși cu flori mari cât niște pălării, ghimpoși rău, prin care trecură ajutându-se unul pe celălalt, cu mâinile și picioarele zgâriate.

În curtea școlii nu erau nici porumbi, nici alte bălării. Parcă-i așteptase doar pe ei, cum o lăsaseră în urmă cu doi-trei ani. Nucii mari erau acum și mai mari, iar porumbul, jur-împrejur, îi pândea țeapăn, înalt, dar cumva temător. „Așa“, se gândi Milu îmbărbătat. Ina dădu fuga și luă în brațe un trunchi gros de nu-și putea atinge degetele cuprinzându-l, iar băiatul o imită îndată, pe partea cealaltă. Acum, împreună, puteau înlănțui tulpina, iar degetele lor se împletiră.

La atingere, Milu lăsă repede mâinile jos.

– În ce clasă ne jucăm? o întrebă.

Fata o zbughise deja în sus, pe scara care ducea în podul școlii, sprijinită de peretele scorojit, odinioară dat cu var.

– Azi nu ne ducem în nicio clasă, râse. Mai bine ne jucăm cu *Jules Verne*.

Milu o urmă înciudat că nu-i venise lui ideea, căci astfel părea că nu mai e doar el conducător. „Da, dar și Inei i-a fost necaz că nu s-a suit cu mine pe antenă", îi mai veni inima la loc. Privind în sus văzu picioarele fetei, arse de soare, dezvelindu-se până sus, și niște chiloți sinilii de bumbac. Închise repede ochii, urcând așa, orbește, fuștei după fuștei.

În semiîntunericul podului, privirile lor se obișnuiră iute, descoperind numai niște cuiburi goale de viespi.

– Uite colo!

Etajerele căzuseră, iar cărțile se amestecaseră pe dușumeaua podului, iar apoi le acoperise praful. Pe multe din ele, alea cu pozele cele mai frumoase, scria mare: „Jules Verne". Ca un semn despre ceva bun, cel mai bun din lume. Băiatul se aplecă și luă una. Ina făcu la fel, ștergând-o cu poala rochiței.

– „Do-uă-zeci-de-mii-de-le-ghe-sub..." silabisi ea, cum o-nvățase tac-su mai demult, tot pe-un *Jules Verne* de-astea, adus acasă și slujind, foaie cu foaie, la aprinderea focului din plita de gătit.

– „O-co-lul-că-mân-tu-lui-în-opt-zeci...", silabisi și Milu pe-a lui, cum îl învățase bunică-sa.

A ta-i mai frumoasă, recunoscu, privind coperta din mâna Inei. Da' ce-o fi aia *mări*?

Nu știa nici ea. Dacă se uitau mai atent, părea că o ființă nemaivăzută, cu opt sau mai multe brațe, fugărea niște oameni îmbrăcați în niște haine ciudate, numai burlane, bretele și colaci.

Întâi deschiseră cartea la întâmplare, pe la mijloc, căci n-aveau răbdare s-o buchisească de la-nceput, silabă cu silabă. De-acolo și-aleseră nume, de sub o poză care le furase ochii. Inei îi arătase tac-su că tot ce e cu literă mai mare ca altele înseamnă numele cuiva.

– Eu o să fiu „Ned Land", zise fata, deși era limpede ca lumina zilei că-n poză nu se aflau decât niște bărbați musculoși, dintre care unii chiar cu mustăți.

– Iar eu o să fiu... ăăă... eu o să fiu... Ăsta! „Că-pi-ta-nul-Ne-mo", silabisi iar Milu.

„Ce mai nume caraghios, de prostovan", regretă o clipă mai târziu.

Se jucară aproape un ceas, căutând pozele cele mai frumoase, adică pe alea cu mulți oameni la un loc, cu lucruri pe care nu le mai văzuseră vreodată și locuri care-ți tăiau răsuflarea. Descifrau împreună cuvintele de sub desen, pe șoptite, și din când în când Milu simțea cum li se-ating tâmplele, ori umerii, ori genunchii, și-atunci îl străbătea un fior, ca în diminețile ploioase. „O fi curentul electric, cu care se tot laudă asta", își zise cam întărâtat.

– Uite aici! strigă Ina, proptindu-i un cot ascuțit între coaste.

„Ridicându-se în barca legănată de oceanul agitat, Ned Land privi cu uimire spre monstrul de metal care se apropia de ei cu iuțeala fulgerului…“

– Pfui… făcu Milu o mutră lungă. *Barcă* e lada asta mare în care stau cu toții, nu-i greu de ghicit. Da' de ce se află ăștia în ea? Și ce-i ăla *oceanul*?

Căci dacă te luai după poză, nu se vedea decât ceva ca un câmp uriaș, fără fir de porumb, sau un râu, cu valuri mai mari și mai mici, unele înspumate, din care țâșneau stropi de apă. Iar prin toată această imensitate, venea chiar către ei, și către Ned Land firește, o arătare cu adevărat monstruoasă, plină de spini, faruri și mii de nituri, ca alea din atelierul lui Cocoșu.

– Stai, zise băiatul. Ce se-aude?

– Nimic, răspunse fata. Nu se-aude nimic. Hai să ne jucăm mai departe.

– Ba se-aude ceva, departe, ca o păcăneală.

– Îți păcăne ție creierii! îl repezi ea.

Răsfoind cartea, găsi o altă poză.

„Faceți cunoștință cu *Nautilus*, submarinul care străbate de ani buni întinderile de sub apă, rosti grav căpitanul Nemo…“

Își recăpătară anevoie respirația. „Întinderile de sub apă“? „Submarinul“? Așa ceva nu putea să fie…

Un alt sfert de ceas nu se jucară decât asta. Fata se ridica în picioare, prefăcându-se că se clatină,

între două etajere crăpate, făcea ochii mari și bolborosea, arătând cu degetul către orizontul podului:

– Privește! Un monstru de metal se apropie de noi cu iuțeala fulgerului, pe oceanul agitat!

Iar Milu de colo:

– Nu te teme, Ned Land! Fă cunoștință cu... ăăă... *Nautilus,* submarinul cu care eu, căpitanul Nemo, străbat de mulți ani ... întinderile de sub apă...

Și tot înainte. Din nou. Și încă o dată. De multă vreme nu se mai jucaseră așa de frumos!

Deodată, își dădură seama că soarele nu mai e pe cer, căci suliițele de lumină nu mai străpungeau acoperișul podului. Coborâră panicați pe scară și-o porniră zoriți spre casă. De-acum seara nu era departe, iar seara...

– Ce de scatoalce o să luăm de la tac-tu! se oțărî băiatul. Ne trebuia școală, fi-ți-ar școala a dreacu'...

La-ntoarcere se chinuiră și mai mult. Umbrele serii făceau albia pârâului înșelătoare, iar bălăriile parcă ridicaseră nenumărate alte ziduri și capcane. Dar firul de apă oglindea luna abia răsărită și-i călăuzea fără greș, pe o potecă de lumină, către casă. Când se apropiaseră bine, ținându-se de mână, vântul făcu să freamăte pădurea de porumb de-o parte și de alta, ca și cum dușmanul, după ce stătuse la pândă, s-ar fi îndemnat să-i ajungă din urmă, să-i înșface. O luară la fugă.

Aproape de casa Inei, Milu lăsă mâna fetei, ca fript. Nu le mai ardea lor de curent electric acum, când știau ce papară vine.

Dar dinăuntru răzbătea lumină și zvon de glasuri vesele, cum nu se mai întâmplase. Copiii se strecurară cu sfială în camera mare din față. Acolo pâlpâiau nu una, ci trei lămpi, iar în jurul mesei ședeau bunică-sa, Cocoșu și încă un necunoscut. Văzându-l, lui Milu îi sări inima din piept. Un om străin, care nu locuia în satul lor!

– Ete, c-au venit și plimbăreții noștri, zise tatăl Inei, cam în zeflemea, totuși cu glas ceva mai domol, pe care nu i-l auziseră de multe ori. Hai, găsiți-vă și voi un loc undeva. V-o fi foame?

Sticla cu țuică stătea pe masă, iar ei toți sorbeau din păhărelele cele bune. Când bunică-sa îi zâmbi cu drag, trecându-i degetele prin păr, Milu văzu că fața ei s-a îmbujorat și-i lucesc ochii.

Atunci se sculă necunoscutul și se-apropie de copii. Era înalt cât ușa, cu funii de mușchi sub pielea unsuroasă. Avea față de om aprig.

– Băi, copii, băi... zise cu glas dogit de băutură. Vouă nu vi-e frică, mă, de porumbi?

Băiatul simți un miros cum nu mai întâlnise vreodată, dar pe care parcă-l aștepta de când făcuse ochi pe lume. Trase pe nări izul necunoscutului, copleșit, aproape să leșine. Avea ceva, un strop din ce simțise în atelierul părăsit al lui Cocoșu, însă de-o mie de ori mai tare, mai viu...

– Nu-ți place cum pute, ă... băi, flaimuceo? hohoti lunganul. Asta-i vaselină, a mai bună din lume. Cu asta lecuiești orice boală. Vindecă toate rănile, și pe-alea de porumbi, și pe-alea de grâu, pe toate.

Și face lucrurile să se miște mai ușor, înțelegi? Face lumea să se-nvârtă, să meargă...

Milu căzu în cur lângă perete și Ina se puse lângă el, luându-l de mână. O simți înspăimântată, iar asta îl făcu nu știu cum să prindă curaj.

– Nu-ți fie frică, Miluț mamă, zise și bunică-sa, ca totdeauna. E om bun, îl știm demult, când mai venea pe la noi prin sat. E Tractoristu...

2

Auzise câte ceva despre omul ăsta. Vorbe de-ale oamenilor mari, povești sau amintiri. Ori doar un șir de nevoi pe care numai Tractoristu le putea rezolva. „Nu mai am ventile să pun la bicicletă, zicea unul de prin sat, adăugând cu năduf: și Tractoristu ăla nu mai vine.“ Sau: „Dacă vrei musai să te duci prin câmpie, vorbește cu Tractoristu. Te-o lua el, de-o mai trăi, de-o mai veni...“ Ori: „Cel mai bine repară securile și cuțitele Tractoristu. Are o tocilă care se-nvârte ușor, ascute de nici nu simți când te tai.“ Tot astfel de lucruri aflase despre el.

În unele povești parcă era un zmeu-paraleu, în stare să despartă, numai să fi vrut, drumuri largi prin lanurile de porumb, numai cu-o mână. Altele ziceau că nu-i cu mințile acasă. Se spunea că-i pierduse pe toți ai lui într-o singură noapte, la o năvală peste măsură a porumbilor. Se năpustiseră lujerii verzi, cu frunze tăioase, prin pereții casei, doar el reușise să scape, cocoțat pe-o mașină grozavă, care

pufăia și păcănea, lăsând fum iute, albăstriu. Atunci se țăcănise, văzând cum porumbul îi înșfacă nevasta și copiii, cum se prăvale casa, în potopul plantelor.

Milu nu credea toate bazaconiile. Mai întâi că porumbul nu ataca așa sălbatic. Da, ajunsese la unii până-n zidul casei, însă nu trecuse niciodată prin pereți. Se întâmpla ca un om mai leneș sau poate ostenit să nu fi hăcuit plantele cu o zi înainte, cât se cuvine. Dimineața își găsea casa aproape încercuită de lanul foșnitor, se trezea cu știuleți bătându-i în geam sau cu frunze împungând aerul din tindă. Nimic mai mult.

„Dacă am avea de toate prin odăi, și apă, și mâncare, nici n-ar mai trebui să tăiem la porumb vreodată. Aș rămâne doar eu cu bunica în casă, pentru totdeauna." Dar pe urmă îi părea rău, că n-ar mai fi văzut-o pe Ina. Ar fi fost despărțiți de un zid vegetal, șoptind blând, însă nemilos în adâncul său.

Apoi, cu toate că auzise, nelămurit, c-ar fi prin lume tot soiul de mașinării care păcăne și scot fum, îi părea de necrezut ca asemenea alcătuire să poată umbla prin lanul uriaș. Porumbul nu-l dobori decât cu sapa și cu securea ori, dacă-i destul de fraged, chiar cu secera. Cum să fi arătat o minune care taie singură la porumb? Încerca să-și imagineze așa ceva, dar nu reușea defel. Tot ce-i scornea mintea era o încrengătură de sape, cuțite, seceri care se mișcă alandala, tăind și despicând pe oricine i-ar fi stat în preajmă.

Fără îndoială că Tractoristu avea un *tractor*. Și tractorul ăla mergea de colo-colo, printre lanurile

de porumb sau de grâu sau de floarea-soarelui, de la un sat la altul. Altminteri, omul n-ar fi fost adevărat, ci doar unul născocit, un strigoi din poveștile bunicii. Dar cum arăta tractorul, Milu n-ar fi fost în stare să spună. Singurul motor pe care-l știa era la joagărul de la Primărie, pe care Cocoșu îl și pornise în câteva rânduri. Mare lucru nu văzuse atunci. O roată de *fierăstrău* care se-nvârtea iute, putând să taie un bulumac uite-așa de gros, și care făcea un zgomot grozav. Dedesubt pocnea și zumzăia o chestie, cu roți și curele de transmisie, plescăind, clătinându-se. Așa ceva n-ar fi putut merge niciunde.

Păi, atunci, Tractoristu ăsta era mai mult dintr-un basm. Pe-acolo își făcea el veacul. Sau prin vreo carte, se gândi Milu și-atunci avu o străfulgerare: Tractoristu era căpitanul Nemo.

Cel care scrisese cartea trebuie să-l fi cunoscut. Cumva s-au întâlnit, poate în alt sat, poate chiar la Pitești, sau în alt oraș. S-au cunoscut, au stat de vorbă, *Jules Verne* fumând o pipă, Tractoristu șezând picior peste picior, cu salopeta unsuroasă, duhnind a vaselină, sorbind țuică tare dintr-un țoi, una care ardea plăcut la gingii. Ăla își clătina pipa aproape stinsă, arăta cu ea în cele patru zări și cerea să afle mai multe. Cum poate să treacă cineva prin străfundurile oceanului verde, întreba el?

Tractoristu se gândea un minut sau două și începea să explice. Povestea cum își construise tractorul undeva, pe un deal, unde era un atelier părăsit,

ascuns într-o pădurice. „L-am făcut din cele mai bune piese, aveam pe mână un depozit întreg. Motoare de Ford și de Fiat, câte și mai câte... Am meșterit zile-n șir, fără odihnă. Nu vream altceva decât să nimicesc tot porumbul din lume, oceanul verde care-mi răpise ce-aveam mai scump."

Jules Verne dădea din cap și nota lacom toate cuvintele tractoristului. „La sfârșit, după săptămâni de trudă și chin, am terminat mașina asta. I-am zis *Nautilus*. Ce alt nume să fi găsit pentru un tractor cum nu s-a mai văzut pe lume? Cu lame de pluguri am întărit bordurile, iar din fier de coasă am construit un pinten. Nimic nu putea să se-ncontreze cu tractorul ăsta minunat și cu el am pornit în lume, retezând, smulgând, tăind, croind drumuri între sate. Duceam vești și lucruri de trebuință, îmbărbătând oamenii striviți de verdele porumbului."

Celălalt zâmbea, cu pipa în colțul gurii, scriind de zor poveștile și isprăvile grozave ale tractoristului, zugrăvit în carte, din pricini necunoscute, drept căpitanul Nemo. Așa trebuie să fi fost. Așa îl vedea Milu – jumate sălbatic, jumate erou. Un om pe care să-l prețuiești, dar de care era mai bine să te ții deoparte.

– Ce faci, mă, dormi? îl înghionti Ina.

– Nu dorm, se smuci băiatul, dă-mi pace.

– Mie mi-e teamă de omul ăsta, îi șopti ea la ureche.

– Taci, fă, că ești proastă. Cum să-ți fie frică de el? se-mbățoșă Milu. Un tractorist n-are cum să fie om rău.

– Ce șușotiți acolo? îi luă la rost Cocoșu. Ină, du-te la beci și mai adă o sticlă. S-a golit asta. Adă și niște țoiuri, că păhărelele-s cam mici.

Fata o zbughi, de parcă i-ar fi fost teamă ca tac-su să nu se răzgândească, iar Milu rămase singur, cum se prelinsese rezemat de perete, cu ochii țintă pe Tractoristu.

În odaie mai apăruseră niște vecini. Era unul căruia-i ziceau Potcovaru. Asta pentru că, demult, pe vremea când era mai tânăr și lumea mai altfel, se ocupa cu potcovitul cailor din sat, dar și cu altele care se făceau din fier. Pe-atunci lumea îl lua în bâză, că cică e cam neisprăvit, că să-și ia și el *servici*, să aibă un salariu ca toți oamenii, din care să-și cumpere măcar o pâine pe zi și-un nădrag plus o cămașă la câteva luni o dată. Râdea și el de restul lumii: „Când n-o mai fi niciun *servici* pe lume, ce-o să faceți, băi, voi, salariații? Tot la mine-n bătătură o să veniți, să vă meșteresc una-alta. Cine-o să fie mai cu moț atunci?“

Și, ce să vezi, până la urmă avusese dreptate. Acum toată lumea-l prețuia și-l băga în seamă. Îi ziceau „Potcovare, fă și mie o secure din fiarele astea“, sau „repară-mi și mie secera, coasa, cuțitul“. Căpăta pentru osteneală ba un blid de lapte, ba o roată de brânză, ba o găină. Duminica, lumea îl chema la masă, că-i bine să-ți treacă un fierar pragul, de sărbătoare, să ți

se ierte păcatele, că munceai la tăiatul porumbului și-n zilele când ar fi trebuit să stai, să te odihnești.

Mai venise Sandu Pătrăulea, ăsta fusese inspector silvic și, uneori, făcea câte-o ispravă, pe la amiază, când porumbul, deși tot ar fi putut tăia rău, era moleșit. Se strecura până sus, pe coasta dealului, printre vechile rânduri de vie. Pe-acolo, după muchia dealului, dincolo de niște tufe de măceș, se putea intra în pădure. Stătea în pădure cât poftea, porumbul nu venea acolo, printre copaci. Și chiar ședea câte două sau trei zile, punând capcane. Se-ntorcea cu un sac de bureți și cu iepuri în tolbă sau cu câte o potârniche dolofană. Câteodată găsea fragi cât pumnul, ori mure cât o gutuie. Mure dulci-acrișoare, după care Milu se dădea în vânt.

După Sandu apăruse felcerul Ivancea, cu mutra lui roșie, lucioasă, și nelipsita trusă de prim ajutor în care ținea acuma doar o sticluță cu rachiu dublu rafinat și niște cârpe albe făcute sul. „Doar pentru urgențe", obișnuia el să spună cui îl întreba de ce cară geanta. Urgențe nu prea erau, așa că, în timp, sticla de rachiu dublu rafinat se golea încet. „Iar n-am închis-o bine", se plângea la unul sau altul, pe unde avea drum și de unde știa că poate să se aprovizioneze. Lumea nu strâmba din nas, fiindcă Ivancea era priceput când era vorba să fete vreo vită. În plus, vindeca puii de găină abia ieșiți din găoace cu leacuri născocite pe loc: praf de tăciune amestecat cu mălai uscat.

Cu Ivancea intraseră în odaie Nelu și Gelu Obretin, doi frați din margine, care toată ziua umblau

încruntați pentru că, spuneau, la ei în curte răzbate porumbul cel mai rău. „Păi, la tine e parfum, îi ziceau vreunuia care începea să se vaite că nu mai face față revărsării. La noi e porumbul de două ori cât casa, taie mai rău ca sticla spartă și vine mai mult decât spre coastă." Un pic de dreptate aveau. Casa lor era aproape de luncă, cu pământ bun, gras și umed în spatele ogrăzii. Porumbul creștea acolo neîngrădit, niciun nuc sau alt arbore nu umbrea locul.

Dar aveau și-o alinare, cât de cât: găseau uneori vrejuri mari de dovleci din coaja cărora își croiau pavăze și chivăre, care-i apărau când se-ncăierau cu porumbii. La nimeni nu creșteau dovleci așa de mari și de blânzi ca la frații Obretin. Milu, spre exemplu, avea parte numai de ăia mici, abia-i ajungeau la genunchi, și-aveau coaja atât de tare că știrbeau securea. Iar vrejurile și frunzele înțepau rău și-ți sângerau pielea când te frecai de ele.

Apăru și Ina cu o sticlă de plastic plină și se duse pe partea lui taică-su, de parcă s-ar fi ferit să n-o înșface Tractoristu. „Și dacă?" se întrebă Milu. Mare lucru, că doar n-ar fi mâncat-o. Era mare până-n tavan, plin de forță, ca un munte, dar nu semăna a căpcăun. Ina se speria că așa era firea ei de femeiușcă, mai ales de când începuseră să-i crească țâțele. Îi făcu semn să vie lângă el. Fata se strecură iute pe lângă masă, se-așeză pe vine și se înghesui în Milu.

Oamenii mari se puseseră în jurul mesei. Vorbeau toți o dată, se-mbrățișau cu nou-venitul, ciocneau țuicile, le dădeau peste cap și continuau să vorbească

tot felul de lucruri grozave. Dar gălăgia era prea mare, greu putea să prindă ceva de la cap la coadă.

– Satul vostru se ține tare, spunea Tractoristu. Am văzut că spre câmpie e jale...

– Și spre Pitești e mai bine, zicea unul din frați. Pe vechea autostradă se poate...

– Unii vor să pornească rafinăria...

– Cică au găsit un depozit de motorină în pădure...

– Au găsit un ștoi...

– O pornesc când o zbura vaca...

– La Pitești nu-i bine deloc, cum treci de Goloveni te ia porumbul direct de pe șosea...

Ina îi dădu un ghiont.

– Milule, mi-e frică.

– Ce-ai, fă?

– Când eram eu mai mică și tu la fel, taica a zis odată că trebuie să vină Tractoristu ăsta, da' n-a mai venit. Cocoșu s-a-mbătat rău și-o săptămână, pe unde mă prindea, mă plesnea. Și mă certa că nimic nu fac bine, că aia, că ailantă. Nimic și nimeni nu-i intra în voie. M-a făcut cu gura aia spurcată în fel și chip.

– Păi, și ce vină are Tractoristu?

– Nu știu, eu plec. Mă sui în pod. Dacă-ntreabă taica, spune-i că m-am dus să dorm. Da' n-o să-ntrebe. Au destulă țuică, au și mâncare în bucătărie...

Fata se ridică și se îndreptă încet spre ușă. Milu o privi cum se furișa, străduindu-se să se facă una cu peretele. Nu-i dădea nimeni atenție. Tac-su se

prinsese într-o discuție cu Sandu Pătrăulea și, la cum dădea din mâini, greu de crezut c-ar mai fi băgat de seamă altceva în jur. Frații Obretin râdeau zgomotos la spusele tractoristului, iar Ivancea și Potcovaru își făceau de lucru cu sticla.

Îi părea rău că pleacă, ar fi vrut s-o mai ție. Poate-i plăcuse cum se vârâse în el. Îl moleșea de tot căldura trupului ei, pătrunzându-i prin haine. Îi plăcea mirosul de transpirație, de iarbă, de nuc. Îi sorbea vorbele când îl lămurea cu câte o chestie pe care el n-o prioepea. Cu toate că, știa el bine, cele mai multe le punea de la ea. Mințea de stingea. Erau taine deprinse de femeia crudă, să născocească, să-mbrace frumos lucrurile din jur, în povești limpezi, tihnite. „Așa-s muierile", aflase Milu de la unul și de la altul.

Mai aflase că prima femeie din lume, una Eva, turnase la minciuni ademenindu-l pe Adam să fure mere dintr-un pom aflat în Rai. Asta o știa de la bunică-sa. „Pe vremea aia lumea trăia în Rai", îi spusese a bătrână. „Și-n Rai creștea porumb?" întrebase Milu. „Creștea, da' mai mic și mai blând și nu tăia." „Și grâu?" „Și grâu și floarea-soarelui și orz și dovleci și sfecle. Toate creșteau în bună pace cu Adam și Eva. Raiul era o grădină bine îngrijită, cuminte." „Și-apoi? Ce s-a petrecut?" „Nu mare lucru", spusese mamaie zâmbind. „Eva l-a ispitit pe Adam la furat de mere." „Păi, nu erau ei grădinarii? Poate meritau și ei un măr."

Dar, după cum spunea povestea, Adam și Eva nu meritau mărul ăla. Dintr-o pricină pe care bunica

n-a stat s-o explice, grădinarii n-aveau voie la toate poamele și roadele. Și fiindcă gustaseră din măr, i-au gonit din Rai să-și facă rost în lume prin trudă și suferință. Să dea la seceră, la sapă...

– Miluț, la ce te uiți, mamă? îl întrebă bătrâna. Hai acasă, că-i târziu.

– Mai stau, bunico!

– Și Ina a plecat. Și mie mi-e somn. La ce să mai stai, oamenii au de vorbit.

– Mai lasă-l, Lisandro, se băgă Tractoristu. Văz că-i băiat cuminte. Ești cuminte, băi, muceo? O asculți pe mă-ta mare?

Milu dădu din cap că da. Obrajii îi ardeau, de ciudă că-i zisese *mucea*. Auzise cuvinte și sudălmi mai aspre de la Cocoșu, da' cine era ăsta, să-i vorbească așa urât?

– Iote la el ce s-a-mbufnat! rânji Tractoristu. Rușinos nepot ai, Lisandră... hăhăhă...

– E, nu-i chiar așa, îi luă mă-sa mare apărarea. E harnic și m-ajută și-i curajos la porumbi.

El strânse pumnii. Nu-i era deloc frică de bărbat, dar simțea pentru el un amestec de sfiiciune și nesufereală. De-ar fi fost mai mare poate l-ar fi pus la punct din câteva cuvinte. Și-acum i-ar fi zis ceva să-l usture, dar vorbele pe care le știa nu se cădea să le spună. „Oi fi eu copil", se gândi, „da' nu *mucea*".

Însă râsul tractoristului îl îndârji mai tare și se trezi vorbind:

– Ce faci mata cu tractorul o dată pe an fac eu mai bine cu sapa. Și-n fiecare zi!

Se făcu liniște în odaie. Câteva clipe nu se mai auzi decât bâzâitul unei muște care se rotea bezmetică de colo-colo.

– Așa te vreau, băiete! izbucni Tractoristu și hohoti iar, cu capul pe spate.

Lui Milu îi păru deodată că omul râde la cerul întunecat, care acoperă lumea, mult deasupra tavanului, mult deasupra satului sufocat între pereții vegetali, deasupra lanurilor, a munților și lumii întregi. Și chiar mult deasupra Raiului.

Râdeau toți. Ivancea și Cocoșu, frații Obretin și bunică-sa, iar asta îl mai liniști. Nu râdeau de el ca de-un *mucea-flaimucea,* ca de-un țâști-bâști, ci râdeau ca de-un copil care tocmai zisese ceva grozav la anii lui, unul de care și oamenii mari se minunau. Se simți un pic mândru, cu toate că n-avea habar ce putuse fi așa de hazliu în vorbele lui. Dar dacă oamenii mari râdeau cu atâta poftă, vor fi avut, firește, pricina lor. Așa că prinse și el o urmă de zâmbet, doar un surâs, că nu se cădea să hăhăie cot la cot cu dânșii.

Fără să-și dea seama cum, nesufereala pentru Tractoristu prinse să se topească pe podea. Lunganul începea să-i fie simpatic, așa, cu salopeta puțind a vaselină, pătată și roasă pe la coate și prin genunchi, cu mânecile zdrențuite, plină de jeg. Și fața lui parcă era acum ceva mai luminoasă. Ochii nu-i mai păreau sălbatici, nu mai scăpărau pieziș, ca ai unui viezure.

Tractoristu îi întinse o cazma cu încheieturi zdravene, în stare să fărâme un bolovan de glod uscat, ca pe nimica.

– Hai să batem palma, zise. Poate-o să te iau *ucenic*.

Milu dădu mâna hotărât, cu degetele răşchirate, de parcă ar fi vrut să-i arate celuilalt cât e de voinic. Îi plăcu strânsoarea bărbătească, zdravănă. Neprefăcută.

– Miluţ, spuse bunică-sa, nu mai sta mult, că ne sculăm devreme. Poate săpăm mai mult mâine, s-avem şi noi după aia o duminică aşa, ca oamenii. Şi să nu-i superi pe dânşii.

– Cocoşule, zise Tractoristu ceva mai târziu, îl faci pe brotacul ăsta ginere? Hai, că peste doi-trei ani ţi-o... fură pe Ina. Hăhăhă...

Vorbeau vrute şi nevrute, glume mai groase ori mai subţiri, pe unele Milu le pricepea şi râdea, dar mai cu băgare de seamă, cum se cade unui băiat bine-crescut, care a rămas musafir printre străini, singur. Pe altele nu le-nţelegea şi-atunci se făcea că se uită la macaturile de pe pereţi şi grinzile din tavan.

Dar când venea vorba de lumea din afara satului, ciulea urechile.

– Eu am răzbit la Goloveni acu' mai bine de trei luni, făcu Sandu. E drept, m-am dus prin pădure, că ştiu potecile, şi-am coborât în oraş pe la cimitirul vechi, pe unde porumbul n-a ajuns. De-ntors m-am întors pe şosea. În oraş încă e bine, ţimentul rezistă, da' mai sunt doar o mână de oameni, şi ăia obosiţi şi disperaţi. Am auzit o poveste, că un grup de vreo cincizeci, oameni şi femei, a-ncercat să pornească

spre Pitești. Aveau și copii cu ei. Nimeni nu știa dacă au reușit. Unii ziceau că da, se poate trece, alții că nu se mai poate, că șoseaua e tăiată între dealuri de-un zid de porumb și de grâu. Și că i-ar fi halit de vii.

– Acum trei luni încă eram la Pitești, spuse Tractoristu. N-am auzit nimic de un grup așa de mare, care să fi venit de la Goloveni. Fie au fost prea puțini ăia de-au răzbit și de-aia nu s-a dus vestea prin oraș, fie... n-a reușit nimeni. Fiindcă șoseaua e sigur ruptă între dealuri. Pe-acolo am venit eu și știu.

– Înseamnă c-ai trecut prin Goloveni, după aia? întrebă Gelu Obretin.

– Nu, am ocolit pe la Dascov, pe la fosta stație SMT, că nu mai aveam motorină.

– Și noi stăm prost cu motorina, schimbă vorba Cocoșu. Mai am doar un bidon de douăzeci. Cât să mai dau drumul la joagăr la toamnă...

Chipurile se posomorâră. Și-aduseseră aminte că, până la urmă, tot o să vină toamna și după ea iarna. Adică viscol, ger, porumbul îndesit, mai tare decât cremenea. În ultima iarnă, Cocoșu făcuse un drum până la pădure cu niște batoane de dinamită, cine știe pe unde le-o fi găsit. Porumbul nu creștea iarna, dar nici nu murea. Se-ntărea ca fierul și ca piatra, frunzele de pe tulpini încremeneau ca niște săbii îndreptate în toate direcțiile și făceau hățișuri de netrecut. Răzbiseră cu lemnele de la pădure, dar peste vară porumbul și dovlecii recuceriseră drumul, ba intraseră și prin via veche pe-o postață

zdravănă de pământ, așa că era din ce în ce mai greu acum de ajuns la copaci. Sandu știa asta cât se poate de bine.

– Motorină îți mai las eu, că am două canistre de cincizeci, pe una o las aici, ailantă o duc în sud, la Zăvoieni.

– Treci prin Julniţa? întrebă felcerul Ivancea.

– Trec.

– Îl știi pe unul, Mitică Brezoi?

– Îl știu.

– Mi-a fost coleg la Școala Sanitară. El are grijă de spitalul de la șosea. Spune-i că nu mai am fețe, nu mai am nici antibiotice. Doar niște paracetamoale vechi. Și nici spirt. La nevoie, folosesc rachiu dublu rafinat, dar și ăsta e pe sponci. Poate-ți dă ceva pentru mine, când o fi să te-ntorci.

– Nu știu când o să mă-ntorc, răspunse Tractoristu. De la Zăvoieni o să cobor tot în sud, trec pe la depozitul din Găiliţa și de acolo... spre Ditu și spre Dunăre.

– Te-ncumeți cam departe.

– O să-mi ia cam o lună sau mai puțin, dacă lucrurile merg bine. Da' trebuie să merg spre sud. Umblă un zvon, că prin lunca Dunării au reușit să dea înapoi valul de porumb. Așa umblă vorba, zic și eu ce-am auzit...

Oamenii mormăiră neîncrezători.

– Vești de-astea am aflat și noi. Și nu de azi, de ieri, ci de-o bucată bună de vreme. Dacă erau adevărate se schimba ceva, nu crezi?

Tractoristu dădu și el din cap, împotrivindu-se.

– La Pitești am ascultat cu urechile mele, la un radio. Cică e un laborator pe malul Dunării, dincolo de Ditu. Am prins niște transmisiuni de la ei. C-ar fi în legătură cu alte centre de-astea, risipite prin lume. Ce s-o mai lungesc, am înțeles de la un inginer din Pitești că oamenii ăia lucrează la o otravă, sau vreun *vermorel*, cu care să scape lumea. Așa că trebuie să ajung acolo, să verific dacă-i adevărat. Și, dacă-i adevărat, să-i ajut la răspândirea la ce-or face ei acolo.

Milu asculta și se minuna. Un *vermorel*... O otravă... Undeva în sud, într-un loc depărtat – la fel de depărtat ca Luna, se aflau alții care, uite, se luptau cu bălăriile. Născoceau otrăvuri, cum și oamenii din satul lui încercaseră deseori. Vărsaseră pe pământ motorină, saramură, leșie, orice-ar fi putut să facă stricăciune verdelui. Însă curând își pierduseră orice nădejde. Porumbul, grâul, toate creșteau nepăsătoare la soluțiile și prafurile împrăștiate. Poate erau și altele, mai rele, își spuse Milu. Unele care să ardă pe dedesubt, să curețe pământul de viață. Dar atunci, n-ar fi fost și oamenii în primejdie? Dacă ar fi omorât pământul de tot și plantele de pe el, ce-ar mai fi mâncat vaca? Dar păsările? Din ce-ar mai fi făcut mămăliga dulce și aurie pe care-o mânca dimineața și seara, cu lapte și brânză?

Cumva, de undeva, trebuia să vie o pace. În fiecare zi, oamenii împingeau zidul câțiva metri înapoi, câteodată mai puțin, alteori mai mult, dacă

oboseau mai repede, ori dacă porumbul îmbătrânea mai iute. Că, se știe, doar porumbul crud poate fi doborât lesne. Cu cât e mai bătrân, cu-atât îl retezi mai greu. Iar dacă-i vechi de-o lună e mai tare ca fierul sapelor și frunzele de pe lujeri te pot ucide când nu ești atent. Frunzele bătrâne te pot omorî chiar și dacă stai nemișcat în preajma lor. Porumbul te simte și se-ntoarce spre tine, încet, te caută, te-agață, te taie fără milă. La fel grâul. Și dovlecii. Cu cât sunt mai bătrâne toate, cu-atât se-arată mai rele. Alea tinere sunt blânde, le culegi și le mănânci. O pace destul de cinstită, până la urmă...

Poate otrava de care pomenise Tractoristu nu era una care să omoare, ci doar să-i cumințească pe ucigașii lanurilor. Ca țuica pentru unii. Uite la Ivancea, când nu bea era mereu încruntat. Cum gusta ceva, i se lumina fața. Pe de altă parte, uite la Cocoșu. Când nu bea, era potolit. Cum se-mbăta, sărea la harță cu toată lumea. E drept, nu mereu, doar când și-amintea de lucrurile de demult. Ciudată e și beția asta, își zise Milu, cum lucrează la oameni. Pe unii îi întărâtă, pe alții îi cumințește, după firea fiecăruia. Dar, în cele din urmă, pe toți îi adoarme. Asta e. Trebuia să fie, așa, ca o țuică tare, să ardă, să topească furia plantelor. Ceva care să le îmblânzească.

Și altă chestie. Cum poți îmbuna un lujer de porumb? Îi dai să bea și stai de vorbă cu el? Îi promiți că n-o să-l mai tai? Îl sapi, dar mai cu grijă, doar ca să-i omori bălăriile care l-au năpădit și astfel el să te lase în pace, ba chiar să-ți fie prieten apoi? Poți

să te-mprietenești cu un porumb, cu un grâu sau un dovleac? Afurisită treabă...

– Milule, îl trezi din gânduri Cocoșu. Unde-i Ina?

– A zis că-i e somn și s-a dus să se culce.

Tatăl fetei îi arătă sticla de jumate, acum aproape goală.

– Te descurci să te duci până în beci? Să aduci alta?

– Da, nene, mă descurc.

– Da' să ai grijă, când cobori ții peretele din stânga. Mergi cinci pași și dai de raftul cu sticle, pe stânga... Ia o lumânare, să vezi pe unde umbli, da' vezi să nu te-mpiedici prin beci, să dai foc la casă.

Ieși din odaie, cu lumânarea aprinsă și palma căuș în jurul flăcării, să n-o stingă vreo adiere. Căuta să nu privească drept în lumină, să nu se lase orbit. Dincolo de tindă ghicea poteca și, abia-abia, sub lumina unei jumătăți de Lună, se întrezăreau poarta și gardul. După ele, șoseaua care trecea prin mijlocul satului. Dincolo de șosea, puțin mai într-o parte, casa lui. Vedea strălucirea slabă a acoperișului de tablă și, ceva mai departe, după casă, conturul întunecat și neregulat al lanului de porumb.

I se părea că aude, ori poate chiar auzea, oftatul plantelor. Șoapte, multe șoapte. Era un murmur slab, cumva foșnet, cumva plescăit. Parcă gemea și pământul din care creștea porumbul însoțit de restul plantelor. Ceva, ca un fior, cum se-ncrețește

pielea pe răcoare, un fierăstrău tocit care se freacă de-o tulpină putredă. Ca și cum un greiere uriaș își înfigea zimții picioarelor în pântecul moale. Suna a disperare, de neînțeles. Poate doar plantele gemeau și foșneau și clefăiau în creșterea lor, că doar ele erau vii. Iar pământul rămânea mut, piatră moartă.

Ascultase de multe ori, noaptea, zgomotul ăsta. Un sunet slab, dar greu și dens, care pătrundea prin orice. Degeaba-și punea perna peste urechi, degeaba-și trăgea plapuma peste cap. Sunetul se strecura peste tot, imposibil de oprit, trecea prin puful pernei, trecea prin țesătura plapumei, intra prin deștele înfipte-n urechi, gâdila nesuferit timpanul, cobora prin oase și se-aduna în cușca pieptului unde se-ntărea și pornea mai departe; îi ieșea din trup, se lipea de pereții casei, dincolo de ei, urca spre acoperișul de tablă și făcea să cânte catargul antenei. Cânta antena, un vaier abia auzit, dar cu atât mai înfricoșător pentru că era un sunet căruia *nu-i păsa de nimeni și de nimic.*

Nu era unul care să-l smulgă din somn, dar dacă peste noapte se trezea cu vreo nevoie, greu mai reușea apoi să adoarmă, pândind sunetul, care părea că vine nu numai de la capătul lumii, dar și de la capătul vremurilor, poate chiar de la sfârșitul lor.

Ridică ochii, acolo unde jumătatea de Lună privea nesimțitoare la pământul de sub ea. Ar fi vrut chiar atunci să fugă de acolo, să-i lase-n legea lor pe toți, să se ducă în cer, pe vreo stea, unde vaierul n-avea cum să ajungă. Imediat se gândi la mă-sa

mare și la Ina. Le-ar fi luat cu el, dar oare ele ar fi vrut să-l însoțească?

Odată, când era mai mic și mai prost, o-ntrebase pe bunică-sa de ce nu pleacă de-acolo. „Păi... eu știu? Poate singură aș reuși să trec prin porumb“, îi răspunsese mă-sa mare. „Da' ce mă fac cu tine? Că ești mic și prost și te taie porumbul sau te pușcă grâul, ori floarea-soarelui, sau te-nhață vrejurile de dovleci și cârceii viețelor.“ Adăugase zâmbind: „Dacă te las aici, de capul tău, și plec singură? E? Ce zici?“ El o cam sfeclise: „Mamaie, să nu mă lași, că nici eu n-o să te las pe matale cân' oi fi mare.“ Ea chicotise și el știuse c-a glumit și nicio clipă nu se gândise să-l părăsească. Fusese doar o vorbă, să-l necăjească.

Așa că, în timp, îi cam ieșise din minte gândul c-ar putea pleca undeva. Fiindcă, îi spuseseră, nici n-avea unde. Poate reușea să ajungă în alt sat. Dar și-acolo lumea ar fi arătat la fel ca satul lor: o mână de case, mai multe ori mai puține, oameni care se bat cu urgia verde, că-i porumb sau grâu sau altceva, depinde de loc. Apoi alt sat. Drumuri sparte, rupte, năpădite de plante, de bălării, dealuri cu resturi de pădure. Și, între sate, tăind poteci vremelnice, câte-un tractorist inimos, fără teamă de lanuri, ducându-i dintr-un loc în altul pe puținii oameni care se mai încumetau să colinde, ori cărând lucruri de care aveau nevoie sătenii: motorină, pietre de polizor, cuțite, seceri, sape, uneori făină, zahăr sau ulei.

Asta era lumea pe care-o știa, lumea de care auzise. N-avea în ea niciun loc de scăpare, niciun

adăpost în calea sunetului. Pretutindeni, noaptea ar fi auzit *sunetul*. Da' uite, își spuse când cobora din tindă, îndreptându-se poticnit către gura beciului, Tractoristu tocmai zisese că undeva, departe, niște oameni lucrau la un leac, să scape lumea. Poate, până la urmă, merita să plece. Firește, singur n-ar fi reușit. Și dacă, se lumină deodată, dacă ăla ar avea nevoie de-un ajutor? Cum zisese? Că-l ia ucenic. Adică o să-l învețe să conducă tractorul. O să se poată plimba prin lume fără grijă, ducând de colo-colo oameni și lucruri de folos pentru cei în nevoie.

Gândul ăsta îl cuprinse ca o căldură mare. Îl dosi undeva în minte, să se desfete cu el mai târziu. Acum trebuia să coboare în beci, să ia o sticlă, iar după aia să caște gura, în liniște, la ce sporovăiau oamenii mari. Că n-avea prea des ocazia asta. Putea afla lucruri minunate de la Tractoristu, lucruri nemaiauzite, lucruri pe care oamenii fie nu le știau, fie nu socoteau nimerit să le împărtășească și cu el. Păi, își zise, ce să-i spună? Băi, Milule, până spre Dunăre mai sunt douăj' de sate pline de oameni, la Dunăre e un *laborator experimental* unde lucrează niște *ingineri* care fac o chestie cu care-o să supună porumbul și grâul și fasolea și restul. Ce zici, băi, Milule, de asta? Grozav, ă? Milu zâmbi ciudos. Pentru oamenii mari, tot mucea rămânea.

Deschise chepengul beciului și puse lumânarea pe marginea de piatră a intrării. Era destulă lumină

cât să vadă primele trepte. Începu să coboare, cu grijă, pipăind, căutând cu vârful piciorului treapta următoare. Când ajunse cu capul în dreptul marginii, luă cu sine lumina. Mai avea câteva trepte până la podea. Le-ar fi sărit, dar se gândi c-ar fi putut scăpa lumânarea. Nu că i-ar fi fost frică de întuneric. Îi era să nu dea foc sau să bâjbâie prin beznă și să fărâme ceva. N-ar fi scăpat fără chelfăneala lui Cocoșu dacă i-ar fi spart vreun lucru prețios dosit pe-acolo. În atelier văzuse cam despre ce era vorba, dar în beciul omului nu coborâse niciodată. Încet, cu atenție, trecu și de ultima treaptă.

Podeaua era din piatră sau, judecând după formele regulate, din cărămizi vechi, rotunjite și lipite între ele cu țiment ori ceva asemănător. Beciul părea mare, cât casa de întins, înalt și boltit, iar pe mijloc avea stâlpi de piatră sau din cărămizile alea. Pereții erau la fel ca stâlpii și podeaua. Toată încăperea arăta foarte veche. Dar și casa Inei era veche, așa că totul avea noimă. Ina îi spusese că în urmă cu o sută de ani sau o mie, casa aia fusese un conac boieresc. „Și ce erau boierii?“ întrebase el. „Niște oameni care stăpâneau pământul și aveau slugi multe.“ „Și ce, Cocoșu a fost boier?“, „Nu, n-a fost boier.“ Nu se pricepuse să-i explice mai mult, nu știuse sau n-avusese chef să-i spună. Așa se-ntâmpla mereu, când o prindea cu fofârlica, îi pierea imediat pofta să născocească vreo minciună din alea, de-ale ei, care-l amețeau de cap.

Cum coborî, dădu roată cu privirea. Zări poliițele cu sticle pe zidul din stânga. Dar mai văzu, pe

dreapta, un grilaj metalic și-o poartă cu zăvor. De zăvor atârna un lanț cu lacăt. Se apropie să vadă mai bine. Lanțul era pus doar de formă, iar lacătul era desfăcut. Aici își ține Cocoșu secretele, se gândi Milu și inima îi zvâcni în piept. Să-și vadă de treabă? Să arunce măcar o privire? Se hotârî iute. Altă ocazie n-ar mai fi avut curând.

Întâi încercă să vadă prin zăbrelele grilajului. Mare lucru nu se zărea, doar mobile întunecate, în lungul pereților, parcă mese. Și pe ele... ceva ca niște trupuri nemișcate, umflate. Cât pe ce să scape lumânarea. Miji ochii, dar asta nu-l ajută cu nimic. Atunci trase încet de zăvor și poarta alunecă ușor, ca unsă, fără să scârțâie. Se apropie de perete, cu inima cât un purice. Văzu într-adevăr o masă lungă. Doar că trupurile care-l speriaseră erau niște saci dolofani, bine legați la gură, de care atârnau etichete mari, de carton galben, ori foarte vechi.

– Ze-a... M-a... Hi-b-r-i... 10-5... Lo-tî, Lot... trei de A, buchisi Milu.

Pipăi sacul. Prin pânza tare se simțeau grăunțe, porumb, după cât își dădea seama, însă la fel putea să fie și-o fasole cu bob mai mic. Dar erau grăunțe, degetele nu-l înșelau, că de mic dezghiocase la coceni, el și a bătrână. Ce putea să fie „Zea"? Controlă alt sac. La fel, „Zea" și încă un cuvânt, „Ma...", urma o literă pe care n-o mai văzuse, „Hibrid 11-5, Lot AAB". Și tot așa la următorul. Sacii erau la fel de plini, dar cifrele și unele litere difereau. Ce-nsemnau etichetele astea?

Carevasăzică, se mai liniști Milu, Cocoșu ține saci cu semințe în beci. Mare scofală... Și bunică-sa avea în casă o găleată cu boabe de porumb pe care le măcina în piuă, să facă mălai din ele. Dar ei țineau porumbul în căldarea de tablă, acoperită cu capac, fiindcă, dacă nu erau zdrobite repede, după numai câteva zile, boabele începeau să se umfle și să sară din găleată, și să se târască pe dușumele cu mustățile mici și albicioase care se ițeau din ele. Și, cel mai rău, se piteau în ungherele cele mai întunecate. La fel și grâul. Se-ntâmplase să găsească grăunțe rătăcite prin nădragi. Îl ciupiseră de cur cu țepii lor mici, dar ascuțiți. Aici, în beci, Cocoșu ținea saci întregi de semințe. Însă astea păreau să doarmă...

I se năzări că aude pași sus, prin bătătură. Se trase iute, puse la loc zăvorul și lanțul, cum le găsise, și se duse la polițele din stânga. Pe-un raft văzu câteva sticle de plastic, unele mai mici, altele mai mari, toate pline. O luă pe cea mai mare și se repezi pe trepte, urcând chinuit scara abruptă, atent să nu scape nici sticla, nici lumânarea.

În curte, țipenie. Puse lumânarea și sticla pe marginea chepengului, apoi închise capacul de lemn. Acum se liniștise de-a binelea. Dar când dădu să se-ndrepte spre tindă, auzi mișcare la gardul din spate. O sută de gânduri îi trecură prin cap și cel mai înfricoșător era că porumbul venea peste el. Năvălea pentru ultima oară de data asta, sălbatic, nemilos, să-i stârpească pe toți oamenii, să nu mai rămână nicio urmă, nicio amintire despre ei în lumea asta,

ca și cum niciodată n-ar fi existat asemenea făpturi neputincioase pe fața pământului. Mai că nu se scăpă în nădragi când văzu matahala neagră. Arătarea mare cât nucul se desprinse din gard și cu pași rari, apăsați, venea spre el să-l sfâșie.

– Ce-ai înlemnit, mă, așa? îi zise Tractoristu. Ai luat sticla?

Da, vru el să spună, dar avea gâtul încleștat. Abia putu să hârâie.

– Ce zici? spuse bărbatul. Ai adus țuica, bravo... Am ieșit să văz de ce nu mai vii, da' m-a tăiat pișarea...

Începu să râdă.

– Să nu-mi zici c-ai făcut pe tine... hăhăhă...

Lui Milu îi venea să urle de furie, de ușurare, de umilință și alte o mie de pricini.

– Chiar te-ai speriat... hăhăhă...

– Ba nu, i-o întoarse Milu. Uite că n-am scăpat lumânarea și nici nu-mi tremură mâna și nici sticla n-am scăpat-o.

– 'ai, lasă, zise Tractoristu. Și eu mă căcam pe mine, dacă eram în locul tău. Hai să mergem, că se lasă răcoare. Nu ți-e somn?

– Nu mi-e.

– Mă-ta mare zicea că trebe să te scoli devreme mâine, să tai la porumb.

– Am vreme.

Tractoristu se-apropie și-i luă sticla. Degetele lui zăboviră o clipă pe mâna copilului.

– Ia desfă palmele.

Milu îi arătă întâi stânga, apoi dreapta. Avea palmele ca de obicei: bătucite, aspre, cu tăieturi mai vechi și mai noi, pătate de verde, crăpate pe alocuri.

– Dă și lumânarea și treci înăuntru, îl împinse Tractoristu.

Se supuse fără să comenteze, chiar bucuros că nu-l gonise la el acasă. În cameră era cald, mirosea a țuică și a fum. Omul îi făcu semn să se-așeze la masă și se înghesui între el și Ivancea.

– Voi ați văzut ce mâini are copilul ăsta? le zise celorlalți. Ia arată-le și lor.

Milu se rușină. Ce se tot lega de mâinile lui? Doar așa le aveau toți. Aspre, crăpate, murdare.

– De când ai petele astea verzi în palme? întrebă Ivancea.

Milu nu știu să zică.

– Păi... mereu au fost așa.

Bărbații se priviră între ei. Ce era așa nemaivăzut la niște mizerii? Ce, Ina n-avea la fel? Parcă nu. Dar Ina nu săpa și nu tăia la porumb. Bunică-sa? Și ea avea pete verzi, băgase asta de seamă mai demult. Se uită la Ivancea, însă ăla ținea palmele pe masă.

– Da' ce-i cu mâinile mele? întrebă Milu. Ce-are că-s pătate? E de la porumb, că sare zeama din el când îl tai și stropește și mă șterg cu mâna.

– N-au nimic mâinile. Și noi le-avem pătate, spuse unul din frații Obretin, arătându-i palmele sale. Așa-i, e de la porumb, că sare din el. Doar că sunt crăpate rău, păcat de copil să aibă asemenea mânuțe.

Tractoristu se aplecă sub masă și ridică o geantă de piele neagră, una mare, cum Milu nu mai văzuse. În gentoiul ăla avea tot felul de scule, de cârpe și sticluțe, plus o mulțime de cutii. Puse pe masă una rotundă, cu capac înfiletat.

– Vaselină parfumată, le explică celorlalți. Am găsit la marginea Piteștiului o farmacie veche, năpădită de bălării. Ia să vedem, flăcăule. Hai să ne ocupăm de mâinile tale.

Îi unse palmele cu vaselina aia moale, plăcut parfumată. Parcă miroasea a ceva gingaș, o mireasmă cum nu mai simțise vreodată. Era ca primăvara, când înfloreau prima oară pomii.

– E cu aromă de trandafiri, îi spuse Tractoristu, văzându-l cum se minunează. Trandafirii-s niște flori cu miros plăcut, niște... ca niște tulpini cu spini, da' cu flori frumoase.

Milu nu înțelese cum vine treaba cu florile. Dacă au spini, înseamnă că sunt rele. Se-nfioră doar gândindu-se cum puteau să se repeadă trandafirii cu țepii lor. Își închipui lujerul gros cât brațul tractoristului, cu niște cuie ascuțite, o tulpină mlădioasă, dornică să omoare. Și-n vârf floarea uriașă, cu petale tăioase ca lama cuțitului abia dat pe tocilă. Își trase mâna. Alifia, vaselina aia parfumată, i se părea acum periculoasă.

– Stai cuminte, c-o să-ți facă bine.

Avea dreptate. Deja își simțea pielea moale și nici nu-l mai usturau palmele. Își lăsă mâinile frământate de degetele butucănoase, dar pricepute, ale

omului. Știe mai bine ca mine lucrurile astea, se gândi Milu. A călătorit peste tot prin lume, a văzut tot ce se poate vedea, a-nfruntat cele mai mari primejdii și se luptă mereu cu ele, mergând din sat în sat, ba chiar se riscă pe unde nimenea altcineva nu se-ncumetă să meargă. E minunat să fii tractorist. Lumea te iubește, te admiră, unde te duci ți se-așterne masa, fetele și femeile ți-aruncă ocheade și vorbesc frumos cu tine, ești îmbiat cu țuică...

Milu strâmbă din nas, că nu-i plăcea tăria, ardea limba și gingiile, plus că avea gust aspru, de cocleală amestecată cu tăciune. În fine, cel mai frumos lucru pentru un tractorist e că n-are grija zilei de mâine, nu se gândește la cât de mult porumb sau grâu, orice altceva, trebuie să taie.

– Îmi place mai mult cum miroase vaselina de motor, spuse Milu.

– Păi, dacă pofteşti la parfum de motor, mâine te pun să umbli prin măruntaiele tractorului. Acuma gata, fugi acasă. Noi mai avem de vorbit lucruri de oameni mari.

Păi, da. Se poartă frumos cu tine, îți vorbesc ca unuia de-al lor, dar până la urmă fac ce fac și tot dau cu mucii-n fasole... Mai mult fără voie, ușuit cu blândețe, Milu ieși din odaie. Oricum, începuse să-l ajungă oboseala. Peste toate astea, gândul că mâine va umbla *prin* motor, cum îi spusese Tractoristu, îl făcea deja să viseze.

Trecu iute șoseaua. Șuierul stins al plantelor se-auzea un pic mai tare, dar lui nici că-i păsa. Pentru că-n

satul lor poposise un tractor mânat de un om cum nu se mai pomenise. Aerul rece de-afară mirosea nelămurit a fum, semn că undeva, într-o ogradă, cineva dăduse foc strujenilor tăiaţi în ajun. Auzi în depărtare, spre deal, o bufniţă. Un ţipăt de jivină fără nume îi răspunse. Degeaba ne-atacă, îşi zise Milu. Oamenii sunt mai tari ca porumbii şi toate celelalte. Şi le dovedim până la urmă. Le omorâm pe toate, ţinem numai pomii. Pomii şi pădurile. Iarba pentru vacă. Bine, fie, nişte porumb pentru vite şi pentru păsări, dar îngrădit, în cuşti de fier şi de sticlă, înfrânt.

Când intră în curte la ei, se gândi iar la Cocoşu şi la sacii ăia plini cu grăunţe. O fi dosit acolo seminţele porumbului şi grâului şi florii-soarelui care-or să trăiască în pace cu oamenii? Într-o zi tot o să afle. Era încredinţat că, odată şi odată, lanul o să fie strunit. Cum zice gura lumii c-a fost odată, demult.

Se strecură tiptil în odaie, cu grijă, să n-o trezească pe bunică-sa. Schimbă hainele de peste zi cu nişte pijmale rămase de la ta-su şi se băgă în pat, sub plapumă. Închise ochii mulţumit. Ce bine-i să te ia somnul zâmbind... Mâine o să vadă pentru prima dată cum arată un tractor. Cu roţi mari, trebuie să aibă roţi mari, cu obezile din fier. Un motor cu alte roţi şi curele, şi multe fiare de diferite forme. Nişte hăţuri sau ceva, ca să-l cârmească. Cum au căruţele. Şi, adormind, îl visă apoi mai departe...

Tractorul avea roți de lemn uriașe, cât casa de mari, ghintuite și cu obezile din fier greu. Motorul era alcătuit din lanțuri de fântână, înfășurate pe sumedenie de scripeți și de lanțurile astea trăgeau niște oameni voinici, pe care nu-i cunoștea, dar despre care știa bine că fac parte din echipajul Tractorului Nautilus. Lanțurile se mișcau apoi printre scripeți și urneau roțile cele mari.

În partea din față, avea un scut de lemn, cu lame de plug înfipte ca niște dinți, care-i dădeau un aer fioros, de monstru înfometat de verdeață. Deasupra scutului, era o capră acoperită cu niște macaturi. Hățurile, meșterite din curele late de piele, erau legate cumva de roțile din față, să le dea direcția de înaintare.

La spatele caprei, deasupra motorului, se vedeau cumpene de fântână, fixate pe bulumaci, cu greutăți de fier la capătul din afara tractorului și funii groase la celălalt capăt. Funiile coborau în măruntaiele motorului, unde echipajul trudea și dădea *viteză maximă.* Cumpenele se mișcau în sus și-n jos, ajutând la învârtirea roților și scripeților din motor. Un om mititel trecea pe deasupra, pe o punte de scândură, cu o găleată de vaselină, ungând scripeții și lanțurile.

Sus pe capră ședea el, Milu, și chiuia și gonea prin lanul de porumb. Pe părți, tractorul avea lame de coasă și seceri care tăiau fără încetare lujerii, laolaltă cu toate celelalte plante de care știa el. Nimic nu rezista. În spatele său veneau Cocoșu, mă-sa mare

și Ina. Împingeau un căruț pe care se aflau sacii cu *zea* și din saci scoteau pumni de semințe de toate culorile: galbene, verzi, albastre, roșii, negre, albe, semințe pe care le azvârleau peste pământul curățat de Tractorul Nautilus. Când le-azvârleau în aer, se făcea ca un curcubeu după ploaie. Pe dată răsăreau alte plante, care le omorau pe cele rele, lărgind poteca. Și tot așa, chiuind, conducând tractorul, dând ordine echipajului să meargă mai iute ori mai încet, după cum cerea situația, scrutând dușmanul în stânga și-n dreapta, Milu salva lumea.

3

Îl trezi bunică-sa.

– Scoală iute!

Sări din pat, buimac. Abia se lumina de ziuă, mai mult ghicea decât vedea lucrurile prin casă. Undeva, departe, dinspre biserica veche, se-auzea toaca bătută de vreun om. Și clopotul era tras de cineva. Răzbăteau dinspre șosea sumedenie de țipete, vorbe repezite, glasuri care rosteau îndemnuri și încurajări. Dar cel mai grozav lucru, peste toată hărmălaia, peste sunetul toacei, peste dangătul clopotului, peste gălăgia omenilor de pe drum se-adăuga un zgomot nou, nemaiîntâlnit. Ba nu... parcă-l auzise chiar ieri, când erau la școală. Acela ca o părere, ca un șir de păcănituri. Acum răsuna mult mai puternic, umplea aerul, făcea să zăngăne ferestile. Se-auzea ba tare, când se-ndeseau păcăniturile într-un pârâit furios și continuu, ba mai încet. Și, lucru de neînchipuit, părea că se-apropie și se depărtează, că se mișcă-n sus și-n jos pe drum.

– Veniți odată cu sapele-alea! zbieră careva.

– Fugi în șosea! urlă altul.

– Nelule, a bufnit la Cocoșu, prin spatele șopronului!

– Taie-le cu toporul, nu cu...

Toate le-auzi într-o clipă. Se repezi la fereastră, dar geamul aburit nu-i îngăduia să vadă bine ce se petrece.

– Băăă, mânca-mi-ai brebu, dă-i cu motorină, să-i punem foc! înjură unul.

– Se-aprinde tot, e prea aproape de case!

O umbră trecu prin tindă.

– Săriți, mă...

– Păzea că lovește pe dincolo!

– Sandule!

Și-apoi glasul lui Gelu Obretin, răgușit de frică.

– Lisandră, Milule, ieșiți c-a lovit la Cocoșu, acuma, de dimineață!

Milu țâșni din odaie. Știa ce-nseamnă asta.

Mai trăise odată asemenea spaimă, când porumbii izbiseră pe neașteptate, cu o sălbăticie nemaiîntâlnită până atunci. Se petrecuse în marginea dinspre luncă, la vreun kilometru de casa lor, aproape de vechiul canton cefere. Două case fuseseră pierdute, murise și-un om, un bătrân de care zicea lumea că pe vremuri dregea biciclete. Îl înghițise porumbul. Spuneau oamenii că-i auziseră zbieretele un sfert de ceas. Apoi liniște. Și, de parcă nu s-ar fi petrecut nimic, lanul se liniștise îndată. Era mai mic și aflase

că porumbul poate să omoare de-adevăratelea. Pe negândite.

„De, ziceau niște bătrâne, l-a vrut pe moșul ăla.“ „Da' de ce-l voia pe el?“ întrebase Milu. „Vorbe de babe proaste“, îl lămurise mă-sa mare. Îl lămurise mai mult de-o grămadă. Aflase de la Potcovaru că mortul meșterise o secerătoare care mergea ușor, doar dând la pedale. O făcuse din resturi de biciclete, spuneau ăi care-l știau mai bine, te urcai în șa, dădeai la pedale și porumbul cădea retezat. Pedale, lanțuri de bicicletă, seceri montate pe roți... Cică tăia și lujeri vechi de două luni, fără să transpiri. Treaba pe care-o făceai într-o zi întreagă se rezolva acum în juma de oră.

Mai povesteau oamenii, în serile când se-adunau la câte unul, să stea de taină, că moșneagul se ivea, cel mai adesea în nopțile cu lună plină, prin marginile lanului. Umbla de colo-colo, șovăind, parcă neîndrăznind să se-ntoarcă la el acasă. Trupul îi era tot străpuns, iar prin găurile în care nu rămăseseră pănuși se putea vedea dintr-o parte-n alta. Pe țeastă și-n vârfurile degetelor îi crescuseră mii de fire de mătasea porumbului, care fremătau la cea mai mică adiere. Din picioare înmugureau frunze și, cu toate astea, se mișca aproape ca un om, gemând de ți se făcea pielea de găină. Dar din găvanele ochilor nu curgea nicio lacrimă, căci erau pline cu grăunțe, printre care se furișau gândaci mărunți...

– La voi e liniște, spuse Gelu Obretin. Mă duc pe partea ailantă, să ajut. Dacă se-ntâmplă ceva aici, să nu stai, să fugi în drum.

– Dac-a lovit dincolo, aici nu mai are putere, spuse bunică-sa din casă. Stai cuminte, Miluț, nu te speria.

– Nu mă sperii, bunico, răspunse el, privindu-l pe Obretin cum iese din ogradă și trece drumul spre Cocoșu.

Ina! Vru s-o ia la goană, dar atunci ceva mare, învăluit în fum, trecu pârâind asurzitor prin dreptul porții lor, pe șosea. Asta nu putea fi decât mașina din visul de-azi-noapte. Tractorul!

Însă nu-i semăna. Avea roți mari, ce-i drept, dar numai în spate. În față nu le vedea defel, erau ascunse de plugul uriaș, vopsit în dungi, împănat cu seceri pe amândouă părțile. După plug venea ceva lung ca o spinare de vacă, numai că era din fier roșu, cu sumedenie de țevi lipite, care se puteau îndoi și se răsuceau în toate părțile, ca niște brațe. Unele purtau în vârf tăișuri de coasă și atârnau pe-afară. Altele se îmbucau sub carcasa roșie. Deasupra era un coș subțire din care ieșea fum alburiu, duhnind a motorină arsă. Apoi, spre spate, veneau roțile mari, nu din fier, ci din gumă neagră, cum mai văzuse pe gârlă, aruncate. Aveau și ele lame lipite de butuc, lame care se roteau, gata să facă bucăți pe oricine nu se ferea din drum. Și peste toate, o cabină din tablă, cu viziere mici, prin care nu se vedea nimic de-afară. Dar dinăuntru se vedea tot.

– Gata, la o parte! strigă cineva. La o parte, oameni buni, faceți loc!

– Ferește, bă, lasă tractorul să treacă!

Milu se repezi la poartă și se cățără prevăzător pe gard. Văzu că mașinăria face câteva mișcări, înainte, înapoi, se întoarce-n loc și se-aține cu plugul spre poarta mare a casei lui Cocoșu. Păru că stă pe gânduri, pufni o dată tare și fără veste își prefăcu păcănitul într-un bârâit greu de îndurat. Se repezi brusc în gardul Inei, culcându-l de parcă n-ar fi fost.

– Oho, zise Milu, rămânând cu gura căscată.

Tractorul manevră prin curte și abia atunci băgă de seamă băiatul cum, dincolo de gard, casa era pe jumătate înconjurată de lujerii înalți. Putea să vadă un freamăt printre porumbi, dar lucrul cel mai înfricoșător era că alții ieșeau din pământ, creșteau cu iuțeală, acum erau de-o șchioapă, în clipele următoare se făceau cât Milu, îndată ajungeau cât casa. Și gata, lujeri noi, verde crud, cu știuleți numai buni de copt, dacă te-ncumetai să-i culegi, cu frunze ca niște săbii ascuțite, care tremurau mișcându-se în toate părțile.

Fără să-i pese de tulpinile care răsăreau cu duiumul în jurul său, tractorul se avântă spre fundul curții. Drept, furtunos, de neoprit.

– Mașină fermecată, șopti Milu, scap-o pe Ina... scapă-i pe-amândoi, te rog... Terogterogterog...

Se uită îndărăt, printre lacrimi. Bunică-sa privea de pe prispă, cu mâna la gură.

– Bunico! strigă.

Voia s-o cheme să-l ajute, s-o salveze pe fată. Să meargă amândoi, cu seceri, cu sape, să se lupte acolo, în spatele tractorului.

Se-ntoarse spre drum. Tractorul se-afundase în zidul verde, abia se mai zărea de lujerii noi, crescuți în urmă. Auzea vaierul motorului, cumplit mai hârâia și se forța mașina, vedea vârfurile plantelor cum se-nclină și cad sub tăietura plugului uriaș, vrejuri de dovleci zvârcolindu-se pe pământ. Vedea și volburi de fasole, cu păstăile lor ascuțite, cum caută să-și prindă cârceii de coșul de fier al mașinii. Tractorul pufăia și se scutura și se-ngropa tot mai adânc în verde, până când nu se mai văzu deloc. Și motorul păru că se oprește. Milu simți că-i îngheață inima, mai cu seamă că-n fereastra de la podul casei zărise chipul micuț, alb, al Inei.

Apoi se-auzi iar motorul, de data asta însoțit de un șuier aspru, nesuferit. Tractorul reveni dintre lujeri. Tijele laterale se însuflețiseră și se-nvârteau cu așa iuțeală că Milu putea să vadă prin ele. Nimic nu rezista zmeului mecanic. Urmară încă un atac în spate, încă o întoarcere și încă un asalt. De fiecare dată tractorul intra mai mult în lan. Dărâmă, în cele din urmă, gardul din spate și se duse în lumea sălbatică a porumbilor. Milu socoti că ajunsese deja la cei vechi, cu strujenii tari, oțeliți, și lame de frunze. În locuri pe care puțini se puteau lăuda că le văzuseră sau le străbătuseră.

Auzea mașina cum se opintea, cum pufnea și gemea în încleștare. Își închipui porumbul căutând să

rupă tractorul, să-l împiedice așa, punându-se de-a curmezișul, și să-l taie. Vedea dovleci mari cât roata, rostogolindu-se și izbind din părți. Aproape că auzea, prin urletul motorului, șuierul cârceilor uriași de fasole încercând să se-agațe de mecanisme, de cuțitele și coasele tijelor, să intre la motor, să înfunde alcătuirea de groază care-i călca și-i sfâșia nemiloasă, neobosită.

Câțiva oameni se repeziseră în curtea pustiită, care cu sape, care cu seceri și tăiau disperați lujerii noi, pe măsură ce ieșeau din pământ. Unul se-mpiedică de un vrej. Căderea omului, mișcările deznădăjduite, luptând să scape de funia veninoasă, țipetele de furie și durere, îi părură lui Milu nesfârșite. Sări altul lângă cel prins, care se zvârcolea acoperit de frunze mari, și începu să le reteze cu secera. Curând, nu se mai deosebi decât o învălmășeală de brațe și tulpini zdrențuite, foindu-se, colcăind.

În cele din urmă, bărbații fugiră de-acolo. Din bucățile de vrej gros mustea o sevă tulbure, groasă. Sângele plantelor, se gândi Milu, sângele lor, verzuliu, rău, otrăvitor... Sângele care le-mpingea să crească nemăsurat și iute, să omoare oameni.

– Nu-i lăsa să iasă!

– Ia-i p-ăia din spate!

– Ai grijă, pe partea ta!

Între timp, alții dădură năvală printre lujerii cei noi, proști, hăcuindu-i cu chiote.

– Mai departe, mai departe!

– Acuma, înainte!

Adânc, în lanul vechi, nevăzut oamenilor, tractorul gemea și vuia, când mai aproape, când mai departe. În răstimpuri, se ițea forma mătăhăloasă a mașinii printre porumbii de la marginea curții. O negură, un nor de fum, și zgomotul se depărta. Apoi din nou aproape și după aia iarăși departe...

Năvala încetase. Doar tractorul se învârtea furios, la mare depărtare de casă, ori așa i se păru băiatului, ajunsese prin adâncurile lanului, unde nu mai fusese vreun om de cine știe câtă vreme. Poate de câțiva ani, n-ar fi putut spune. Acum mașinăria grozavă făcea legea în sălbăticie, de neoprit. Nicio putere, nicio forță din lume, simți Milu, nu i se putea împotrivi.

Sări de pe gard și fugi spre casa Inei, fără să țină seama de mă-sa mare care-l chema să se-ntoarcă. Trecu peste șosea și dădu să intre în curtea răvășită, printre plantele care nu mai mișcau, tocate, moarte. Îl opri un om.

– Ai căpiat, mă? Acolo-i moartea!

– Dă-mi drumul! se smucea Milu, dar ăla nici nu se gândea să-l lase.

Și bine făcuse să-l țină. Îndată, tractorul răsări pufăind nervos dintre mormanele de coceni, cu tijele retrase, cuminți, picioarele unei gângănii adormite. Lamele de pe roțile mari se rupseseră și-n locul lor rămăseseră doar cioturi de fier. Plugul din față se hâise într-o parte, lăsând la vedere una din roțile mici, cum se bălăbănea caraghioasă.

Mai văzu că și una din cele mari avea guma sfâșiată. Coșul fusese smuls, atârna încurcat în cârcei de fasole și vrejuri. Frunze de porumb se-ncâlciseră în vizierele de tablă ale cabinei. Parcă ar fi încercat, cu ultimele puteri, să-l prindă și să-l taie pe cel dinăuntru.

Cu un oftat, motorul se opri, iar lumea adunată pe șosea făcu liniște. Ușa cabinei se deschise și Tractoristu sări din înălțimea mașinii, printre strujenii doborâți. Avea fața murdară de funingine, pătată cu verde și dâre de sânge. Ochii și-i ascunsese sub niște ochelari mari, cu margini de burete, iar pe cap purta o cască de oțel. Era obosit mort.

Abia atunci omul care-l ținuse pe Milu îi dădu drumul. El năvăli în curte, trecu pe lângă tractor, simțind sudoarea fierbinte a motorului. Mirosea a fier, a ulei și motorină, a gumă arsă. Era mirosul luptei. Milu trase aer pe nări. Tractoristu zâmbi, ciufulindu-i părul.

– Le-am dovedit de data asta, nu-i așa, muceo?

Și începu să râdă.

Râdea și Milu. Știa acum că *mucea* e un fel de alint. Se simțea bine, se simțea apărat de bărbatul care strunea o mașină fără seamăn pe lume. Ce om grozav, ce om viteaz, cu el ar avea curaj să plece la capătul lumii. Fără griji, fără nicio îndoială.

Fugi pe prispa Inei. Fata cobora chiar atunci pe scară. Milu îi văzu picioarele subțiri ca niște fuse, cum se ițesc la gura podului, apoi se dau pe trepte.

– Scăpași, fă! zise, cu respirația tăiată.

Poate se cădea să-i spună și alte vorbe, dar până una-alta îi zisese ce era mai important. Restul putea să mai aștepte.

– Scăpai, răspunse fata.

Era palidă, speriată. Se apropie de Milu și se rezemă de el.

– Mi-a fost frică.

– Și mie, că te vedeam de pe gard și zăream porumbul cum vine.

– Și eu, Milule, și eu mă gândeam că n-o să te mai văd vreodată și nici tu pe mine...

El simți un nod în gât. Aproape-l durea. Simți și lacrimi în ochi. Scutură din cap.

– Ai văzut că te-a scăpat Tractoristu? Ziceai că-i om rău.

– Ești prost, n-am zis că-i rău, am zis că mi-e frică de el. Și-acuma mi-e, dacă vrei să știi.

Îi dădu un ghiont. Milu căzu peste strujenii din curte.

– Mămăligă ce ești, râse fata, te-am dat jos. Dacă eram un porumb, făceam ce vream cu tine.

Curtea se umpluse de oameni care vorbeau toți o dată. Apăru și Cocoșu. Avea o față lungă, uimită, că Milu începu să chicotească. Se hlizeau cu toții, și mă-sa mare, și oamenii de-aseară și mulți alții, foarte mulți. Pesemne se adunase jumate de sat acolo. Poate satul întreg, cine ar fi putut să spună câți au mai rămas?

Băiatul se-adună de pe jos și se șterse de seva verzuie.

– Băi, Milule, ți-am văzut cocoșelul, că n-ai nimic pe dedesubt, behăia Ina.

– Eu ți-am văzut curu' când ai coborât pe scară, râdea și el.

Cui îi mai păsa acum că e-n pijmalele alea largi și că Ina râde de el? Conta că nu pierise nimeni, că nimeni nu dăduse foc la casă. Tractorul își făcuse treaba fără greș, merita toate basmele și poveștile despre el. Toate laudele, cu vârf și îndesat, toate nădejdile oamenilor.

Îi privi, cum se bucurau și se-mbrățișau, cum râdeau și cum beau la un loc dintr-o sticlă. Un tânăr de prin vecini adusese o jucărie pe care Milu o mai văzuse de câteva ori, un aparat care cânta muzică. Mergea cu acumulatori, pe care-i încărca la un dinam de bicicletă. Îndată se-auzi un cântec, despre un Gheorghe care-i mult băutor și care băuse șapte comori și-o casă *den* căpriori.

Frumoasă-i lumea asta, oftă Milu, privind spre răsărit cerul albastru al dimineții.

Încăierarea din ziua aia îl făcuse să simtă amestecat siguranță și încredere, însă tot așa se pomenise năpădit de gânduri. Sumedenie de gânduri. Nu numaidecât din cele neguroase, ci mai curând așa, ca un soi de griji. Ori nici atât. Doar gânduri care-i sărau și-i pipărau un pic dulceața bucuriei pe care o simțise când tractorul se-ntorsese în ogradă, iar el văzuse că Ina a scăpat.

Se gândea, bunăoară, că în cele din urmă Tractoristu va pleca spre miazăzi, spre Dunăre, cum spusese. Satul o să trebuiască să se bizuie doar pe puterile lui. Și care erau puterile astea? Ivancea? Alde Obretin? Potcovaru? Apoi se rușină. Păi, nu așa o duseseră și până atunci? Și-avuseseră parte și de alte atacuri, la fel de sălbatice. Măcar de unul și-amintea el, dar cică mai fuseseră. Nu așa dese cât să-i aducă pe oameni la disperare, numai cât să nu uite lumea că astfel de lucruri se pot petrece când nici nu gândești.

Un lucru era limpede: cu lanurile nu poți să știi niciodată. Luni în șir, poate ani, se lăsau hăcuite, mulțumindu-se să crească doar în unele ceasuri ale zilei și-ale nopții, ca într-o hârjoană cu oamenii. O joacă în care porumbul și oamenii își dau ghionți și brânciuri, când mai tare, când mai încet. Și pe urmă, fără veste, se repezeau. Loveau orbește câte-o ogradă, omorând tot ce prindeau, oameni și dobitoace.

De ce făceau așa, nimeni nu știa să spună. Cine-ar fi putut să le-nțeleagă? Că doar nu judecau. Nu plănuiau, n-aveau *idei*, să le pună cap la cap, să izbească undeva anume. N-aveau nicio țintă. Se mai pomenea câte unul crezând că, în toată nebunia, a găsit vreun înțeles. Și căuta s-arate că știe, să-ncerce o prevestire. Dădea greș, de parcă porumbul, grâul, floarea-soarelui, dovlecii, vițele, roșiile nu urmăreau decât să-și bată joc. Ca și cum lumea ar fi fost stăpânită de-un rege dus cu mintea, pus pe șotii.

Ce-or să facă după ce-o pleca Tractoristu? Întrebarea asta nu-i dădea pace lui Milu. Or să trăiască

la fel cum trăiseră și până atunci. Doar că s-ar fi simțit mai liniștit dacă Tractoristu ar fi rămas în sat pentru totdeauna. Poate la vreo văduvă, poate chiar la Cocoșu, unde trăsese de data asta.

Dădu fuga și-i spuse tot pe nerăsuflate. Omul începu să râdă.

– Nu pot, bădie, nu pot.

– De ce să nu poți? O să aperi satul cu tractorul. Și oamenii or să te țină pe casă și masă. Și...

– De... Nu se poate așa... Măgăoaia asta înghite motorină și nu puțină.

La motorină nu se gândise Milu. Dar îndată găsi răspunsul.

– Cân' se termină, te duci și iei alta.

Simplu și eficient, însă Tractoristu râdea și mai tare.

– De unde, muceo?

– De la... SMT!

Îl lămuri. SMT-ul nu-i ceva, așa, ca o baltă fără fund din care tractoriștii își adapă tractoarele. SMT-ul este o curte largă, plină de ateliere, cu niște cisterne mari, e drept, dar care nu prea mai au motorină.

Asta îl năuci pe Milu.

– Și când s-o termina?

Tractoristul dădu din umeri.

– Toate se termină pe lumea asta, mai devreme sau mai târziu. Dar până atunci mai e vreme.

Câtă vreme? Câte zile mai aveau, câtă tihnă, câtă pace? Așa amărâtă, se chema că e totuși pace. Fără să poată spune de ce, simțea că lumea o să existe

câtă vreme cisternele alea mari și pe jumătate goale vor mai da motorină. După aia o să vină întunericul. Poate când o să fie el mare? Ori bătrân ca mă-sa mare. Ori după ce nu va mai fi.

Văzuse moartea. Oameni și dobitoace, la un loc. Muriseră de bătrânețe, de oboseală sau din nebăgare de seamă, sfâșiați de plante, ori în întâmplări prostești. Văzuse oameni care a doua zi nu mai fuseseră. Îi mâncase lanul verde ca și cum n-ar fi fost vreodată. Asta era lumea pe care-o știa. Și mai știa că nu fusese așa dintotdeauna.

Când era el mic, mic de tot, porumbul creștea blând, fasolea gustoasă, dovlecii, roșiile, vinetele - mici și cuminți. Creșteau și se lăsau culese fără să se-mpotrivească, fără să-i taie. Vieţuiau într-o mare și voioasă devălmășie, ca-n basmul în care nu vine niciodată iarna și nici noaptea. Oamenii se plimbau prin parcuri de lujeri, pe alei mărginite cu floarea-soarelui, iar la ferestrele caselor creșteau în ghivece vinete, ardei și roșii.

Toate astea le aflase de la alţii, întrebând și iscodind. Mă-sa mare era zgârcită la vorbă atunci când o ruga să-i povestească de vremurile alea. Poate că nu voia să-și aducă aminte. Poate uitase.

Mai vorbea lumea că vreme de câteva zile, o săptămână, verdele o să doarmă, o să-și tragă sufletul după ultimul atac. Însă niciodată nu trebuie să-nchizi ochii lângă lan.

Că dormeau sau nu, acum lujerii creșteau mai încet noaptea și Milu putu să-i dea târcoale mai departe tractoristului, care le dăduse de veste că mai rămâne prin sat. Trebuia oricum să-și repare mașinăria vătămată rău. Băiatul se tot băgă în seamă prin curtea Inei, căscând gura la cum mergea treaba cu demontarea și îndreptarea lucrurilor fărâmate. Până și motorul îl dăduseră jos. La toate isprăvile astea cel mai priceput era Cocoșu, mai priceput chiar decât Tractoristu.

Dacă tot pierdea vremea pe-acolo și se făcea că n-o bagă-n seamă pe Ina, având treburi mai serioase, bărbătești, Milu tăbărî cu întrebările. Îl pândea firește pe Cocoșu, când dispărea în atelier să meșterească vreun chițibuș trebuincios motorului, ori să-ndrepte un fier în menghină, sau să ascută ceva la tocilă. Atunci îl prindea singur pe Tractoristu. Da' de ce e una? Da' de ce e ailaltă? Da' cum merge asta? Da' cum merge aia? Tractoristu se lăsa amăgit și-i răspundea pe-ndelete: cum se-nvârt roțile, cum arde motorina în cilindri, cum dă scânteie bujia, cum iese fumul pe coș.

Și deodată, ca și cum nu asta l-ar fi măcinat, ci doar și-ar fi amintit într-o doară, Milu punea și câte una mai ocolită. Măcar așa credea el, că întrebările lui au ascunzișuri.

– Da' cât de repede aleargă?

– Repede de tot, venea răspunsul.

– Cel mai repede?

– Cel mai repede.

– Da' te-ai luat la-ntrecere cu alte tractoare de ştii?

Tractoristu mustăcea, dădea cu basca de pământ şi-i povestea cum se întrecuse el cu alţii, dar nu acum, în zilele noastre, ci demult, în zilele *alea*. Alergau pe câmp, că pe şosele n-aveau voie, şi se hurducau şi se hâţânau peste brazde până li se făceau creierii chiseliţă-n cap.

– Da' mai sunt şi alte tractoare şi alţi tractorişti?

Mai erau. Era unul mai sus de Piteşti, spre dealurile de sub munte. Cu ăsta se văzuse-n oraş, chiar înainte să plece spre ei. Apoi unul dincolo de Argeş, nu-l ştia, auzise de el, că are un tractor şi mai puternic decât al lui, înalt şi solid, cu seceri şi coase mai multe. Cât de puternic era, şi tot n-avea cum răzbi peste râu. Mai ştia de unul, dincolo de dealurile de lângă ei. Ăsta era cel mai aproape, dar nu-l mai văzuse de ceva vreme. Fie rămăsese fără motorină, fie pierise pe undeva.

Şi tot aşa, descosându-l cu migală, Milu aflase o mulţime de lucruri. Vreodată, când l-ar fi bătut gândul să plece din sat, ele s-ar fi dovedit de folos.

Mai întâi că pentru un tractor cel mai bine e să meargă tot pe urma vechilor drumuri. Dar pentru un om, pe jos? Depinde unde vrea s-ajungă. Cel mai bine e s-o ia prin păduri când le găseşte ori de la un pom la altul, slavă Domnului, mai sunt destui pe lume. Şi nu mereu drept peste câmp, ci mai pe la marginile lanurilor, cât se poate, că s-au îndesit al naibii şi peste tot s-au împreunat. Nici pe şosea nu-i

mare scofală. Merge ce merge și deodată-ți piere de sub tălpi. Au măcinat-o din măruntaie rădăcinile, milioane, țesându-se pe dedesubt. Tractoristu știa că sunt destui care se descurcă ziua și chiar după căderea întunericului prin lanurile de grâu și porumb. Dar prea puțini din ăia pe care-i ia somnul la câmp, peste noapte, mai trăiesc să povestească.

Mai aflase apoi că din loc în loc, pe câmp, printre lanuri, existau locuri în care nu creștea nimic. Un fel de luminișuri, rariști de care trebuia să se ferească mai tare ca de plante. Dacă stătea prea mult acolo... Erau locuri *în care se întâmplau lucruri*. Puteai să mori? Nu-i sigur. Le văzuse Tractoristu cu ochii lui? Le văzuse și trecuse peste ele. Nu pățise nimic, fiindcă fusese în goana tractorului. Dar pentru cine le-ar fi trecut la pas...

Și Milu schimba vorba. Cum de nu se rătăcește? Se ține după soare, când e pe cer. Știe toți nucii singuratici din trei județe. Cunoaște fiecare tufan. Toate dealurile și brațele de pădure de pe ele. Nu-i e greu. O să-i fie când o porni spre Dunăre. Niciodată n-a fost așa mult spre sud. Nu în vremurile astea.

– Da' ce tot vrei să știi atâtea, te bate gândul să pleci?

– Păi, nu mă iei cu matale?

– Firește că te iau! N-am zis că te fac ajutorul meu, băi, muceo?

Până la Dunăre... Până la oamenii ăia...

Se și vedea stăpânind mașina, însoțit de Tractoristu, ori de Ina, sau chiar singur, doar să mai crească.

Trecea în goană peste câmpuri, spulberând lanurile, risipind jur-împrejur otrava de la oamenii de pe Dunăre. Vedea lujerii de porumb ofilindu-se, aplecându-se la pământ, cerându-și iertare pentru nenorocirile și chinurile pe care le pricinuiseră până atunci. Și vedea vrejurile dovlecilor chircindu-se, bostanii îmbătrânind, scofâlcindu-se în noroi, la picioarele lui, sub roțile tractorului. Floarea-soarelui privea țărâna, în semn de supunere la trecerea lui vijelioasă, cârceii fasolei dădeau înapoi, cu tecile doldora de boabe, ofrandă înfricoșată de iureșul tractorului pe care Milu îl călărea, nestăvilit, neoprit.

Se mai vedea, închizând ochii, flăcău în toată firea, hoinărind pe câmpuri, călcându-le cu piciorul când tractorul se odihnea, ori era *în revizie*. Ici-colo câte-un copac rămuros, iar jur-împrejur postațe pașnice de grâu, ori porumbiști. Și toate ținându-l de stăpân neîndurător.

Vremea trecea neînchipuit de greu. Abia aștepta să plece spre sud. Bunică-sa o să-l privească, lăcrimând în dreptul porții și făcându-i semne cu mâna. Ina o să caște gura la el, galbenă de ciudă. Oamenii or să se-adune pe șosea, să-l petreacă până la marginea satului, până acolo unde porumbul și celelalte îi lăsau să umble. După care, el și Tractoristu se vor scufunda în lanul verde, lăsând după ei un nor de fum.

Nu mai avea răbdare. De la o zi la alta se repezea tot mai aprig în porumbii din spatele casei, învârtind secera ca nebunul. Ajunsese cu mă-sa mare până la

un nuc bătrân, mai depărtat, pe care nu mai puseseră mâna de nici nu mai ținea minte când.

– Uite, mamaie, cât am secerat! se lăuda, iar bunică-sa râdea și-l stropea cu apă dintr-o căldare.

Fuseseră cele mai frumoase și mai chinuitoare zile. Porumbul nu mai arăta vlaga cu care fuseseră obișnuiți, dar asta era ceva trecător. Știau că n-o să țină și până la urmă dușmanul o să vină iar peste ei. Din ce în ce mai tare, din ce în ce mai stăruitor, sporindu-și apăsarea pe nesimțite. Se-arătaseră chinuitoare zilele fiindcă, știind că totul va începe iarăși, Milu nu pricepea din ce pricină Tractoristu nu pornea odată la drum.

Mașina fusese reparată și întărită unde era cazul. Motorul curățat, uns, piesele înlocuite cum se putuse. Pe cabină adăugaseră site de oțel, în dreptul fantelor, să fie mai sigur. Tractorul căpătase și-o lampă mare, *un reflector,* care lumina noaptea ca ziua și dacă te uitai drept în strălucirea lui nu mai vedeai nimic, minute-n șir, decât pete colorate, fără noimă. Pe laturile cabinei și-n spate montaseră niște rezervoare în plus, în care gâlgâia motorina. Ultimele rezerve.

Păi? Ce mai aștepta? Ce mai pierdea vremea prin sat?

– Unde vezi tu că pierd vremea? îl certă Tractoristu, sâcâit. Am de făcut o mulțime.

Mergea din casă în casă, strângând fel de fel de lucruri ori scrisori de la oameni. Vești pentru

neamurile din alte sate. Daruri pentru prieteni. Daruri din sărăcie.

– Uite, îl ruga unul, du-i lu' cumnata opincile astea. Le-am făcut dintr-o anvelopă și sunt întărite cu nituri prin părți. Le-am înălțat peste gleznă, că la ei e primejdie cu tufele de ardei iute.

– Uite, zicea altul, i-am scris niște vorbe lui frate-meu. Știu că are niște hamuri vechi, poate mi le dă mie, că el nu mai are cai. Să înham boii la carul meu.

– Uite, mai afla de la altcineva, am aici niște colaci de sârmă. Îi dai lui Pop, ăla de-a fost profesor de fizică la școala din Țicleşti. Cică lucrează la o invenție electrică, să nu mai crească porumbii. El știe mai bine...

Și tot așa. Fiecare avea ceva de spus, de dat, de-ntrebat ori de cerut la schimb. Nici de-ar fi fost să plece pe Lună nu s-ar fi pregătit atâta. Dar, își zicea Milu, până la urmă, el hotărăște cum se fac lucrurile astea. Cum se pregătește un drum mai lung, cum se așază și se chivernisesc toate, să nu dai greș. El știe mai bine...

4

Într-o după-masă, după ce terminase de tocat la porumb, Milu se întâlni pe șosea cu Tractoristu. Venea dinspre centru și se cam clătina.

– Ce fa' băbăete? îl întrebă un pic nesigur.

– Nimica, dădu Milu din umeri.

Omul vru să treacă mai departe, spre casa lui Cocoșu, unde dormea peste noapte.

– Când pleci? vru Milu să știe, presimțind cumva că lucrurile nu erau tocmai în ordine.

Tractoristu dădu din mână.

– E, *curnd*. Doo zile... poate noo... Hăihăi... Măimăi...

Trecu pe lângă băiat, lălăind un cântec.

– Ești beat! strigă Milu, simțind că-l cuprinde furia.

Omul ăsta trebuia să fie-n stare să scape satul în orice clipă. Să apere locurile prin care trecea. Dacă, să zicem, porumbii s-ar năpusti iarăși? Așa, din senin, cum au mai făcut. Cine-ar mai conduce tractorul?

Cine-ar mai avea putere să se repeadă în zidul verde, să-l calce, să-l dea îndărăt?

– Ai băut! zbieră iar în urma tractoristului și bărbia îi tremura.

Toate visurile, toate planurile se destrămau acum ca un fum, și mai ușor, ca aburul într-o dimineață rece. Nu-i drept, nu-i drept, repeta privind după ăla cum se îndepărta și cobora șanțul de la marginea șoselei. E doar o întâmplare, se silea să creadă, o scăpare. E și el om, mai greșește. Unul curajos și voinic, firește, da' tot om, 'tu-i ceapa mă-sii. Nu-i făcut din fier, piatră și nici măcar din lemn. Unul din carne și sânge, cu păcatele lui.

Păi, ăsta-i și mai grozav, îi trecu deodată prin minte. Dacă poate el, cu toate metehnele astea, să fie tare când are lumea nevoie de dânsul, cum a făcut atunci, cu porumbii, ce să mai... Ori cum merge de unul singur, zile și nopți la rând, prin lanurile sălbatice, pline de primejdii ascunse...

Simțea însă, oricât s-ar fi străduit să-l scoată basma curată, că un asemenea om n-are voie să se lase văzut în felul ăsta. Putea să se-mbete cât poftea când nu-l zărea nimeni. N-avea decât să zacă prin vreo odaie, prăbușit pe laviță, bălit și pișat pe el, să bălmăjească fără șir. Da' numai singur fără să-l vadă careva. Asta negreșit.

Tractoristu se împiedică de-o rădăcină care-i ținuse calea pe locul unde fusese cândva un nuc falnic. Căzu în cur, icnind caraghios, și se-ntinse pe șanț, printre crengi putrede și gunoaie. Milu alergă spre

el. Zăcea pe spate, cu ochii închiși. Băiatul se uită spre curtea Inei, gândind c-o să-l vadă pe Cocoșu, să-i ceară ajutor. La ei în ogradă bunică-sa nu se zărea. Intrase în bucătăria de vară să facă de mâncare. Ar fi strigat-o, dar nu voia să atragă atenția.

Șoseaua era pustie, nimeni cât vedea cu ochii. Oamenii stăteau prin curțile lor, meșterind unaalta, ori luptându-se cu porumbul din spatele caselor. De băut, Tractoristu băuse pe la vreunul care-i dăduse o scrisoare s-o ducă mai departe. Plecase pe picioare. Puțini îl văzuseră în halul ăsta, așa că n-avea niciun rost să facă zarvă acum, să-l găsească lumea răstignit în fundul șanțului, țeapăn, duhnind a drojdie.

Dacă murise? Se aplecă peste el, speriat. Respira, trebuia doar să-l trezească și să-l tragă în curtea fetei. Furia se risipise, acum îi era frică să nu fie văzut târând un om beat pe lângă garduri. Mai aruncă o privire pe șosea, să fie sigur că nu se-apropie nimeni, și dădu fuga la poarta Inei.

– Ină, ești acasă?

Fata ieși numaidecât dintr-o odaie, de parcă atât ar fi așteptat, s-o strige Milu.

– Da, mă, nu mai răcni.

– Cocoșu e?

– Nu-i. Da' la ce-ți trebuie să știi?

– Am nevoie de ajutor.

Și fără multe fasoane, îi arătă despre ce-i vorba.

– Fi-ți-ar... zise Ina. Taica e plecat și ăsta-i prea greu pentru noi.

Încet, cu opinteli, reușiră să-l târască până la gard și să-l reazeme de uluci.

– Hai să-l tragem în curte, stărui băiatul, văzând că ea ar fi vrut să-l lase baltă.

Până la urmă, cu ifose, că nu poate, că-i e frică – hai, fă, că nu te mușcă, nu-l vezi ce beat e? – că mai bine nu se bagă, să-l lase-n legea lui, fata primi. Gâfâind și înjurând, îl traseră în curte și-l pitiră după trupul mare al tractorului. Tractoristu fu acoperit cu o prelată pe care-o găsiseră în cabină, iar ei rămaseră holbându-se la el.

– Și-acum? întrebă fata.

– Acum, ce?

Milu dădu din umeri.

– Habar n-am. Ce facem?

– Nu știu. Eu plec în casă.

– Păi, mă lași singur cu el?

– Și ce vrei acuma, să-l țin de mână? Tu stai cu ochii în curu' lui toată ziua, tu să vezi de el.

Afurisită ca o muiere, își spuse Milu, ca un om mare, mândru de el.

– Afurisită ca o muiere! zise tare, dar ea se mulțumi să-i rânjească.

– Nărod ca mucea!

– Fă, te bat!

Ina râse și deodată îl îmbrânci, lăsându-l fără suflare. Milu se prinse în hârjoana ei. Se-apucă s-o tragă de păr și s-o gâdile. Țopăiau amândoi pe lângă tractor, uitând de ăla lungit pe jos, de lume, de sat, de porumbul care fremăta ușor în spatele casei,

lanurile de pe luncă, pădurea de pe deal, cerul mânjit pe-alocuri cu dâre subțiri de nori.

– Maha... măăă... gemu Tractoristu.

Se opriră din joacă.

– Ia vezi ce vrea, o-ndemnă Milu. E la tine în curte.

Fata dădu din cap.

– Întreabă-l tu, spuse și dispăru în odaia din față.

Băiatul se apropie de tractorist.

– Ai căzut în șanț, îi povesti. Și te-am târât aici, să nu te vadă careva mort de beat. De ce-ai băut, bre, atâta?

Bărbatul îl privi cu ochi tulburi, cu un gest de lehamite, de parcă n-ar fi meritat să-i explice ori n-ar fi fost nimic de explicat. Păi, ce-ar fi fost de lămurit? De ce se-mbată oamenii? Fiindcă pot și gata.

– Să nu mai întrebi de ce beau, îi spuse în șoaptă, nimerind la fix cuvintele. Bine?

– Ba nu-i bine. Că dacă...

– Ia mai taci!

Milu se dădu îndărăt speriat.

– Da' cin' ești tu, bă, să mă judeci pe mine?

Acuma parcă se trezise de-a binelea.

– După ce-o să trăiești și-o să vezi ce-am trăit și-am văzut eu... Atunci să te iei în clonț cu mine, m-ai înțeles?

Milu simți că-i dau lacrimile. Crezuse că bărbatul îi e așa, un frate mai mare și mai blajin. Că omul ăsta, în stare să culce lumea la picioarele lui, o să

le-arate cum să scape de năpasta lanurilor. Și când colo se-arăta a fi numai un beţivan, câţi erau destui și prin satul lor. Unul care făcea pe prietenul însă când îşi dădea arama pe faţă nu era decât un ticălos plin de răutate. Cum putuse să se încreadă în el? Ce s-aştepte de la unul ca ăsta?

– Nu mai sta acolo cu gura căscată! îl repezi iar Tractoristu. Adu-mi nişte apă să beau. Mişcă-te odată!

Vorbele îl plesniră, arzându-i obrajii. Mai uşor ar fi îndurat tăietura unei frunze de porumb decât dispreţul și furia asta, pe care i le scuipase în faţă. Fugi în casă, numai să nu-l vadă ăla că-i gata să pişe ochii.

– Ină... vrea nişte apă... Du-te de-i dă apă...

– Dă-i tu, că-i prietenul tău! strigă ea din altă odaie, fără să mai iasă.

Și asta acuma... Parcă era ofticată pe prietenia lui cu tractoristul. Păi, care prietenie? Milu văzu deodată că toţi i-au întors spatele. Proasta de Ina îl alungă, ca toate muierile care habar n-au cum merg treburile prin lume, și de geloasă nu mai vrea să ştie nimic. Păi, nu vezi, fă proasto, că Tractoristu și cu mine nu suntem doar aşa, nişte tovarăşi de joacă? Suntem prinşi amândoi într-un război groaznic, de care n-ai ştiut nimic până acuma, deşi ai trăit în mijlocul lui, zi de zi, de-atâţia ani. Și nici eu n-am ştiut.

Până mi-a deschis ochii Tractoristu ăsta. După aia m-a trădat și el, întâi m-a ademenit cu goangele și isprăvile, cu poveţele, cu masca de om fără frică,

dar blând. Acum mă gonește, parcă-s milogul lui, vreo slugă tâmpită cu care vorbești numai când n-ai încotro, și-atuncea în silă.

Parcă și mamaie îmi întoarce spatele... Nu-i în stare să vadă ce-i înăuntrul meu, cum mă frământ, nu m-ajută cu nimic, măcar ea. Că de restul lumii ce să mă mai amăgesc... Toți niște bătuți în cap, ca ulucile din gard, nu văd nimic altceva decât porumb, porumb și iarăși porumb. În fiecare zi și de la capăt.

Și ce, Milule, parcă tu ești mai breaz? Nici tu nu știi nimic altceva, nu faci nimic altceva decât să tai la lujeri tineri, să te scufunzi în lanul fără sfârșit. Îl oprești o vreme și-apoi, a doua zi, o iei de la capăt. Rând după rând. Rând după rând. Rând după rând... Țăran prost ca lemnul, la fel ca toți ăilanți, ca toți oamenii din celelalte sate răspândite prin toată lumea. Ba încă și mai prost ca ei, tu te lași prostit de nădejdea că lumea s-ar putea schimba.

Pun prinsoare că la Dunăre nu e nimic. Niciun *laborator*, niciun *atelier*, niciun sat de deștepți care caută vreun leac, vreo otravă. Lumea întreagă e acoperită cu lanuri. Și printre ele, luminișuri trecătoare, prăpădite, câte un pom ici și colo, prea puține petice de pădure, pe-o coamă de deal, câteva jivine mărunte. Și printre dealuri, câte-un pârâu, ori apa mai mare a Argeșului, care nici p-ăsta nu l-am văzut niciodată. Cică nu-i departe, uite, încolo, peste codrul de nepătruns al porumbilor și florii-soarelui, vreo două ceasuri de mers. Adică dacă pui cap la cap două-trei sate ajungi. Dacă...

Dunărea o fi și ea o apă mare, cam ca Argeșul, poate mai mare, păzită strașnic de grâu, de fasole, floarea-soarelui, tufe de vinete și arbuștii roșiilor. Cu malurile sterpe, fără oameni. Poate să fi fost odată vreun sat de pescari apărat, cine știe cum, de vreun ostrov împădurit. Poate oamenii ăia, țărani și pescari, ar fi putut călători mai departe, ținându-se pe firul apei. La ce le-ar fi folosit?

Zice Ina că toate apele se varsă într-o apă mare, sărată, așa scrie în *Douăzeci de mii de leghe sub mări*. Cine-o mai crede și pe-asta? Oameni buni, cine-ar putea să găzduiască așa ceva? Ce căldare ori ce dealuri ar ține laolaltă o apă mare cât vezi cu ochii? Povești născocite de mintea ei slobodă. Apele curg până sunt înghițite de pământ, să adape lanurile nesătule, mereu însetate, să le dea puterea care le trebuie să acopere lumea, s-o stăpânească. Ori se prefac în smârcuri, cum e unul aproape de noi, la poalele dealului, unde începeau odată viile vechi.

Lumea a fost așa dintotdeauna. De-aia dă a bătrână din umeri când o-ntrebi de vremurile de demult. Nu știe nimic, nici ea, nici nimeni. N-a fost niciodată un timp cu lanuri cuminți și bune. Oamenii mari mint de sting. O mint pe Ina, mă mint pe mine, îndrugă vrute și nevrute care se prind prea lesne de mințile noastre necoapte. Verzi.

Urcă în tindă, văzu căldarea de apă, umplu o ulcică și coborî iar în bătătură. Tractoristu se-așezase pe pragul cabinei.

– Na, îi întinse ulcica.

Bărbatul îl privi încruntat, cu chipul boțit, plin de unsoare. Lui îi părea deja slut, avea ceva, o răutate nerostită în ochii mici, care-l săgetau. Parc-ar fi vrut să-l descoasă, să-l deșire, să-l desfacă în bucățele. „Din ce ești tu făcut, băi, Milule?“ zicea privirea aia. „Și cum ești așa prost să crezi toate basmele oamenilor?“ râdeau ochii.

Se-ncruntă și el, căutând să-l înfrunte, să-i arate că poate să-i răspundă pe măsură. „Nu-s prost“, se răsteau ochii lui Milu. „Sunt doar un băiat, da' dacă vreau, îți iau tractorul și mă dau cu el mai bine ca tine.“ „Poți pe dracu' ghem!“ se hlizeau ochii celuilalt. Și tot așa. Vorbiră fără să scoată un cuvânt, cât timp Tractoristu îl țintui peste buza ulcelei, înghițind apa cu lăcomie.

– Mai adă una, îi întinse cana.

– Nu-ți aduc, făcu Milu. Ia-ți singur.

Voia să plece, să nu mai știe de nimic. Să se cațere pe catargul antenei, să caște ochii la munții din zare, să-și închipuie cum ar arăta un drum până acolo. Și pe drumul ăla închipuit să alerge până ar fi căzut leșinat.

– Un' te duci? Vino-ncoa, să vorbim.

– Ce să vorbim?

Încercă să scuipe și el cuvintele, aspru, nesuferit. Nu prea-i ieșeau.

– Ce, mă, te-ai urzicat? îl luă bărbatul în răspăr.

Încă era beat, se vedea cum îi fugeau ochii, și dădea din cap. Dar de vorbit vorbea fără să se-ncurce. Uite încă un lucru de care Milu se minuna.

– Nu, răspunse, înghițind un nod.

– N-ai de ce. Nu pe mine și nici pe nimeni. Lumea mai bea, mai greșește, așa merg lucrurile, n-ai cum să le schimbi. Nu trebuie să le schimbi și nici să le judeci. O să faci și tu la fel, într-o zi...

– Eu nu beau!

– *Niu bieeei*, îl maimuțări Tractoristu. Mă doare pe mine-n...

– Da' ce-ai, bre, cu mine? izbucni Milu.

– Am ce trebuia să am din prima zi. Trebuia să te dau pe ușă afară, în noaptea aia, să te trimit la mă-ta mare. Ce-o fi-n mintea ta? Aflu din sat că-ți pregătești traista cu merinde, să pleci cu mine. Râde lumea că te-am luat de suflet. Te-ai scrântit, copile, chiar credeai c-o să te iau pe tractor? C-o să plecăm în lume, ca doi tovarăși, cu cântece, râsete și foc de tabără seara? Ai habar ce e mai departe de satul tău?

Puse cana jos.

– Acolo e moartea, spuse potolit.

Lui Milu i se făcu pielea de găină.

– Tu ai crescut fără să știi lumea care-a fost odată. Ai stat la adăpost în satul ăsta și te-ai crezut curajos tăind porumbii din fundul curții. Daaa, nene, viteaz nevoie mare. Da' eu am văzut sate pustiite într-o singură noapte. Și oamenii ăia se credeau mari și tari, stăpâni pe ei. Apoi, într-o noapte... pfff... n-a mai fost nimic...

Se opri să-și tragă răsuflarea, să alunge niște gânduri ori să schimbe vorba. Nici ăsta n-o să-mi spună nimic, se gândi Milu. Fiindcă n-a văzut cu ochii lui. N-are ce spune. Ori nu știe să mintă, ori i-a pierit cheful. De ce s-or strădui toți să mă-nșele cu ceva care n-a existat? Să ne mintă, pe mine, pe Ina. Fiindcă suntem copii, singurii copii din sat și alții n-or să mai fie?

Nici asta nu i-o spusese nimeni, se gândise el de capul lui. Un băiat și-o fată, singuri, printre atâția oameni mari... Cum se poate așa ceva? Dar nu găsea un răspuns. Cum nu înțelegea de ce, dacă nu mai e nimeni ca el pe lumea asta, nu se simte cumva deosebit de alți oameni. Dimpotrivă, știa că soarta lui e una obișnuită, ca a celorlalți. Aveau aceeași soartă pe lume.

Am fost și-o să rămân copil toată viața. Am vrut mai demult să controlez dacă-i adevărat, însă mereu m-am luat cu una-alta și-am uitat. Mi-am amintit când nădragii pe care-i târam prin praf au început să-mi fie mici. Acum abia mi-ajung deasupra gleznelor. Se vede, am crescut, dar poate că nu-nseamnă nimic. Eu tot copil mă simt. Multe din ce le trebuie oamenilor mari mie nu-mi trebuie. Am fost copil mereu. Nu știu alte vremuri, toate sunt tulburi, se-amestecă neînțelese. Vise mai vechi, amintiri aproape adevărate, încropite din gânduri și dorințe.

Alde mama, alde tata... Câteodată îi văd limpede în fața ochilor, cum robotesc prin curte, ori stau la

masă, în odaia din față. Alteori, când mă căznesc să-i văd și mai limpede, ei apar ca un abur, strigoi cu chipuri schimbătoare, înșelătoare, ca și cum părinți mi-ar fi fost toți oamenii din sat, ba chiar și alții, necunoscuți. O amintire prefăcută, poate din povești vechi, neterminate, dar împestrițate cu minciuni.

Vremurile alea sunt ca o mămăligă moale, păstoasă, pe care o frământi cum vrei. Și-o fi fost o zi în care oamenii chiar puteau să facă tot ce-ar fi vrut cu mămăliga asta, cu timpul și cu lumea lor. Doar că nu mai țin eu mine.

Am paisprezece ani. Ori o sută. O mie. Poate trăiesc de când e lumea. O fi fost făcută lumea de la bun început cu un copil Milu, cu mă-sa mare, cu satul din jur, cu porumbii ucigași. Așa-i cel mai simplu. Poate de-aia e și adevărat. Și, dintr-o pricină, că asta-i legea după care-a fost croită lumea, oamenii sunt făcuți să uite, să nu se mai întoarcă în trecut. Eu nu pot decât câțiva ani. A bătrână la fel. Și alții. De-aia mint toți, fiindcă nimeni nu-și amintește nicio lume *altfel*. Nici nu mint cu bună știință, ci doar povestesc vise despre cum ar fi vrut să fie...

– N-ai văzut nimic, se trezi spunând.

Tractoristu îl privi descumpănit.

– Așa-i... Doar mi s-a părut că trec prin satele părăsite de oameni. Doar am visat vrejurile viclene ale bostanilor, porumbii sălbatici, floarea-soarelui veninoasă, grâul, cartofii de gogoașa-dracului. Și încă multe altele, năpădind curțile, cotețele păsărilor,

lăfăindu-se în casele oamenilor. Cresc pe la fereşti şi se holbează la Tractoristu, care trece pe uliță cu mașina lui. Mi s-a părut că văd morții mâncați de lujeri și vițe, care cresc din hoiturile presărate pe pământ, ieșind din globii ochilor, colcăind prin gâtlejurile despicate, care n-au mai țipat...

În inima lanurilor, dovleci mari să-i scobești și să-ți faci casă, pare că deschid guri lipicioase, să te molfăie până-n zori. Și conopida mușcătoare, în care-ți scapă piciorul până la genunchi. Însă e doar o închipuire. Tipsiile florii–soarelui doar se fac că împușcă grăunțe veninoase, iar grâul – țepi care-ți intră sub piele și fug până la inimă, s-o-nțepe. Ori poate te gâdilă așa tare, că-ți iei singur gâtul, râzând. Ori doar ți s-a năzărit. Și mi s-a mai părut că, într-o noapte, cârcei de roșii cât capul tău de mari au vrut să mă gâtuie, că m-au prins cu sârme înroșite-n foc.

Deodată își smuci gulerul cămășii, iar nasturele zbură prin ogradă. Pe grumazul arămiu, băiatul văzu dâre vineții, săpate în piele.

– Ba nu, băi, stai așa, astea le-oi avea de la bărbierit. Care să fie lumea adevărată?

– Da' de ce-ai mințit? zise Milu. Puteai să-mi spui de la-nceput că nu mă iei cu tine. Sau să nu-mi spui nimic.

– Băi, muceo, ești de pomină! râse tractoristul. De unde să știu că dau peste un prostănac care pune botu' la orice? Păi, dacă-ți ziceam că te iau în Lună, ce făceai, te-mbrăcai cu pene de vrabie?

Milu întinse mâna după ulcică.

– Dă să-ți mai aduc...

Nu mai avea în glas nici supărare, nici tristețe. Cumva, se gândi, nici nu credeam c-o să mă ia. Are dreptate să mă facă prost, nu-i nimic, așa învață omul în viață. Se-ntoarse cu apa.

– Și celelalte? Că te duci în sud, că niște oameni au descoperit...

– Ba chiar mă duc la Dunăre. Da' de ce trebuie să-ți dau eu ție socoteală?

– Nici nu știi unde e. Nici nu există Dunăre. Ești doar un bețivan mincinos...

Nu văzu venind dosul de palmă. Doar se pomeni în cur, cu obrazul umflat. Tractoristu se aplecă deasupra lui.

– De „bețivan" nu mă supăr, că suntem între bărbați. Da' fă-mă iar mincinos și te las fără dinți.

Îl duruse rău, simțea cum se răspândește prin toate cotloanele sufletului. Dar imediat o liniște ciudată îl luă în stăpânire. Un soi de uscăciune.

– Dacă mă mai atingi o dată, zise potolit, îți iau gâtu'. Mai bine decât roșiile alea...

Și știa că e-n stare s-o facă.

Tractoristu râse cu lacrimi. Așa, ca-n prima seară, cu capul dat pe spate, spre cer.

– Îmi iei gâtu'... hăhăhă... Stăi să te-ajut, măi... hăhăhă...

Se urcă, bălăbănindu-se, în cabina tractorului. Milu îl auzea cum cotrobăie, icnind și suduind, mutând lucruri grele. În cele din urmă ieși cu o teacă mare, de piele groasă, pe care i-o aruncă la picioare.

– Na, să ai cu ce... Când o fi vremea să mă tai, da' nu acuma... hăhăhă...

Băiatul se aplecă cu grijă, bănuind un alt renghi. Poate vrea să-l altoiască iar când se-apleacă? Pipăi teaca neagră și-o ridică în dreptul ochilor.

– Ce-i asta?

– O *macetă*. Un fel de... sabie. Ia-o, ți-o dau ție. Hopa, n-o scoate dacă nu vrei să-ți risipești deștele. Uite așa se mânuiește...

Îi luă teaca și-i arătă cum să scoată oțelul fără să se taie. Era o lamă lată, cu mâner striat și opritoare, să nu-ți alunece mâna pe tăiș. Avea o strălucire aparte, aproape ca o oglindă. Așa ceva nu mai văzuse, cum arunca fulgere pe fiarele tractorului sau pe zidul casei. Ina se hlizea la geam. Milu îi trimise o sclipire de soare, s-o orbească.

– Uite, îi arătă Tractoristu. O ții așa... dai așa, mereu cu tăișul spre în afară. Cu grijă, să nu te tai. Și nu prin aer, că poți să rănești pe careva.

Apoi îi dovedi cât de ascuțit e tăișul, pe un vârf de ulucă din gard. Milu rămase cu gura căscată.

– E mai tare ca secera, se înfioră.

– Mai tare ca orice cuțit, încuviință omul. Cu asta tai și porumbii de-o lună. Dacă știi să te ferești de frunzele lor.

Chiar c-am rămas copil, se gândi Milu. Uite că pot să-l iert pentru palmă, că așa unealtă minunată n-am mai avut. *Ma-ce-tă... Ma-ce-tă...* Dar n-o să-l iert că m-a mințit și m-a păcălit...

– De-acum, e-a ta. Prieteni?

– Când pleci? își feri Milu obrazul lovit.
– Mâine.
– Atunci nu trebuia să bei.
– Nu trebuia...

Nu mai știau ce să-și zică. Băiatul se depărtă cu teaca strânsă la piept, temându-se că iar o fi vreo glumă. Ieși din curte fără să se uite îndărăt, așteptându-se să fie chemat înapoi. Nu l-ar fi mirat dac-ar fi ieșit Cocoșu în clipa aia. „Hai, gata, nu-i de nasul tău, muceo." Și-apoi să răsară de după casă alde Obretin, sau oricine, rânjind.

Asta a fost tot. A venit un om străin în sat. Lucru mare, vezi bine, unul curajos, fără frică în fața lanului. L-a amăgit, l-a lăsat să tragă nădejde, l-a păcălit cu altă lume, deosebită. Atâta că nici măcar nu și-o putea închipui întreagă, ci doar pe bucățele, ca fagurii de albine, în poze mici, fugare, greu de pus în vorbe. Iar la sfârșit, doar o glumă de beţivan. Unul care se-ncrede că știe să călărească un tractor și, firește, un tractor de călărit.

Cu ce m-am ales din toată povestea asta? Dacă mă gândesc câtă nădejde mi-am pus, parcă simt cenușă pe limbă și-n piept, mi-e plin sufletul de cenușă pustie...

Dar uite, mâine, când o să ies iar la tăiat porumbul din fundul curții, uite cu ce tăiș grozav m-am ales, ditamai sabia, în stare să despice lemnul ori, mai știi, poate chiar fierul. La asta pot să visez de-acuma în fiecare noapte, ba și ziua. Cum retez eu mii de strujeni de porumb și sap cărări late spre... spre unde

am chef. Nu e nicio primejdie să se spulbere visul ăsta. Niciuna. Visul e-aici, în brațele mele, în teaca de toval negru, la adăpost.

Iuți pasul, spre poartă, să fugă, să se-ascundă, undeva unde să se poată lepăda de rănile dinăuntru, dar să se și bucure de ce căpătase.

– Auzi? îl strigă Tractoristu.

Nu se opri.

– Să ai grijă de mă-ta mare când o să crești.

Acuma o să-i ceară *maceta* înapoi.

– Auzi?

Ajunsese la poartă, un pas și era dincolo, în uliță. Iar din uliță...

– Știi de ce-am băut? Uite, de-aia, că mi-e frică. Mi-e frică să mă duc. De-aia, ca să știi...

Milu trecea deja drumul. Auzi în urmă lălăielile Tractoristului.

„Ai, haaaiii... Mult mi-e Gheorghe băutor, măi, Gheorgheee... Mi-a băut doo comori ș-o casă den căpriori, ofof..."

Și tot așa.

Se ținu de cuvânt și plecă a doua zi. Milu auzise tractorul dis-de-dimineață. Lumea se strânsese la porți, unii se-adunaseră pe uliță și însoțiseră mașina spre capătul satului. După care, foarte iute, oamenii se risipiseră, fiecare în ograda lui. Porumbul începea iar să crească, să vină peste ei, să se-apropie de case.

Milu nu ieșise pe uliță. Era în grădină, tăia cocenii tineri, ba chiar îi făcea stive pe cei mai mici și

mai fragezi, să-i ducă la vacă. Avea spor, maceta se dovedea o unealtă fără pereche. Într-un singur ceas înaintase cât s-ar fi dus în patru. Dacă oamenii ar fi avut lame din astea, nici n-ar mai fi fost nevoie de tractoare și de tractoriști pe lume, iar porumbul și toate celelalte le-ar fi știut de frică.

– N-ai mers să-ți iei rămas-bun, spuse bunică-sa.

– N-am mers, răspunse Milu.

– Te-ai supărat pe el?

– Nu, zise băiatul, doborând un strujen de două ori cât el.

– Dar?

– Ce dar? Am de muncă.

Ea îl lăsă în legea lui. O fi simțit ceva, își spuse Milu, curățând frunzele tăioase. Curând uitase de toate, tractor și tractorist, mă-sa mare, Ina, de sat și de lume. Uite ce bine poți să tai. Dintr-o lovitură. Pe unele-n două, pe altele-n trei ori în patru. Iar din ele, când s-or întări ca fierul, fac garduri, acoperiș la șopron, o masă, scaune. Și uite cum curăț frunzele. Lama era destul de lungă ca să nu trebuiască să apuce porumbul de tulpină, cum făcuse până atunci, doar cu secera și cu sapa.

Dar dovlecii... Pe ăi mai tineri îi tăia și cu brișca, nu-i vorbă, însă cu ăi mai bătrâni era un chin. Uneori se lupta și jumătate de oră să despice un bostan ce-i ajungea mai sus de brâu. Acuma era un vis. Din două lovituri crăpa coaja groasă. Apoi era un fleac să-l taie în bucăți mai mici și să le risipească pe jos. Mâine n-o să mai găsească nimic. Porumbul,

fasolea, vinetele, dovlecii or să înghită toate resturile. Ca și cum mi-aș mânca eu degetele ca să-mi crească altele la loc, mai multe și mai puternice, își spusese odată Milu.

În dimineața asta tăiase mai mult decât ar fi visat vreodată. Înainte de amiază se opriră. Trecuseră de vișin, trecuseră și de cireș, fără să poposească la masa de lemn. Mai aveau puțin și ajungeau la un nuc uriaș, a cărui coroană Milu o știa, o văzuse de pe acoperișul casei și i se păruse la fel de neatins ca munții.

– Eu zic că-i destul, mamă, spuse bunica. Am mers tare bine, dar și porumbul parcă a fost mai moale. Și nici vinetele n-au crescut prea tare. Și nici roșiile...

– Eu mai rămân, zise băiatul.

Bătrâna îl privi lung.

– Nu-i bine ce faci. De ce să mânii lanul?

Milu dădu din umeri.

– Mai stau oleacă.

– Ai grijă, să nu te-avânți în larg, îl povățui ea. Că n-am cum să vin după tine.

– Nu m-avânt. Vreau să ajung la nuc.

Se-apucă să taie mai departe. Nu simțea pic de oboseală. Doar o mulțumire mare, văzând cum se-adună strujenii în urmă. Și nici nu era prânzul. După ce se va fi odihnit sub umbra nucului, urma să se-ntoarcă și să ia cu el două glugi de coceni clădite mai devreme.

Cum socotise, nu-i luă mai mult de-un sfert de ceas să-și facă drum spre luminișul din jurul nucului.

Prin poteca deschisă putea zări spatele casei. O văzu pe mă-sa mare cum trece spre fântână.

– Bunicăăă, strigă el, dar bătrâna nu-i răspunse.

Poate nu-l auzea, sunetele se vătuiau printre tulpinile crescute în devălmășie și nu ajungeau până-n bătătura casei. Ori era tare de urechi, ca mai toți bătrânii.

– Băi, nucule... zise Milu, luând în brațe tulpina groasă, pe care n-o putea cuprinde nici pe sfert.

Se simțea ocrotit aici. Sub nuci nu creștea nimic, sau ce creștea n-avea vlagă. Milu își închipuise o potecă, mai bine zis un drum străjuit de nuci. Numai că ei creșteau greu, iar atunci când erau mici, puieți, nu rezistau celorlalte plante.

„Poate dac-am tăia din lan și-am sădi în fiecare zi câte un nuc, în cele din urmă, încet, dar sigur, s-ar deschide șoseaua veche. Poate-n zece-doișpe ani ar fi cu putință.“ Din păcate, nimeni nu se-ncumeta la așa ceva. Oamenii n-aveau răbdare sau erau doar grei de cap și nu vedeau mai departe de mâine.

Deseori își închipuia că nucul e un bătrân falnic, un voinic pe care anii, în loc să-l cocoșeze, îl fac și mai tare. Un bătrân cu care nu se pune nimeni, drept, blând cu cei slabi, aspru cu ticăloșii. Merii, vișinii, cireșii, prunii, ăștia toți și alții ca ei erau niște gospodari harnici, ocupați tot anul să dea roade pentru oameni. Plopii, stejarii, gorunii erau străjeri. Și tot așa. Cu vremea făcuse din fiecare pom un om de ispravă, cu înfățișarea, obiceiurile și firea sa.

Se întinse pe pământ, cu capul rezemat de-o rădăcină, chiar la poalele arborelui. Își puse tenișii sub cap și închise ochii. Porumbul foșnea încet. Fie îl simțise, fie doar se hârjonea cu vântul. Dar nu era niciun pericol.

Privi printre gene poteca deschisă de el. Era tot acolo, nu crescuse nimic în urmă și nici n-avea ce să crească. Plantele creșteau numai în anumite ceasuri, ziua sau noaptea, dar acum era toropeala amiezii, iar ele dormitau, amorțite. Ar fi ațipit și el un pic la umbră. Se sculase cu noaptea-n cap, nu mai avea răbdare să încerce maceta, să vadă cum se descurcă prin strujenii cei vechi. Și-apoi să nu fie ispitit în uliță, alături de ceilalți. Să vadă ce? Nici nu voia să se gândească! Se-ntoarse pe o parte, cu mâinile sub ureche. Bine-i era sub nuc! Liniște, răcoare... Undeva, departe, se auzea slab păcănitul joagărului. Atâta pace, atâta tihnă... Adormi.

Visa. Nu tractoare sau tractoriști. Ceva și mai însemnat. Nu lucruri care sperie, nu primejdii. Ceva de care trebuia să țină seama. Era un vis ca un gând, ca o părere. Un gând adânc despre lume, despre rosturile ei ascunse și pricinile pentru care ea era așa, nu altfel. În visul neobișnuit – dar ce vise sunt obișnuite? –Milu știa o mulțime de lucruri. O mulțime de lucruri despre orice. Dar nu asta-l uimea.

Ce-l stârnea cel mai tare era că stătea la taifas cu plantele. Vorbea cu porumbul, întrebându-l te miri ce, după care lanul dorea să știe, iar Milu îi răspundea.

Partea proastă era că uita imediat, și întrebările, și răspunsurile. Pe urmă se băgau în vorbă altele. Vinetele aveau glas adânc și catifelat. Roșiile mai mult plescăiau. Dovlecii cuvântau împiedicat și aspru, ca și cum cineva ar fi dat cu un fier pe *jmirghel*. Fasolea vorbea ca un susurat de pasăre. Fiecare după firea lui.

Milu pricepea tot și se făcea înțeles, însă uita îndată despre ce fusese vorba. Și încă un lucru de mirare, uitarea asta care, sigur, îl cam supăra, nu făcea nicio stricăciune discuției lor. Flecăreau mai departe, liniștiți, fără poticneli ori neînțelegeri. Grozav, își zise în vis, stau la taină cu dușmanii oamenilor și nu mi-e frică. Ba îi mai țin și din scurt.

Păi, cum să se teamă câtă vreme se simțea stăpân? Vorbea ca de la egal la egal cu lanul de porumb. Celorlalte le răspundea mai mult din bună-cuviință. Pe el îl fermecau spusele porumbilor și putea să bage mâna-n foc că ei se lăsau la fel fermecați. Cine știe ce lucruri uimitoare, minunate, și-or fi spus. Ce taine și-or fi împărtășit. Ar fi fost cu putință, cumva, să ajungă până la urmă la vreo înțelegere cu dânșii? Să nu se mai repeadă la oameni și nici oamenii să nu-i mai taie? Ar fi putut să facă pace?

Mare păcat că nu-și mai amintea nimic din ce zicea... Știa o mulțime de lucruri, dar le uita îndată. Cum se gândea la ceva anume, cum uita imediat. Gândurile omoară amintirile, își spuse Milu în vis și, firește, uită imediat ce lucru important spusese. Uită fiindcă sunete noi își croiau drum prin melasa

de gânduri adormite în care zăcea cufundat. Un sunet lemnos și altul parcă metalic.

Toaca și clopotul! Sări, buimac, în picioare. Soarele era la jumătatea drumului spre asfințit. Nu-l vedea, dar înțelegea asta după lumina cernută de frunzele nucului. Îl durea capul, gâtul îi înțepenise, nasul i se umpluse de muci. Dormise mult, cel puțin trei ceasuri.

Auzi țipete dinspre casă. Și văzu că drumul până acolo se închisese la loc. Porumbii loviseră iarăși. Loviseră în miezul zilei!

5

Avu un imbold, să fugă ca bezmeticul printre cocenii înalţi, care înconjurau nucul şi-şi agitau frenetic frunzele tăioase, ca şi cum ar fi aclamat cele ce se petreceau mai încolo, la hotarul cu oamenii. Îl înecă spaima.

Cât ar fi reuşit să se-afunde în lanul de porumb? Cinci–şase paşi? Zece? În cât timp ar fi căzut, cu ţoalele ferfeniţă, sfâşiat, sângerând sub frunzele ascuţite? Cât ar fi ţipat în strânsoarea lujerilor gălbui, murind încet, chinuit, ştiind că nu mai are scăpare? Un minut? Mai puţin? Ăştia erau porumbii bătrâni, cu lamele cuţitelor abia trecute pe tocilă.

O să stau aicea cu matale, îi spuse în gând nucului, până trece nenorocirea...

Şi mamaie? Nu s-ar fi descurcat singură, poate-ar fi ajutat-o oamenii, vecinii. Însă, după ţipetele care veneau din faţă, dinspre şosea, lucrurile o luaseră razna de tot. Alea nu mai erau zbierete de oameni aţâţaţi, care se bat.

Strânse mânerul macetei până i se albiră degetele. Știuse Tractoristu ce urma să vină și-i dăduse arma asta, fără nicio părere de rău. Niciun lujer n-ar fi rezistat lamei. Dar acuma trebuia, peste toate, să se liniștească. Să cumpănească bine.

Întâi socoti încotro să-și taie drum. Casa nu se mai zărea deloc, drumul deschis de el cu trei ceasuri în urmă era acum astupat de tot. Se-auzeau însă toaca și clopotul din stânga, așadar casa lor trebuia să fie cumva în față. Nu mai pierdu vremea să se cațere în nuc, să vadă de-acolo, dintre crengi. Porumbii se-ndeseau cu fiecare clipă, făcându-i întoarcerea tot mai anevoioasă.

Nu, alea mai degrabă erau zbierete de spaimă și mânie. Răcnete și urlete fără noimă, de oameni care-și pierduseră capul, care se mișcau orbește, pripit, fără niciun folos.

– Bunicooo, urlă și se repezi să hăcuiască lujerii mari ce-i stăteau în cale.

Tăia cât mai jos, ferindu-se de strujenii care picau zbătându-se în stânga și-n dreapta. Se păzea de frunze tăioase, dar de câteva ori fu înțepat în brațe. Să nu-i scoată ochii, că ar fi fost pierdut. Altminteri, o tăietură ori mai multe nu mai contau...

Pe măsură ce se-apropia de casă, deslușea tot mai multe și mai bine vorbele oamenilor din drum. Cum se temuse, porumbii loviseră ograda lor și pe-a vreunui vecin.

– Miroaneee... vine prin spate, băăă...

– Trage-te la gard și stai acolo, n-auzi?

– Fute-m-aș în ele de... S-au pornit și...

Din țipete înțelese că erau risipiți și nu se zăreau unii pe alții. Semn rău. Cât de mare să fi fost urgia? Trecuse de cireș? Ajunsese la gardul din spate? Și mai și?

Alungă gândul. N-avea cum să fie *atât de rău*. N-avea cum. Ca și cum i-ar fi spus cineva, într-o seară, pe uliță: ia uite, bă, la mine, cum zbor, pe deasupra caselor, pe deasupra lanurilor. Așa ceva nu se putea. Cum nu se putea ca porumbii să înainteze atâta, pe lumină.

La Ina în curte fusese altceva, porniseră în zori, pe-ntuneric. Și doar puțin, puțin de tot când se crăpase de ziuă. Apoi se opriseră. Acuma abia dacă se făcea simțită înserarea. Încă mai era destulă lumină.

Era lumină destulă, iar el se simțea pierdut într-o pustie nesfârșită. Lume alcătuită numai din lujeri și, în mijlocul ei, Milu. O zgaibă pe fața lanului, pe cale să fie înlăturată. Glasurile pe care le-auzea, gândurile lui, erau doar păreri, năluci. Toate adevereau cât de străin și de nepotrivit era el în lumea fără cusur, nesfârșită, verde curat și galben. Nu fuseseră nicicând bunică-sa, casa, șoseaua, satul. Niciun om până să răsară el, din senin, din toanele vreunui vârcolac al lanului. Ori era numai un vierme nenorocit, rozând la un macat uriaș, așternut peste lume.

Însă țipetele oamenilor, spaima de porumbi, nădejdea c-o să-și croiască drum spre casă, toate la un

loc îi turnaseră motorină în țevile subțiri ce-i străbăteau trupul în toate direcțiile, venind și plecând de la motorul mașinăriei în care se prefăcuse îndată ce zbierase „bunicooo". O mașinărie oarbă, care nu știa altceva decât să taie, să secere, să distrugă.

Și tăie și reteză și distruse minute în șir, fără odihnă.

Apoi îl răzbi deznădejdea. Ce rost aveau toate? La ce bun să mai meargă? În spatele său porumbul creștea la loc, de neoprit. În față se-auzeau doar sunete amăgitoare, și alea poate doar în mintea lui obrintită. Pentru ce să taie, atunci, drum? Tăcerea ar fi trebuit să fie deplină.

Îi veni să zvârle maceta, să se-așeze și să aștepte ca trupul să-i fie mâncat de plantele tinere care creșteau în urma sa. Abia atunci și-ar fi găsit liniștea, când ar fi fost una cu nesfârșirea verde. Limpezimea gândului îl făcu să se clatine. Era numai o întâmplare, o pată, o durere a lumii. Trebuia să dispară. Cum să se pună el cu atotputernicia porumbilor?

Ei râdeau pe înfundate de truda lui fără folos și-l îndemnau să se-ntindă la pământ, să lase maceta și să se lase topit în seva dulce a porumbului. Ce-i mai odihnitor decât să te faci una cu trupul unei plante...

„Așază-te", îi susurau toate câte le întâlnea în drum, „odihnește-te, liniștește-te..." „Vino cu noi", îl îmbiau vrejurile de dovleci, tufele de vinete, cârceii de roșii. „O să grijim de tine", îl încredințau lujerii porumbilor. „Un' te duci singur? N-ai încotro să

apuci, nu e capăt, noi suntem peste tot, noi suntem lumea…“

Și deodată, mai presus de orice, îl covârși o jale sfâșietoare. Simți că-i plânge sufletul pentru fiecare lujer nevinovat pe care-l dobora. „Ce rău ți-a făcut lăstarul ăla? Dar vița pe care-ai retezat-o acum, ce rău ți-a făcut? Ce rău ți-am făcut *noi*?“

M-aș așeza chiar în clipa asta, m-aș întinde pe jos… Aș lăsa maceta, m-aș pierde printre tulpinile verzi, crude… Aș aștepta să mă ia treptat, pe nesimțite, fără durere, fără suferință… Să fie lumea iarăși cum a fost dintotdeauna, un lan nesfârșit, neînceput, fără gânduri…

Atunci văzu țărușul cu care marcase hotarul porumbului cu ceva vreme în urmă. Un lemn aplecat într-o parte, pierdut între cârceii de fasole încolăcindu-se ici și colo pe tulpinile porumbului. Și se dezmetici, simțind imediat durerea. Frunze ascuțite îi scrijeleau pielea, făcându-l să sângereze pe mâna care ținea lama. Pe tricou, punctele roșii începuseră să crească, făcându-se pete.

Zbieră până simți flăcări în gât, rotind maceta cu furie. Frunzele cădeau ploaie, cu duiumul, în față și-n părți, iar el își croi drum mai departe, ținându-se departe de gânduri. Nu erau ale lui, lanul se gândea pentru el și-l împingea să se lase.

Auzi alte țipete care-i răspundeau. Era lumea de oameni, de case, de sate. Nu doar o închipuire. Lumea.

– Milule... unde ești, mă?
– Săriți, băi, că e-n lan!
– Du-te cu facla, fă-i loc!
– Hai cu secerile alea!

Oamenii strigau ațâțați de zbieretele sale smintite. Îi auzea și-i simțea tot mai aproape, în fața lui. Plantele păreau să dea înapoi, nu mai erau atât de sălbatice, căci ajunsese la porumbul mai tânăr, abia crescut de un minut, două. Zărea acum catargul antenei și asta îi îmblânzi usturimea tăieturilor.

Răzbi în cele din urmă la gardul din spate, la oamenii de-acolo. Porumbul trecuse gardul de tablă, lovind în curte, năruise grajdul și ajunsese aproape de temelia casei. Orătăniile toate se-ngrămădiseră sub niște uluci și cârâiau stins. Cineva pusese foc pe pământ, câteva cratițe cu motorină judecând după fumul negru, înăbușitor, ce umplea bătătura.

Ceilalți se dădură la o parte, privindu-l cu milă amestecată. Mâinile îl sprijineau din toate părțile, să nu cadă. Nu știu ce să citească mai întâi în ochii lor, mâhnirea ori frica.

– Bunico! strigă, dar i se tăie glasul.

Știu că mă-sa mare n-o să-i răspundă. Îl ustura în gât și simțea că nu mai poate respira.

De-acuma îi părea ușor.

Învăța mereu, de la un ceas la altul, zi și noapte, una după alta. Să țină drumul bun, după soare. Să se ferească de porumbul bătrân, cel mai rău, cel mai primejdios. Învățase să înnopteze sub pomii risipiți

în pâlcuri, ori în copacii singuratici, prin crânguri ori în brațe de pădure.

Căpătase mai multă îndemânare cu maceta, parcă și mai mult curaj. Iar aici, departe de sat, porumbul se-arăta uneori lipsit de vlagă, cu frunzele mai încete.

Prinsese iute toate șmecheriile. Când dădea de vreun copac, se cățăra în el, scruta cuprinsul, băgând de seamă pe unde era lanul mai slab, și punea ochii pe un alt pom, mai depărtat. Pornea iarăși, tăindu-și drum numai arareori, dacă se vedea nevoit. Altminteri, își potrivea pasul astfel încât frunzele, care-l simțeau doar de-aproape, n-apucau să se răsucească spre el. După un ceas, ajungea la pomul cu pricina și căuta altul. Nimic mai simplu.

Se încurcase uneori și-atunci dăduse ocol prin lan până nimerise un luminiș sub coroana copacului. Dar asta la-nceput, în primele două-trei zile. Apoi se-nvățase cum să țină drumul prin porumbii de trei ori mai înalți ca el. Cel mai mult îi plăcea să înnopteze sub coroanele nucilor, unde se simțea ocrotit, la adăpost de primejdii. Însă nu creșteau în lumea lanului numai nuci. Își așternea atunci culcuș și sub alți arbori, cu toate că somnul nu-i mai era la fel de liniștit. Un bărbat trebuie să îndure.

Nu-l ținuse nimeni. Nimeni nu-i zisese „un' te duci tu, mă, copile, bagă-ți mințile în cap..." Singură Ina se-nroșise la față, că o umfla plânsul pe dinăuntru de sta să plesnească. Încercase, cum o ducea mintea, să-i schimbe gândul. Fără folos.

Plecase chiar a doua zi după năvală. Luase într-un rucsac merinde cât găsise prin ogradă. Jumătate de mămăligă, o pâine, niște rotocoale de brânză. De la vecini un pui fript și turte de mălai, care țineau mai mult.

Știuse că nu mai are ce căuta acolo. Din mă-sa mare rămăsese broboada, într-un loc pe lângă gard. Toată seara hăcuise de unul singur porumbii care-i intraseră-n curte și dăduse de broboada aia înflorată. Doar aia.

Nu-l ajuta nimeni, fugiseră toți prin ogrăzile lor, înfricoșați. Dacă-i lovise ziua, de-acuma nimic nu-i mai putea scăpa. Și vorbeau între ei, cu șoapte gâtuite, că porumbii se reped mereu într-acolo de unde se simt amenințați. Oamenii făceau legături limpezi: secerătoarea moșului care dregea biciclete, motorul joagărului, Tractoristu care poposise în ograda lui Cocoșu. Apoi maceta lui Milu. I-a simțit lanul și pe ei că s-au dat cu mucosul ăsta, cu lama lui îngrozitoare, și asta l-a scos de tot din fire...

„Ia mai dă-l, fă, în... Doamne, iartă-mă! Că singur și-a căutat-o. L-am pus io să se ducă așa adânc în porumb?“ „Ascultă la mine, porumbii simte cine-i om bun și cine-i rău. Iar ăsta, Milu... n-ai băgat de seamă ce anapoda se poartă? Are el ceva, precis...“ „Și cu-a mică, a lu' Cocoșu, tot la fel.“ „Blestemate vremi, Doamne iartă și păzește... Un copil să tragă mânia porumbului... Ăsta-i semn de sus.“ Milu îi simțea pitulați prin casele lor, zgâindu-se pe la

fereşti, făcându-şi cruci mărunte ori holbându-se în jarul din sobă.

Cum să mai stea? Mai bine s-o ia pe urma tractoristului, câtă vreme drumul deschis e proaspăt, iar porumbul crescut după trecerea maşinii se bălăngăne crud, încă moale. Adunase de mâncare, apă într-o sticlă de plastic, două cămăşi şi-o vestuţă de prelată, prin care răzbea frunza mai greu, scămoşată toată. Praştia de gumă în buzunar. Pe cap, o zdreanţă înnodată la colţuri, să-l apere de soare. Aşa se gândise.

Străbătuse satul, cu secera-n mână şi maceta atârnată la brăcinari, fără să privească în curţile oamenilor. Doar aşa, cu coada ochiului. Nici oamenii nu căutau spre el, se făceau că nu-l bagă în seamă. Unul n-a ieşit la poartă să-i spună ceva, o vorbă, o sudalmă. Unul. Numai în urmă, stingheră, Ina.

– Du-te, fă, acasă! îi strigase peste umăr.

– Nu mă duc!

Se ciondăniseră o vreme. Ea tot îl lua cu frumosul, să se-ntoarcă. El îi răspundea răstit.

– Da' unde pleci, mă, prostule?

– În lume plec.

– Da' nu răzbeşti, măi, Milule...

– Ce-ţi pasă ţie?

– Îmi pasă...

Apoi trecură prin dreptul cârciumii. Cocoşu ieşi ca o furtună şi Milu crezu că vine la el să-l ia pe sus, să-l ducă înapoi, ba să-i tragă şi-o poceală, să-i bage minţile-n cap. O palmă dacă i-ar fi dat careva, s-ar

fi întors degrabă acasă. Însă ăla se repezi la Ina, îi băgă mâna-n păr și-o întoarse pe loc.

– Unde pleci, jelania mă-tii, treci acasă că te joc în picioare!

Milu nici nu mai exista. Gata, pierise, poate chiar în ziua aia, rupt de porumbi.

Ina făcuse cale-ntoarsă. O auzise cum plânge, dar nu aruncase o privire înapoi. Dacă s-ar fi uitat, s-ar fi trântit pe șosea și-ar fi rămas acolo, nebăgat în seamă, până ar fi murit de foame sau de sete, ori l-ar fi tras vreun vrej strecurat prin ogrăzi. Așa că la ce să mai stea?

Trecuse de cârciumă. Dinăuntru ieșise o femeie, să-i dea niște chibrituri. Le luase fără să zică nimic și nici ea nu zăbovise mai mult. Apoi o luă pe lângă biserica veche, unde oamenii rostogoliseră butoaiele goale, murdare de motorină și catran. La urmă trecu gârla, peste pod. Când ajunse în dreptul școlii, fu ispitit să se furișeze acolo, să ia vreo carte. Dar între el și clădire lanul crescuse strâns și-ar fi trebuit să se întoarcă, s-o ia prin albia pârâului, cum făcea cu Ina.

Așa ieși din lumea în care trăise până atunci. Abia la marginea porumbiștii care se revărsa peste șosea își îngădui Milu să privească înapoi, spre sat. Căută catargul antenei, dar era prea departe. N-avea cum să mai vadă unde-i casa lui. O s-o ia careva în primire, își zise. N-o s-o lase de izbeliște, să-i năpădească porumbii pe-acolo, că n-or fi proști.

Văzu dealurile din spate, abia ițindu-se peste lan. Văzu pădurea de pe creastă, prin care nu trecuse

vreodată, pe unde ar fi putut umbla fără teamă. Însă altul era de-acum drumul lui. Scoase maceta din teacă și lovi cel mai apropiat lujer tânăr, care fremăta prea îndrăzneț spre el. Putea să-l dea la o parte și cu mâna, așa era de firav, dar mai bine să-i știe de frică de la-nceput.

– E, zise tare. De-acu' să te văz...

Cui îi vorbise, lui singur sau porumbului, nu mai conta. Conta că n-avea să se mai întoarcă prea curând. Și cu asta, basta.

Planul era simplu. Să meargă cât putea de mult pe urmele tractorului. Era cel mai ușor, cel mai sigur. De bună seamă că, pe măsură ce treceau zilele, distanța dintre el și mașină creștea. Dar Tractoristu urma să poposească în satul următor. Ăsta era clenciul, să-l ajungă în vreo așezare. Și văzându-l atât de pornit, ăla o să-l ia cu sine la Dunăre. Oriunde ar fi fost mai bine decât aici. Unde s-ar fi dus, ar fi avut mai mulți sorți de izbândă. Așa-s planurile simple, fără prea multe ascunzișuri.

Merse cu nădejde până la sfârșitul zilei dintâi, câtă vreme mai putea deosebi, de pe șosea, urma lăsată de tractor. Dar parcă era tot mai slabă, tot mai șovăitoare. Merse și ziua următoare. În noaptea dintre ele, prima pe care o petrecea la adăpostul unui pom, împresurat din toate părțile de lan, nu dormise prea bine. Mai înnoptase el afară, în tindă, când zăduful îl gonea din odaie, însă acum era cu totul altceva. Ca omul care doarme întâia oară într-o casă

nouă, i se părea că aude tot felul de zgomote necunoscute. Abia dacă închisese ochii două ceasuri.

Știa că până la satul următor trebuie s-o țină spre miazăzi. Adică dimineața să aibă soarele pe stânga, iar după-amiaza să-l lumineze din dreapta. Numai că, din pricini pe care nu le-nțelegea, în loc să se ducă drept, imediat ce părăsise satul șoseaua începuse tot felul de ocoluri. Ba cobora prin văi, ba urca niște măguri, ba se-ntorcea, ba pleca iar, de-l amețise. În cele din urmă o părăsi.

Mergea acum de-a dreptul prin lan, pe-colo pe unde roțile mari croiseră alt drum, depărtându-se treptat de șosea. Și iată că după numai două zile de mers, urmele tractorului se înecaseră în vegetația sălbatică. O apucă atunci drept peste câmp, fără ocolișuri. Fără să știe de ce, se simți deodată mai sigur. Și în scurt timp pricepu că la ceasurile toropitoare ale amiezii, plantele toate sorbeau lacome lumina puternică a soarelui și prea puțin îl mai băgau pe el în seamă. Învățță că, dacă nu e prea ostenit, poate merge și câteva ceasuri după miezul nopții, când ele dorm adânc, pregătindu-se s-o ia de la capăt în zori.

Trecuse apoi peste o cale ferată năpădită într-o parte de floarea-soarelui și în cealaltă de grâu. Grâul zvârlea uneori după el mustăți ascuțite, însă prea puține îl ajungeau. Atunci se răsuceau prin vestuța de prelată și căutau să-l înțepe. Pălăriile de floarea-soarelui împroșcau și ele semințe care lăsau urme vinete pe piele. Dar poate nici nu scuipau după el. Cum aflase odată de la oameni, holda

grâului și floarea nu sufereau să trăiască la un loc. Mereu lăsau între ele un hotar, cum era șina de tren.

Pierduse șirul zilelor. Trecuse poate o săptămână, ori mai puțin. Terminase demult mămăliga, puiul, brânza, rămăsese doar cu niște turte. Luase apă dintr-un pârâu și mai găsise o țeavă ruginită din care țâșnea un șuvoi limpede și rece. Umpluse sticla de plastic. Bună invenție plasticul ăsta. După-amiaza târziu, înainte de înserat, șterpelea știuleți de porumb tânăr. Erau fragezi, putea să-i înfulece și cruzi, dar cel mai adesea îi cocea pe jar, la adăpost, sub un copac. Găsise dovleci și lubenițe dulci, zemoase. Erau prea mari, că ar fi luat una sau două cu el. Însă nu suferise nici de foame și nici de sete.

Uite, își zicea în câte-o seară, cocoțat în vreun cireș bătrân, plin de rod, mare lucru să mergi de colo-colo, prin porumbi... Trebuie doar să fii mai sprinten ca ei și să te ferești de scuipații florii-soarelui. Sau de grâu. Ei, firește, să ai și-o macetă zdravănă. Fără asta, doar cu secera de la mă-sa mare, n-ar fi făcut nici o sută de pași prin porumbul bătrân.

Urmase o vreme calea ferată, cu toate că grâul și floarea-soarelui erau tare ursuze. Rambleul se ridica destul de sus. De pe el, încercase să se orienteze, să descopere în zare o urmă de sat, o direcție. Însă oriunde își arunca privirea, nu vedea decât verdele porumbului, spart pe alocuri de câte un copac rătăcit ori vreun braț întunecat de pădure, la orizont. Nimic spre sud, nimic spre răsărit, nimic spre apus. Doar munții, departe, la miazănoapte.

Nu e niciun sat încolo, se limpezi într-o dimineață. Mai întâi nici nu vru să se gândească, apoi, treptat, trebui să recunoască. Se rătăcise. Și ce era mai rău, nici înapoi nu mai știa drumul sigur, dacă s-ar fi hotărât să se întoarcă. Cât de ușor îi părea acum să meargă prin porumbi, nu putea ști ce-o să fie până la urmă. Să nu mai găsească adăpost sub pomi. Să rămână fără apă. Să dea peste o întindere de porumbi bătrâni prea mare pentru puterile sale. Să-și piardă mințile, cum fusese cât pe ce să se-ntâmple acasă. Singurătatea și nemărginirea lanurilor îi păreau cel mai greu de îndurat. Dar încă mai trăgea nădejde că va da măcar peste un pâlc de case, peste alți oameni.

Pieri și calea ferată. Lanul de porumb luă iarăși locul grâului și florii-soarelui, ridicându-se la înălțimea rambleului, apoi îl înghiți cu totul. Pe când își croia drum, Milu zări spre miazăzi un copac și imediat aproape, ițindu-se peste lujeri, o țeavă subțire. Îi sări inima din piept.

Întâi se temu să creadă. Nu că s-ar fi putut înșela. Țeava aia n-avea ce să fie decât coșul tractorului. Însă pe coșul de fum nu ieșea niciun fum. Nimerise într-un loc cu porumb bătrân, unde trebuia să se miște cu băgare de seamă. Trecuse mult de amiază, mersese fără oprire și era obosit. „Poate și Tractoristu se odihnește la umbra copacului. De-aia e oprit motorul și nu scoate fum."

Ori, mai degrabă, nu era tractorul de-l știa el. Era altul, cu alt tractorist. Sau unul vechi, uitat printre

lanuri, cine știe de când. Păi, dacă era un tractor fără stăpân, putea să-l ia, să-l întoarcă, să-l ducă el prin noianul verde. Atunci, da, s-ar fi întors în sat mândru nevoie mare. Ce mutre ar fi făcut toți. Și Cocoșu, și-alde Obretin și felcerul și toată lumea. Doar mă-sa mare nu l-ar fi văzut. I se umeziră ochii.

După aproape un ceas, ajunse la copacul cu pricina, unul zdravăn, cu coroana bogată și înaltă, cu crengile groase. Sub pom însă, nici urmă de Tractoristu. Lăsă maceta și se căță iute, să se orienteze. Acuma vedea limpede. La nici o sută de pași era tractorul pe care-l știa. Îl recunoștea după întăriturile cabinei, după bulendrele legate pe acoperiș și poziția coșului, după lamele și plugurile atârnate pe părți.

– Nene! strigă nesigur. Eu sunt, Miluț. Am venit până aci...

Ce naiba... Dacă dormea în cabină, n-avea cum să-l audă. Coborî și porni printre lujeri, spre tractor. Cumva, deși bătrân, porumbul era liniștit, parcă amorțit. Astea erau ceasurile de toropeală ale după-amiezii. Ajunse la mașinărie în puțin timp. Cu grijă, să nu-l înțepe frunzele pe la spate, urcă pe scara de metal și se opinti la clanța veche. În cabina plină cu tot felul de desagi, coșnițe și saci nu era nimeni.

– Băi, da' ce... se enervă Milu. Apoi cât putu de tare: Neneee! Nu mai glumi, unde te-ai ascuns?

Unde să se ascundă? Nici n-avea unde. Sub tractor l-ar fi agățat vrejii de dovleac ori porumbul tânăr, abia ieșit. Pe cabină ori pe motor, l-ar fi văzut

când a urcat scara. Poate s-o fi dus și el, ca omul, să... Dar dacă ar fi stat prea mult într-un loc, nemișcat, l-ar fi terminat bătrânii, cu frunzele lor oțelite.

Se urcă pe scaun să privească prin fanta blindajului. Nu vedea decât tulpini de porumb, unduind leneșe, fie aplecate de vânt, fie că așa aveau chef. Apoi, ochii i se lipiră de bordul mașinii. O grămadă de butoane, bumbi colorați, manete și manivele mici. De-aici îl conduce, se lumină. Cu butoanele astea comandă plugurile, lamele. Și de-aici... Da, văzuse *cheia în contact* și înainte. Nu se lăsase Tractoristu să-l învețe, dar atâta lucru furase Milu: dacă roteai de cheie, pornea motorul.

O învârti încet. Un sfert de cerc... jumate... Sări ca ars. Se-auziseră un trosnet pe dedesubt și-un hârâit stins. Dădu drumul cheii, speriat. Zgomotele încetară. Milu își luă inima în dinți și învârti încă o dată, iar hârâitul reveni, obosit. Ținu cheia răsucită până nu mai auzi nimic. De undeva, de jos, simți miros de cauciuc încins.

Se stricase, ori rămăsese fără motorină. Omul fusese nevoit să plece, să-și facă drum pe jos spre următorul sat, unde o fi fost acela. Necazul se petrecuse pesemne în urmă cu niște zile, de-aia nu se mai vedea acum niciun semn. Orice cărare fusese închisă de porumbi și celelalte, însă ăla era om curajos, n-ar fi șovăit s-o apuce prin lan. Și mai mult ca sigur avea și el maceta lui.

Porni să cotrobăie prin lucrurile din cabină. Descoperi un borcan cu magiun de prune, o pâine tare

ca piatra... Găsi și apă de băut, într-o canistră de plastic. Apoi desfăcu niște pachete, scociorî printre coșnițe. O pereche de nădragi din doc tare, rezistent la frunze, și ăia peticiți ca ai lui. Erau mari, dar mergeau suflecați. O cămașă. Risipi un teanc de scrisori. Vru să le-adune, să le ia în rucsac, dar imediat se gândi că Tractoristu o să se-ntoarcă după ele și după tractor. Și-o să se supere, negreșit. Bărbații nu se bagă unii în treburile ălorlalți.

Altceva nu mai era. Doar un sac mare, culcat sub scaun. Un sac din beciul Inei, văzu îndată, după eticheta de carton. „Gâ...râ...u... Grâu, silabisi, soi-gru-ia-tim-pu-riu-de-toam-nă..." Sacul era belit la gură, funia fusese tăiată și o parte din boabe se revărsaseră pe podea.

– Aha, zise deștept.

De ce-l pitise sub scaun? Și ce grăunțe erau astea? Mai mici decât cele obișnuite, fără mustăți țepoase, ce fac rană în palme... Milu luă o mână de boabe și se jucă vânturându-le. Nu mai văzuse așa ceva. Parcă erau calde, numai bune de măcinat. Dar astea nu puteau fi doar boabe pe care să le zdrobești și gata, să faci din ele terci... Păi, nu vezi ce scrie pe etichetă? Unde le duce Tractoristu? Cine ce să facă din ele, cui îi trebuie?

– Nene... mai strigă o dată, fără convingere.

Îndesă în rucsac pantalonii și cămașa. Apoi luă niște boabe în pumni și le vărsă într-o traistă pe care-o găsise într-un colț. O fi ceva de ele, se gândi. Poate le-așteaptă oamenii ăia de la Dunăre. Sigur

le-așteaptă. Altminteri nu se chinuia degeaba să le care cu el.

Coborî din cabină. Parcă se mai eliberase locul jur împrejur, dar asta n-avea cum să se întâmple, o știa prea bine.

– Or fi porumbii bolnavi, zise hlizindu-se de unul singur. Vi s-o fi aplecat, taică...

Dacă tot putea să se-nvârtă mai în largul său, dădu roată tractorului, ca un om mare, căznindu-se să-l cerceteze cu un ochi priceput. Uite, motorul s-a umplut de praf, dar cu o cârpă și niște vaselină o să fie ca nou. Uite, s-a ciobit fierul ăsta de coasă și aripa roții e nițel îndoită. Nu contează, o să meargă duduind. Parcă oamenii nu sunt plini de zgârieturi și vânătăi... Și ce, nu trăiesc mai departe? Trăiesc.

Se pregătea să se înapoieze la pomul sub care se adăpostise, când auzi iarăși hârâitul acela. Însă nu umblase la nimic de data asta, motorul era țeapăn și deodată își dădu seama că zgomotul vine din lan. Dintr-un loc în care porumbii păreau mai bătrâni și mai deși și mai greu de străpuns ca oriunde. Se duse cu grijă, încercând să pătrundă cu privirea unde n-ar fi vrut să se încumete cu mâinile și picioarele. Dădu la o parte binișor câțiva lujeri și, cumva de neînțeles, ei se lăsară îndepărtați fără prea multe nazuri. Zgomotul se repetă, mai puternic. O putoare grea se ridică deodată, la următorii pași.

Era un hârâit greu, înecat, și bâzâitul a sute, mii de muște, care-l și năpădiră fără veste, intrându-i în nas, în gură și-n ochi, orbindu-l. Scuipă îngrețoșat

și tot vânturând mâinile, ca să scape de gângăniile care-l mâncau de viu, își pierdu echilibrul. Căzu înainte, pe palme, scufundându-se până la coate într-un soi de clisă duhnind cumplit. Bâzâitul îl asurzea. Abia putu să deschidă ochii, să vadă printre genele acoperite de muște. Să vadă ce este.

N-am țipat eu. Atunci el. Nu, nici el n-a țipat. Ca să țipi îți trebuie gură. Îți trebuie gâtlej, obraji, limbă. Îți trebuie piept... N-a țipat el. Nu vreau să-mi amintesc. N-am ce să-mi amintesc...

Nu m-a văzut, nu m-a auzit. Ca să vezi, îți trebuie ochi. Ca să auzi, îți trebuie urechi. Și nu mi-a prins mâna, nu. Ca să prinzi, ai nevoie de degete

Dar țipătul? Al cui a fost țipătul? N-a fost niciun țipăt. Mi s-a părut. Mi s-a părut c-aș fi fost eu. C-ar fi fost el... N-a fost nimeni.

N-am fost acolo. N-am văzut. N-am văzut nimic. N-am mirosit. N-am fost nicăieri. Am stat mereu aici, sub pomul ăsta. N-am ce să-mi amintesc...

E un loc bun de înnoptat. Am pâine și magiun, am apă. Pot să mă odihnesc până mâine. Și mâine? La drum, firește. Încotro? Înspre miazăzi, cum altfel? În partea aia trebuie să fie un sat, ori mai multe. Ori chiar Dunărea. Dac-o fi vreo apă cu numele ăsta.

Tractorul s-a oprit cu botul în direcția bună. Care tractor? Nu e niciun tractor. N-am văzut nimic. Nu vreau să-mi amintesc... Nu e decât lanul mare, în toate părțile. Mi s-a părut. N-a fost niciodată nimic,

decât lanul. Lanul și cu mine. Și de mâine încolo, la fel.

Ce bun e magiunul pe pâine. Mergea și-un pic de lapte. Cum mi-aduce mamaie dimineața, într-o cană, abia muls de la vacă. Dar de-acuma sunt băiat mare. Pot și fără lapte. Cum se văd toate, de-aici, din coroana nucului...

Partea a doua

DRUMUL

6

Nu mai fusese plecat de-acasă. Nu mai simțise așa ceva. Habar n-avea ce poate să fie cu dorul ăsta, cu durerea lui. Și-n loc să se domolească, durerea urca tot mai des din coșul pieptului, împletind un nod care-i îngreuna răsuflarea.

Noaptea trecută nu închisese ochii, căutând prin întuneric un semn al zorilor, ziua ce urma. Uite, parcă s-a albit nițel muchia cerului, acolo, drept în față, parcă s-a spălăcit negrul și se face cenușiu... Însă nu era decât o amăgire, poate scântei de stele pe frunzele țepene și lucioase ale porumbului din zare, și mai târziu o căzătoare tăind bolta, pierzându-se în beznă.

Adormi în cele din urmă și-o visă pe mamaie, cu broboada decolorată de-atâta soare, ținându-i părul. Aștepta nemișcată, să vină ceva din depărtare, de la capătul nevăzut al lumii. Pusese palma streașină la ochi, iar Milu știu deodată că pe el îl aștepta. Dar nu vedea că stă chiar în fața ei, la nici zece pași?

„Bunică, strigă fără să mişte buzele, sunt aci, nu mă vezi? Aci, în faţa matale..."

Dânsa privea mai departe, prin el, dincolo de el, cine ştie unde, şi nu zicea nimic.

Nici nu se luminase bine, că băiatul se şi căţărase în pomul sub care dormise. Coroana umbroasă stătea rezemată pe crengile groase mai întâi cât trupul său, subţiindu-se apoi, pe măsură ce suia, cât un picior, cât braţul, ca degetul, totuşi vii, calde, pline de sevă. Acasă ar fi atins vârful în doar câteva clipe, strecurându-se prin hăţişul de frunze, strângând mâinile de ramuri ce i se-ntindeau. Însă acum se chinui minute în şir, împleticindu-se, cu respiraţia tăiată, de parcă n-ar mai fi ştiut calea, cu mâinile tremurând, plesnit de crengile subţiri, care se arcuiau când le scăpa printre degete.

Cât cuprindea cu ochii, lumea din jur unduia verde duşmănos, deosebit de cel al copacilor, pe care-i dibuia ici-colo, în întinderea vegetală, neatinşi de săbiile porumbului, de săgeţile grâului, de ştreangurile cârceilor furişaţi din colcăiala dovlecilor şi-a fasolei. Spre cei care supravieţuiseră floarea-soarelui scuipase zadarnic sute şi mii de seminţe, dar veninul ce stropea când se desfăceau nu răzbise scoarţa groasă, iar pământul îl sorbise la iuţeală. Pământul soarbe orice... În cele din urmă, floarea renunţase dovedită, lăsând în cercurile şi ovalele de sub arbori un covor de coji uscate, semn al neputinţei sale.

Să fi fost drumul bun către volbura aia tulbure, departe, cum te uiţi pe mâna dreaptă, hăt după valurile

de lujeri nenumărați, fremătând? Înceţoșarea putea fi pleata răsfirată a sălciilor străjuind o luncă de pârâu, poate chiar ca pârâul prin care se furișau el și Ina către școala părăsită, să sufle praful de pe pozele lui Jules Verne, dar mult, mult mai departe de casă. Ori altul la fel, ocolind, scăpând mereu din capcanele pe care i le întindea vegetalul, ducând altundeva, către altă casă.

Milu merse fără oprire de la amiază, când umbra i se strânsese în jurul tălpilor, doar o pată rotundă sub soarele ce pripea. Pășea grăbit, să n-apuce frunzele să se rotească spre el, mai mult pe la marginea lanurilor crescute în devălmășie, pe-acolo unde porumbii erau pipernicițiși înceți. Când trecea prin dreptul lor, frunzele îl simţeau și începeau să se miște, dar în câteva clipe el era departe, iar săbiile se-ntorceau la loc resemnate, indiferente. Doar o singură dată unul din lujeri se aplecase brusc, să-l străpungă cu lama viguroasă, însă băiatul o retezase dintr-o mișcare cu secera lu' a bătrână. Și mai avea la șold maceta pe care i-o lăsase tractoristul, dar o păstra pentru încercări grele, nu fleacuri de-astea.

Mergea din copac în copac, câte o sută-două de metri și se oprea în cercul lor ocrotitor ca o ogradă, să-și tragă sufletul, să chibzuiască pe unde s-o ia mai departe. Târziu după-amiază se-așeză în cur sub un măr bătrân, plin de poame numai pe jumătate coapte. Mâncă mere pe săturate, iar la sfârșit stoarse în gură doi ciorchini rupți dintr-o viță leneșă, care nici nu se ostenise să-l apuce. Încheie cu

câteva guri de apă. Jumătatea de bostan de care făcuse rost în zori, retezând vrejurile plantei, o păstra pentru mai târziu, pe fundul rucsacului, pentru masa de seară, acolo unde va fi ajuns să poposească.

Se opri când soarele nu mai avea putere, la adăpostul unui nuc pe care-l ochise încă de la amiază, un uriaș blând, vizibil de la mare depărtare. Nu se mai sătura să-i dea roată privindu-l, până ameți și se sprijini de trunchiul gros, luându-l în brațe.

Simți deodată că trunchiul îi înapoiază cumva îmbrățișarea.

– Hei, unchiule, zise bucuros, bine mai e la matale acasă... Lasă-mă să mă odihnesc un pic... n-o să-ți fac nicio pagubă.

Mâncă restul de bostan, apoi dormi una bună, fără vise, prăbușit într-un puț de întuneric. Și iarăși o visă pe bunică-sa așteptându-l și din nou durerea își făcu culcuș în coșul pieptului, îngreunându-i răsuflarea...

Când se trezi era dimineață, dar nu mai recunoscu nimic împrejur. Cerul se învolburase, coborând la doar câteva sute de pași, vânăt, aproape negru, apăsător. Și vuia înfricoșător. Fulgerele porniră să împăienjenească văzduhul, urmate de bubuituri asurzitoare, parcă tot mai aproape. Milu alergă speriat în jurul copacului, dar nu îndrăzni să se îndepărteze mai mult, căci lanul de porumb se înviorase brusc, simțind răcoarea furtunii, și-i pândea orice mișcare.

– „Cărămidă nouă... dă, Doamne, să plouă... îngăima fără noimă, vorbe pe care le-auzise odată de la a bătrână, cărămidă rea... dă, Doamne, să stea...“

Știa că e-n mare primejdie, dacă fulgerele s-ar fi apropiat și mai mult, dar nu putea pleca de-acolo decât pe o ploaie mare, cu clăbuci, când săbiile de păpușoi ar fi fost prea ocupate să soarbă apa neprețuită, iar lui nu i-ar mai fi dat atenție.

Și-atunci se petrecu ceva îngrozitor...

Deodată își simți pântecul răscolindu-se, cuprins de o durere ascuțită, care-i înmuie picioarele. Se duse împleticindu-se până la marginea ovalului de iarbă, dar acolo se opri speriat de mișcarea amenințătoare a lanului. N-ar fi făcut mai mult de zece pași și săbiile l-ar fi străpuns dintr-o parte într-alta, lăsându-l să sângereze până la moarte. Și-apoi s-ar fi descompus încet, hrănind plantele tinere cu putreziciunea lui.

Dar durerea din pântece era tot mai cumplită, și cu fiecare secundă simțea că măruntaiele or să-i plesnească sub presiunea poamelor verzi, ce colcăiau bolborosind înăuntrul lui.

– Nu trebuie... nu trebuie... gemea, cu degetele încleștate pe burtă, ca și cum ar fi putut să oprească ce se întâmpla acolo.

Fulgerele păreau că-i dau târcoale, îl căutau, îi dăduseră de urmă, puțin se sinchiseau de uriașul sub care se adăpostise. Fulgerelor nu le pasă de cât de frumoși, de bătrâni și de buni sunt copacii.

Următorul trăsnet lovi la mai puțin de cincizeci de metri, aprinzând un pâlc de mesteceni tineri, cu

un bubuit care rupse și ultimul zăgaz. Băiatul fugi la marginea cea mai îndepărtată a ovalului, iar acolo își lepădă nădragii peticiți și se ușură cu obrajii arzând de rușine. Îndată durerea tăioasă din burtă se potoli, dar Milu dădu într-un plâns înecat, cu sughițuri.

– Nu trebuie... zicea iarăși.

Nimic nu se mai putea face, aici a primit adăpost, iar el a murdărit casa bunului, blândului...

Nici nu mai îndrăznea să privească spre nucul mare, rămase deoparte, cu ochii în pământ, gândindu-se că nimic mai rău de-atât nu se mai poate petrece. Așa că nu văzu fulgerul lovind trunchiul, doar o lumină orbitoare în jurul lui, care șterse tot, lanul, nucul, cerul, pământul, iar bubuitura îl ameți, trântindu-l, dându-i sângele pe nas.

Poate fusese mort un minut. Îl învie ploaia torențială, palme de stropi pe obraji și pe frunte și pe bucile peste care nu mai apucase să-și tragă nădragii. Erau plesnete reci, într-o clipă fu ud leoarcă, nici ochii nu-i putea ține deschiși în ruperea de nori. Se repezi spre coroana nucului, dar acolo găsi trunchiul despicat în două, un hoit încă fumegând, foarte puțin, căci apa stinse iute ultimele urme de jar. Jumătate de arbore se prăbușise în partea cealaltă, strivind o margine de lan. Cealaltă jumătate încă se mai ținea dreaptă, cine știe pentru câtă vreme, nu multe zile, căci rana era prea grea ca să se mai vindece. Până și murind, unchiul făcuse în așa fel ca să cadă departe de Milu, să-l ocrotească. Iar el...

Cerul începea să se lumineze parcă, pâcla se albea văzând cu ochii, departe, dar ploaia cădea în continuare, fără să slăbească. Milu își șterse fața cu mâneca, își trase pantalonii, culese din cenușă secera și maceta. Găsi și ștergarul în care învelise ultima bucată de mămăligă, acum moale și sfărâmicioasă. O aruncă și pe aceea în rucsac.

Fugi prin partea în care se prăbușise jumătatea moartă a nucului, fără să se uite înapoi. Lanul era vrăjit acum de stropi, o vreme n-avea să-i dea lui atenție, apa era mai prețioasă decât ciolanele sale slăbănoage. Alergă ușor la început, însă mai încolo pământul se înmuiase, transformându-se într-o clisă lipicioasă, care-i rămânea prinsă pe tălpi și pe pulpe, îngreunându-l. Ba mai și căzu de vreo trei, patru ori, cu fața în jos, pierzând secunde prețioase ca să-și scoată mizeria din ochi.

Trebuia să ajungă la următorii arbori, plopii pe care apucase să-i vadă aseară, niște sute de metri mai încolo. Acum i se părea că ăia sunt la capătul lumii, că n-o să-i mai ajungă vreodată. Se sili să nu mai alunece și să se strecoare prin părțile mai rare ale lanului, fără să încetinească pasul, fără să se rătăcească. Cu noroc, curând urcă o movilă și văzu că se abătuse de la direcția bună. Porni iar, încercând să se ferească pe cât putea de atingerea frunzelor, îndepărtându-le cu blândețe când nu mai avea încotro. Iar ploaia era tot mai slabă. Când avea să se oprească de tot, nu-i mai rămâneau decât câteva minute.

Un pas... doi... trei pași... Clisa îl apuca de picioare și râgâia pofticioasă. Unul din tenișii rămase până la urmă scufundat, îl smulse cu mâna, bâjbâind, și nu se mai opri să-l încalțe, merse mai departe. Doi... trei... patru pași... Peste creștetele lujerilor de porumb zări vârfurile plopilor, cu frunzele mici, sclipitoare, fluturând în bătaia stropilor... Patru... cinci... șase pași... Parcă tot mai multe săbii păreau întoarse către el acum, lucind umede. Tot mai greu le dădea la o parte cu dosul palmei.

Brusc ploaia încetă și soarele răzbi prin nori, pe un povârniș vaporos de lumină, lumină lină. Milu o luă la fugă, cu inima zbătându-i-se în piept, strângând în pumn coada secerii. Nu mai vedea vârfurile plopilor, se gândi înfricoșat că iar a rătăcit drumul, dar ieși deodată într-o rarișe, iar pomii erau acolo, mulțumescu-Ți, Mântuitorule Iisuse, mulțumesc... Vorba asta, pe care n-o băgase în seamă când o auzea pe a bătrână molfăind-o, o bolborosi de câteva ori, agățându-se de ea.

Când mai avea câțiva pași, unul din lujeri se arcui și-l ajunse cu cea mai lungă din săbiile lui. Milu se rostogoli în luminișul păstrat de plopi, se târî cu ultimele puteri, pe coate și pe genunchi, până la trunchiuri, se pitulă la rădăcina lor, scâncind cu ochii închiși. Mai târziu își recăpătă suflarea și-și scoase vesta de prelată, să cerceteze dacă l-au vătămat. Sabia străpunsese spatele, fără să-l zgârie.

Mergea mai mult noaptea și apoi o bună bucată de drum la amiază, când pripea soarele și plantele înțepeneau toropite, pentru un ceas, două, trei. Noaptea ele dormeau poate, iar Milu se întreba adesea ce pot să viseze, visau oare? Visau pesemne că s-au înmulțit peste întinderea toată, c-au înghițit satele, unul câte unul, au hăituit oameni și femei și copii câți vor mai fi fost, devorându-i înfipți în țepe, c-au doborât copacii și-au astupat curgerile de ape.

Mergea și noaptea fiindcă ele dormeau și fiindcă vedea sus în adâncurile cerului Carul Mare și Carul Mic și Steaua Polară. Mai multe stele nu știa, deși ele clipeau cu miile deasupra lui, atâtea văzuseră el și Ina în cărțile de la școală. Carul Mare și Carul Mic. Și Steaua Polară, de care aflase că arată spre miazănoapte. Se ducea de la un pom la altul, căutând să țină linia dreaptă, să nu dea ocol ca prostul și să se-ntoarcă de unde-a plecat.

Când moțăia cu bărbia-n piept, venea Ina și-l bătea la cap mereu, de-ajunsese să-i fie lehamite de ifosele ei, acolo-i miazănoapte, prostălăule, și la dreapta e răsăritul, iar la stânga apusul. Dar în partea ailaltă? În partea ailaltă e miazăzi. Într-acolo plecau *paserile călătoare*, când încă mai viețuiau și treceau în zbor pe deasupra satelor, chiar și peste satul nostru. Cocoare, berze, lebede, câte și mai câte. Le-ai văzut tu cu ochii tăi, *paserile* astea? De ce nu le zici ca oamenii „păsări", ce te fandosești, ce-i alea *paseri*? Și ți-au zis ele cum le cheamă? Ori le-ai ochit numai prin cărți și născocești acuma niște nume, să faci pe grozava? Nu

născocesc nimica, mi-a zis taică-meu, Cocoșu. Și cocoșii au fost tot *paseri*, demult de tot, și celelalte orătănii care se-adăpostesc prin curțile oamenilor, doar că nu le mai ajută aripile să zboare. Iar în afara ogrăzilor au rămas numai păsările cele mici, pe care lanurile le-au iertat, fiindcă nu fac stricăciune. Prepelițe, vrăbii, bibilici de lan.

Ei, de-ar fi avut aripi să treacă pe deasupra lanurilor... Dar n-avea. Ținând Polara în spinare, nopțile când putea merge și cerul era senin, ar fi ajuns poate, în cele din urmă, la miazăzi, într-un sat ca al lor, cu un pârâu ca pârâul lor, cu o luncă plină de pomi, ca a lor.

Mamaie, da' de ce nu ne mutăm noi cu toate cele în coasta pârâului, unde nu răzbesc nici grâul, nici floarea-soarelui, nici porumbul, nici ștreangurile de bostan și fasole... De ce ne rupem spinările în fiecare zi, de dimineață, și ne sângerează deștele și ne lăcrimează ochii a praf și-a soare, doar ca să ținem locul deschis în dosul curții și ceva mai departe de ea?

Că aici e casa voastră, tolomacule, răspundea Ina în locul bunică-sii, știi tu să ridici altă casă în luncă, poți tu să trăiești fără pereți în jurul tău, fără acoperiș și streașină de ploaie, fără sobă de gătit? Îl încuia mereu cu întrebările, noroc că se trezea și nu mai era nevoie să se screamă pentru un răspuns deștept.

Porumbul se rărise din ce în ce mai tare, apoi se retrăsese, lăsând treptat locul florii-soarelui și ceva mai încolo grâului, unele holde mereu coapte, mereu frumoase, altele verzi și încă mici de tot, doar

până la pieptul omului, vălurind de-ți venea să-ți treci palma peste suprafața unduitoare, ca mângâind un macat din cufărul bunicii. Dar asta ar fi fost ultima mângâiere, vezi bine.

Începu să domnească floarea-soarelui, mai întâi câte-un fir răzleț, unul aci, unul colo, pe urmă pâlcuri, din ce în ce mai dese. Porumbii se-nvecinau și se-amestecau cu spicele aurii, însă grâul și floarea-soarelui nu se puteau suferi, se-mproșcau de câte ori le venea la îndemână cu seminţe otrăvitoare, boabe și mii de săgeți minuscule, ucigașe. De-aia între cele două popoare rămâneau mereu locuri sterpe, cărări goale pe care Milu putea înainta cu băgare de seamă.

Pălăriile, unele negre de-atâtea seminţe, altele pline de flori tubulare minuscule, îmbrobodite cu vesele petale galbene, se roteau uneori spre el, cu zecile, dar apoi îi întorceau spatele, preocupate de lumina soarelui, de zumzetul albinelor, de altele. O dată, o lucrătoare cât palma veni și se-așeză pe umărul băiatului, obosită poate de-atâta trudă printre florile dornice să fie însămânțate, dar își luă zborul înainte ca el să se sperie cu adevărat.

Și Milu mergea. Își încropise din mâneca sfâșiată niște legături cu care-și ținea tenișii agățați de gât când se mai vedea nevoit să umble prin clisă, să nu mai pățească ce pățise în noaptea de pomină. Iar dacă-i fu limpede că lanul de porumb se sfârșise cu adevărat, își luă inima-n dinți și hăcui cu maceta câțiva știuleți mai grei, prea grași ca să se poată feri

la timp. Când îi frângea în două, răzbit de foame, din miezul coceanului acoperit de boabe se scurgea un lichid alb, bun la gust, sățios. Își umplu rucsacul și sânul cu știuleți, după ce fu sigur că pănușele tăioase nu mai mișcă. În traista cu grăunțe bune, de la Tractoristu, nu punea nimic altceva, să nu se-amestece între ele. Aia rămânea legată.

Către sfârșitul celei de-a patra ori a cincea zile, atinse colinele. Le văzuse mai înainte, privind din vârful pomului. Ceea ce crezuse c-ar fi cețurile verzui ale luncii era de fapt o coamă molcomă de deal, care crescuse cu fiecare bucată de mers. Cât cuprindea cu ochii, spre răsărit și spre apus, părea că se-ntind dealuri blânde, numai bune să le treci cu piciorul.

Peste tot, pe pielea acestor uriași tolăniți, zeci, sute, mii de copaci, pâlcuri de mesteceni frați tineri, stejari mari ale căror crengi răschirate rezemau cerul să nu cadă, crânguri, lăstărișuri întortocheate, de nepătruns, paltini și arțari sprijinindu-se unii de ceilalți, vișini sălbatici, castani, frasini, goruni, dar și peri, pruni, tei. Iar corcodușii înfloreau peste tot, se scuturau în palele de vânt ce le răscoleau coroanele și unii înfloreau din nou, chiar în vreme ce-i privea.

– Hiii! își dădu Milu drumul, luându-se cu mâinile de păr de-atâta bucurie.

Alergă printre trunchiuri, sări cu brațele și picioarele răschirate pe o tufă de liliac cât toate zilele, moale și frumos mirositor ca plăpumile de învelit ale bunică-sii. Iar țesătura de ramuri îl primi cu dragoste, rostogolindu-l la loc sigur, pe pământ.

– Asta-i... se înecă băiatul. Asta-i... *fenomenal*!

Nu-i venise pe buze ceva mai potrivit decât acest cuvânt pe care el și Ina îl găsiseră sub o poză din cărțile școlii. Și-l repetă de nenumărate ori, căci în fața pădurii nu putea spune doar „grozav", „frumos", ori altă asemenea prostie.

– Fenomenal, fenomenal, striga tăvălindu-se prin iarba moale. Grozav de fenomenal!

Iar arborii îl îngânau în cor, pe mai multe voci, un popor cumsecade, îngăduitor cu năzbâtiile sale. „...Nal... zav... nal..."

Era în Rai. Iar îl ajungea din urmă povestea, cum o zicea a bătrână, că dacă se-ndura să-și dea drumul la vorbă o făcea să pară adevărată. Simțea nelămurit că lumea de-acuma era, cumva, urmarea acelui furt iscat din minciuna unei muieri. N-ar fi putut să așeze pricinile în vorbe, dar i se-arăta limpede că după ce nărodul de Adam mușcase din măr, porumbul, grâul, sfecla, floarea-soarelui și celelalte se supăraseră pe oameni și, uite, se războiau cu ei, gonindu-i în afara Raiului, cât mai departe de siliștea lui.

Raiul era un sat depărtat, o așezare de oameni în care porumbul e mic de tot, cât iarba, numai bun să-l crești într-un ol cu pământ, să-l uzi cu dragoste în fiecare zi și să-i vorbești frumos. În satul ăla, câmpul de jur împrejur era gol și nu creștea nimic pe el decât iarbă și pomi. Meri și pruni și vișini și peri și nuci. Și alte soiuri. Pomii creșteau, cât dealul de înalți, vișinele erau cât un cap de om, iar merele

cât Milu de mari. Iar printre pomi se putea *vedea*. Până la marginea lumii, unde cresc munții, cum vedea el când se urca pe catargul antenei.

În ținutul ăsta, fără lanuri, ar fi lenevit el și Ina și-ar fi mușcat dintr-o vișină amândoi și-ar fi căscat gura la pomii cei mari, în vreme ce bunica ar fi îngrijit răsadurile de fasole pitică și rândurile de roșii mici, cât pumnul unui copil. Și-ar fi avut grijă să nu muște din niciun măr și-ar fi silit-o pe fată să zică mereu adevărul, să nu mai fie alungați de porumbii asmuțiți pentru ispășirea păcatelor. Da.

Rămase la liziera pădurii, pe de-o parte fiindcă se temea să nu se piardă în ascunzișurile nenumărate, al căror rost n-avea cum să-l deslușească așa de iute, deși ar fi fost de-ajuns, pentru început, să ia coama pieptiș, iar sus de tot să mai urce o dată în vârful celui mai fălos dintre arbori și să-și facă ochii roată. Pe de altă parte, voia să stea cât mai mult în preajma lanului care acum nu-l mai putea ajunge. I se bucura inima privind spicele și lujerii legănându-se la depărtare sigură. Și petrecu ceasuri întregi așezat pe un trunchi căzut, desfătându-se, cu ochii pe dușmanul care se zbătea neputincios la picioarele lui, ba chiar într-un rând adună câțiva bulgări de pământ și-i zvârli într-acolo, fără putere însă.

Apoi mâncă tot ce cărase cu el de-a lungul traversării și dormi fără încetare o noapte, o zi și încă o jumătate de noapte. Mușchiul și ramurile îi erau așternuturi, frunzele strânse cu brațul – pături. Se

trezi doar o dată, să-și potolească setea dintr-un izvor ascuns, care se dăduse de gol susurând cu ușuratică veselie.

În a doua noapte se sculă să privească luna și stelele. Oare ce se petrecea pe acele lumi strălucitoare? Să le fi năpădit și pe dânsele porumbul mereu verde, cu frunze tăioase ca săbiile, grâul de arici înțepători, floarea-soarelui? Se luptau oare oamenii de pe Lună să nu le intre și lor cârceii viţelor în bătătură, să nu le dărâme gardurile, să nu le coșcovească și să le mănânce pereții? I-ar fi plăcut să ajungă acolo, să vadă toate astea.

În dimineața următoare hoinări de-a lungul lizierei, într-o parte și-n alta, băgând de seamă să nu se afunde prea mult în încăperile umbroase, fără capăt, pe care le alcătuiau bolțile de arbori. Creștetele lor se îngemănau și pesemne rădăcinile de sub scoarța pământului nu se mai deosebeau unele de celelalte. Mergând, nu contenea să vorbească singur, cum se obișnuise în ultimele zile, să scape de urât și să mai prindă curaj.

– „Nalt cât casa... galbin ca mătasa... și-n vârful spicului... firul mărgăritului“, zicea o vorbă învățată de la bunică-sa, o ghicitoare, adică una care ascunde un înțeles, ceva pitulat în chiar înțelesul cuvintelor.

Asta era despre grâu, însă Milu nu recunoștea tot ce spunea. „Nalt cât casa“ da, nu o dată ocolise holde atât de mari, uneori verzi, alteori galbene, mii și milioane de adulți copți, dar cum adică „firul mărgăritului, în vârful spicului“? Vorbea pesemne

despre ceva prețios care stătea la păstrare înăuntru, însă niciodată nu găsiseră nimic, el și a bătrână, când smulseseră cu grijă săgețile mici și zdrobiseră boabele, să facă din ele terci cu apa dintr-o ulcică.

Vorbă-nevorbă, o îngâna mereu în preajma grâului, încredințat că-i e de folos, un descântec care-l ferea de răutatea spicelor. Mai știa și altele, învățate pe de rost tot de la mă-sa mare, pe când ea le mormăia mânuind secera, în genunchi.

Cât putea să-și dea seama, pădurea, pentru că de-a lungul vremii crescuse foarte deasă, ținuse piept dușmanului.

– Păi? chibzui ca un om mare. Apă este... Umbră berechet... Pun pariu că dacă ne dăm osteneala găsim o mulțime de-ale gurii. N-avem vacă, dar om vedea mai încolo. Acum nu facem mofturi la mâncare. Ină, tu ce zici, fată?

Știa că nu se află acolo, cu el, nu-l bătuse soarele-n cap, nu aiura de sete ori de oboseală. Dar îi era bine când îi vorbea, chiar dacă ea nu se ostenea să-i răspundă.

Se plimbă până la amiază, minunându-se de frumusețea ce i se-nfățișa.

– Și-atunci ce să mai plecăm altundeva? întrebă. Ce, nu ne e bine aci? Poate nici nu mai e alt sat pe lume, afară de-al nostru, și noi umblăm de zurlii. Pe când aci... He-he-heeeiii! strigă în palmele făcute pâlnie.

Iar pădurea îi răspunse încă o dată, răbdătoare, „heeeiii“... Ce semne de prietenie putea să mai ceară?

Dar la amiază, răzbit de curiozitate, nu se mai putu stăpâni. Se repezi spre coamă, printr-o rarişte care ducea sus. Acolo îşi trase sufletul şi se căţără într-un gorun ce părea căpetenia tuturor. Cercetă împrejurimile.

Pădurea nu se-ntindea până la orizont, cum i se păruse în prima zi. Acum vedea bine, dealurile erau doar încreţiturile unui singur masiv, o copaie uriaşă, răsturnată cu fundul în sus. Nici într-un capăt, nici în celălalt copacii nu răzbiseră prin întinderea de porumb, şi grâu, şi floarea-soarelui, ci rămăseseră pe această insulă lunguiaţă, împresuraţi de verdele duşmănos vârstat cu auriu, care se pierdea în cele patru zări.

Ba, mai mult, i se strânse inima zărind la poalele înălţimilor numeroase trunchiuri prăbuşite, albe de uscate ce erau, năpădite de cârcei şi lujeri firavi. Lujerii ăia erau prea tineri ca să fi răsărit de mai mult de o zi–două şi privindu-i Milu înţelese că acolo se dădea o luptă pe viaţă şi pe moarte, fără strigăte, fără lovituri neaşteptate, doar răbdare perfidă şi agonie...

Copacii ţineau unii de alţii, apărându-şi spatele, strivind sub călcâiele de rădăcini noduroase colcăiala care se-apropia cu umilinţă prefăcută, să-i înlănţuie şi să-i sugrume. Iar împrejurul lor, peste tot, culorile vii, verdele şi galbenul ţipau „moarte". Se furişau pe dedesubt, milimetru cu milimetru, până când păienjenişurile lor de rădăcini subţiri se-adunau destule cât să le sufoce pe cele ale arborilor, surpau pământul sub ei, reuşind să doboare câte

unul, în răstimpuri. Și nu pierdeau vremea, începând îndată să germineze lăstari noi, cu zecile, ca să desăvârșească omorul. Cine avea să învingă în cele din urmă?

Carevasăzică așa stăteau lucrurile... Se perpeli multă vreme, descumpănit, gândind ce să facă, iar gândul cel bun întârzia să apară. Ar fi putut rămâne aici, în Raiul pădurii, unde arborii l-ar fi ocrotit ca pe unul de-al lor, iar el i-ar fi ajutat să țină la distanță moartea verde.

– După mineee! strigă deodată sărind în picioare.

Ridică maceta și fugi dintr-o parte în alta, urmărind dușmanul închipuit, încolțindu-l fără milă acolo unde-l prindea. După numai cinci minute, câmpul de luptă era acoperit cu trupurile celor răpuși, în cea mai mare parte lujeri de porumb bătrâni, trecuți prin multe bătălii, vicleni, cruzi, nemiloși, niște hoituri acum, sub tălpile lui. Își închipui cum, înainte de-a-și da duhul, unul din ei se luptase cu înverșunare, rotind cinci–șase săbii tăioase, cu care reușise să-l rănească la umăr. Însă asta nu mai avea importanță, copacii toți, de la cel mai mic la ăl mai bătrân, se-aplecau împreunându-și coroanele pentru a se închina acestui luptător neînfricat, care salvase cetatea de la pieire. Cetatea lor.

Se jucă iarăși de-a bătălia până când obosi și gândurile începură din nou să-i dea târcoale, sâcâindu-l. Cetatea... dușmanul... Pentru asta plecase de-acasă, de-aia fugise după sfârșitul bunică-sii, în loc să rămână să-ngrijească de toate alea? Și dorul îl lovi

deodată în mijlocul pieptului, atât de dureros că-i smulse un suspin lung.

Noaptea îi visă pe toţi. Pe mamare-sa, pe Ina, pe Cocoşu mereu abţiguit şi cu capsa pusă, alte câteva feţe înceţoşate, de care nu reuşea să lipească nume. Ba şi pe tractoristul singuratic, dispărând în lanul de porumb cu maşinăria lui *fenomenală*, mai grozavă decât *submarinul* căpitanului Nemo, care cucerea mările şi vieţuitoarele lor.

În noaptea aia visă nucul despicat de trăsnet şi-un foc mare ce gonea peste lanuri, lăsând în urmă doar cenuşă fierbinte, din care creşteau fuioare de fum. Dar chiar visând ştia că aşa ceva nu-i cu putinţă, că flăcările nu se lipesc de lujeri, iar seva dinăuntrul lor le stinge cât ai clipi. Cu toate astea, vecinătatea focului îi făcea bine, îl făcea să se simtă puternic.

La fel de puternic se trezi în zori. În aer, stăruia un zgomot surd, alcătuit din împletirea mai multor sunete subţiri, nedeslușite, ca sforile într-o funie. Zile şi nopţi la rând ascultase doar susurul lanurilor în vânt, foşnetul ploii, tunetele, zumzetul gros al bondarilor şi al lucrătoarelor sărind de la o inflorescenţă la alta, pline de polen, vrăbiile. Dar acum era altceva.

Se ridică sprinten, cu inima uşoară. Adună porumbi de pe lizieră, unde lujerii erau firavi şi cumva supuşi, de parcă pădurea cumva i-ar fi îmblânzit. Îşi făcu provizii de drum, căutând şi cartofi sălbatici buni la gust, cu băgare de seamă, să nu-i încurce cu gogoaşa-dracului. Le băgă pe toate în rucsac,

umplu sticla de plastic cu apă proaspătă de izvor. Era gata.

De la înălțimea gorunului cercetă iarăși lumea înconjurătoare. Zăbovi mult de data asta, tolănit într-un scaun de crengi, căutând să deslușească în depărtare cât mai multe amănunte, să le înțeleagă, să și le întipărească în minte. Copaia împădurită se ducea spre miazăzi. Față de locul în care stătea cocoțat, versantul cobora cale lungă, lin, mult mai lin decât acela pe care venise în urmă cu trei zile. Avea să-i ia o vreme ca să străbată poporul de copaci și arbuști, iar dincolo de ei începea lumea nesfârșită și pestriță, cu milioane de pete galbene și negre, a florii-soarelui. Băiatul scuipă înciudat.

Dar când soarele urcă spre amiază și se apropie vremea cea mai bună pentru plecare, descoperi ceva, aproape de orizontul pe care socotise cum să-l atingă pe un arc mare, sprijinit de mai mulți arbori singuratici. Părea un șir de plopi subțiri, o linie dreaptă întinzându-se pe câțiva kilometri, ca un drum. Aerul cald tremura în depărtare, tulburând chiar și privirea lui tânără, însă pe măsură ce avea să se apropie urma să vadă mai limpede ce este. Până acolo trebuia să facă un singur lucru. Să scape nevătămat din lan.

Când se răsuci să îmbrățișeze scoarța gorunului și să coboare, îi sări inima din piept. La nici doi metri de el, pe-o ramură subțire, care încă se mai legăna, poposise o pasăre cu penele minunate. Asemenea culori nu mai văzuse vreodată, nici în satul lor, nici în lanurile împrejmuitoare, locuite doar de

vrăbii cenușii, guguștiuci și stoluri de ciori. Vietatea își răsucea capul mic, cu creastă, dintr-o parte în alta, ațintind asupra lui Milu când un ochi, când pe celălalt. Îl cerceta cu atenție, dar nu se temea de el, nu într-atât încât să-și ia zborul.

– Șșș, făcu băiatul, încercând să n-o sperie.

O privea, minunându-se cum încape viața într-un trup atât de plăpând, cum încape puterea de a trăi, de-a respira, de-a zbura, de-a se înmulți în lume. Simțea crescând în el blândețe, și nu-și mai putu dezlipi ochii de penele stropite cu toate culorile curcubeului, ca și cum o bucățică din lanul veninos de floarea-soarelui zburase în pădure, prefăcându-se în ceva fermecat, neprimejdios.

Iar când îndrăzni să întindă mâna spre ea, încet de tot, aproape fără să respire, pasărea Raiului deschise ciocul și scoase un sunet subțire, dulce-acrișor, un șuierat continu ca ața, în care spre sfârșit clipoceau picături sclipitoare. Vasăzică asta era funia de zgomote nedeslușite pe care-o simțise în zori... Ca la un semnal, văzduhul pădurii se umplu de cântece, zeci, sute, cântecele păsărilor.

Plecă înainte de prânz, socotind să atingă marginea lanului de floarea-soarelui în ceasurile cele mai calde, când pălăriile toropite îl lăsau să se scufunde în lan și să-l străbată cu pas potrivit, destul de iute cât să nu fie simțit la timp. În vreme ce cobora panta ușoară, cântecele porniră din nou, pentru scurt timp însă, iar vântul făcu să foșnească

frunzișul arborilor, milioane de șoapte însoțindu-l ca bun-rămas.

– O să mă-ntorc, îi veni să le promită prostește, o să vedeți, într-o zi...

Intră în lan fără să privească înapoi, cu inima grea, dar ceea ce-l chema de dincolo era mai puternic decât această durere trecătoare. Mergea întins, cu brațele pe lângă corp, căutând pe cât cu putință să nu atingă nimic, decât dacă n-avea încotro. Floarea-soarelui îl depășea cu mult, nici n-apucau pălăriile să simtă că trece ceva pe sub ele, iar el era deja departe, cătând mai degrabă la cârceii viețelor de tot felul și-ai fasolei, și-ai bostanilor, care se-ncolăceau pe lujerii florii, agățându-se uneori, fără spor, de gleznele lui. Dar dacă într-o bună zi or să învețe să-l pârască florii-soarelui? Dacă florile între ele or să învețe să și-l arate unele altora de la depărtare, să fie pregătite? Și dacă...

– Iar începi, fă, Ino, cu prostiile tale? zise Milu, supărat că, deși ea nu era acolo, cu el, gândurile ei își făceau loc printre ale lui.

Ca să se ferească de belele, porni să-ngâne altă vorbă de la bunică-sa, una pentru floarea-soarelui.

„O mie de frățiori... o mie de dințișori... stau înfipți câte și-o mie... într-un fund de farfurie..."

Era bună și-asta, de folos. În jumătate de ceas ajunse nevătămat la primul popas, unde se-așeză să-și tragă sufletul, în umbra salcâmului. Întâi vru să se cațere, să vadă dacă e pe drumul ăl bun, dar se dădu iute bătut, căci unele dintre ramuri aveau spini lungi și ascuțiți, care i-ar fi intrat în palme. Nu

te dușmănesc, unchiașule, își zise Milu, că mata nu te-ai făcut ghimpos ca să mă zgârii pe mine, ci doar să te aperi. Ești numai un moșneag arțăgos și posac, care vrea să fie lăsat în pace...

Oricum, apucase să vadă destul peste pălăriile florii-soarelui și mai merse un ceas, din copac în copac, șerpuind. Marele lan strânsese laolaltă floarea-soarelui de toate felurile. Erau adulți ca prăjinile, mult mai înalți ca el, pe sub frunzele cărora, mari și zimțate trecea asemenea unei umbre iuți. Erau familii cu sute de rubedenii, pregătindu-și înflorirea în același timp, altele care o făcuseră mai demult și-acum fremătau atingându-se mulțumite una pe cealaltă, mândre nevoie mare de ce-avea să vină. Erau tulpini cu pălării grele de semințele negre, ce nu mai împroșcaseră de multă vreme nimic, cum o făceau plantele de la marginea lanului, pierzându-și obișnuința, păstrându-se numai pentru înmulțire. Erau și pui fragezi, mici până sub genunchi, pe care Milu îi călca sub tălpi nepăsător, fiindcă ei nu se puteau plânge celor mari.

Pălăriile priveau toate către locul răsăritului de soare, nemișcate, iar pe la marginile lanului Milu se folosea de nemișcarea asta ca să treacă prin spatele lor, unde se putea. În două-trei locuri zări turme mici de conopide mușcătoare, pe care le depăși fără teamă, că doar nu era atât de nărod să calce chiar în mijlocul cuibului de frunze crețe.

El nu-și prea bătea capul, însă mamaie-sa și Cocoșu și alți oameni din sat vorbeau mereu despre

cum încolțeau plantele primăvara și se coceau vara, despre cum le culegeau toamna, ca să facă din ele mâncare, să aibă ce pune pe masă iarna. Însă acum pomii înfloreau și dădeau roade tot timpul anului, de la un capăt la altul. N-aveau încotro, ca să nu-i dovedească lanurile care veneau din toate părțile.

– De ce se face iarnă, mamaie?

Ca să le fie la oameni frig și să ningă, să fie ziua mai scurtă decât noaptea, nici n-apuci bine să te iei cu treaba și trebuie s-aprinzi lampa, să vezi prin casă înainte să te bagi sub plapumă. Ca să se facă rece, atâta de rece că nu mai crește nimic nou din pământ și ce-a crescut se face ca fierul secerei și al coasei de tare, de nu te mai poți strecura niciun pas niciîncotro, și nu mai poți secera nimic. Până la primăvară. Ca să se facă frig și să nu mai poți umbla fără tenişi prin bătătură, în picioarele goale, să vânturi țărâna, să te joci de-a norii de pe cer coborâți aci, lângă tine. Atâta de frig că-ți curg mucii și te dor degetele picioarelor de mori când vii de-afară și le pui pe plita fierbinte...

„O mie de frățiori... o mie de dințișori..."

Nici nu mai ținuse socoteala pomilor, atâta știa negreșit, că se-apropia de șirul plopilor. În curând avea să se oprească acolo, fiindcă nici soarele nu mai ardea foarte tare, nu voia să se trezească astea, să-l scuipe. O sămânță–două mai luase el când secera cu bunică-sa și se-apropia prea mult de pălăriile stinghere din porumbi, grozăvindu-se. Ustura al naibii, dar se freca iute cu mălai mestecat în gură,

până se domolea usturimea. Însă la câte scuipături ar fi încasat acuma, într-un minut i s-ar fi umflat capul ca o lubeniță roșie din care curg zămurile.

– La ce v-o zice florile-soarelui, că soarele e bun, drăguțul de el, pe când voi... bodogănea nemulțumit.

Ajunse la țanc, când ele începuseră să-și piardă interesul pentru focul din cer și se dezmeticeau cătând la cele ce se petreceau prin apropiere. Plictiseala era mare de când toate viețuitoarele mari fuseseră vânate și pălăriile nu mai aveau ce să ia la țintă. Milu urcă în patru labe un taluz acoperit cu iarbă, pe muchia căruia se înșirau zeci de plopi.

Era într-adevăr un drum. Un drum ciudat, fără început și fără sfârșit. Soarele apunea încet în spatele lui Milu, de cealaltă parte începea un alt lan fără capăt, dar cum privi în stânga și-n dreapta văzu că drumul nu se termină în nicio direcție. Se pierdea pur și simplu în zări, mărginit din loc în loc de copacii înalți și subțiri.

Însă nu asta era ciudățenia. Milu se aplecă, uimit de asfaltul cenușiu al drumului, nu era ca ăla din satul lor, pe care arșița și înghețurile și ploile îl mâncaseră. Simți sub palme cât e de tare, ca piatra, dar într-un fel mai elastic, neted, drept. Țopăi de colo-colo și-și târșâi tălpile, să-l încerce. Apoi trebui să renunțe, ca să se pregătească de înnoptat. Mâncă pe săturate, rezemat de trunchiul unuia dintre plopi, cu ochii la pândă, să prindă ultimele amănunte ale lumii, înainte de-a se lăsa întunericul. Departe, foarte departe pe netezimea drumului distingea ceva

ca o gâlmă neagră. Rămase cu ochii ațintiți asupra ei minute în șir, socotind ce-ar putea să fie, dar, văzând că nu se întâmplă nimic, nu-și mai bătu capul. Doar înainte de-a ațipi, se gândi că de dimineață, pe soare, trebuie să vadă ce e.

7

Când s-a trezit, deja era lumină. Aerul sclipea răcoros în jur, iar umbrele începuseră să alunece lent, pe măsură ce soarele prindea puteri pe boltă. Milu căscă întinzându-se, ca acasă. Și imediat simți viața zbătându-i-se în picioarele și brațele subțiri, cum i se-ntâmpla în fiecare dimineață când îl trezea mamaie-sa Lisandra. Se mai întinse o dată, din răsputeri, îi veni să chiuie și să țopăie, dar îi trecu repede.

Avea să fie o zi frumoasă, poate mai călduroasă decât aia de ieri. Numai niște figuri de nori curgeau pe cerul albastru și se deșirau fără vlagă. Stătu o vreme cu ochii pe ei, închipuindu-și că sunt insule și țărmuri, ca alea din pozele cărților.

Spre răsărit, lan cât se vedea cu ochii și parcă-parcă, la orizont, coamele împădurite pe care le părăsise ziua trecută, neclare. Spre apus alt lan, parcă și mai mare, că nu se vedea nimic dincolo de el, doar o oștire fără sfârșit de pălării galbene cu negru, pe tije păroase ca picioarele scârboase de păianjeni.

Sub picioare drumul, cu învelitoare cenușie, tare, brăzdată de crăpături subțiri de-a lungul și de-a latul, iar de-o parte și de alta, fără început și fără sfârșit, cele două șiruri de plopi, venind de nicăieri, spre nicăieri.

Ori poate spre Pitești. Asemenea drum nu putea să ducă decât la Pitești. Și picioarele începură să pășească singure, de parcă drumul însuși curgea pe sub el, apropiindu-l singur de țintă. Care țintă?

Milu se potoli, că nu era mucea, cum zisese Tractoristu, nu sărea cu capul înainte. Se-ntoarse să-și ia lucrurile, rucsacul cu ceva merinde păstrate din ajun, traista cu grăunțe bune. Cântări iar nesfârșirea drumului, către gâlma pe care-o dibuise aseară, înainte să-l ia somnul. Era tot acolo, parcă mai de-adevăratelea cumva, mai limpede, dar tot departe. Măcar știa cum stă.

Asta să fi fost ținta, pentru început. Porni într-acolo fără să se grăbească, așezând un pas după celălalt, cum și-amintea de răbdarea cu care el și bunică-sa hăcuiau la porumbul din jurul casei, rând după rând, rând după rând...

Pas după pas... Pas după pas...

Mergea fără să slăbească mogâldeața din ochi, însă gândurile fugeau care-ncotro, în toate direcțiile. Cum de nu înghițise floarea-soarelui drumul ăsta minunat, cum de nu-l împroșcase cu miile ei de semințe veninoase? Poate că asfaltul care-l acoperea semăna cu scoarța de copac bătrân, la care n-avea spor coana mare, și-o făcuse să se lase păgubașă. Ori

nu se putuseră înfige rădăcinile ei îmbârligate în ce era dedesubtul drumului, vreo piatră specială, adusă de la *combinat*. Le și vedea, cum se zvârcolesc ronțăind la bolovani, până se chirceau ostenite peste putință, se uscau.

Ăsta sigur era drum pentru tractoriști. Aici se-adunau ei de prin toate colțurile lumii, să vorbească de-ale lor, să socotească planurile de atac care aveau să izbăvească satele de porumbi, de floarea-soarelui, de grâu și bostani. Aici veneau din lumea largă, cu mașinile lor minunate, le opreau pe drum, ca pe niște vite blânde, obosite, și jucau jocuri născocite de ei, cu căpățâni moarte de conopidă mușcătoare, pe care le rostogoleau într-o parte și-n alta. Pe urmă se-așezau, grupuri-grupuri, la umbra plopilor, dezlegau ștergarele cu merinde și destupau ploștile înfundate cu coceni de porumb răpus. În aerul amiezii ori al serii, mai știi, zburau ca păsări glumele și cântecele și înjurăturile, alea de-nveselesc femeile și dau putere bărbaților.

La urmă, aliniau mașinile grozave, una-n spatele celeilalte, dar mai la distanță, așa, să nu se betegească între ele, și-o porneau încet, spre Pitești, duduind, păcănind, fumegând. Era un alai de groază, ți se zbârlea părul pe ceafă și pe mâini, chiar om fiind, darămite lanurile, care - de-ar fi avut picioare, ar fi luat-o la sănătoasa până hăt spre Dunăre și dincolo de ea. Iar în fruntea șirului de neînvins, în fruntea tuturor, zbiera ordine Tractoristu, care fusese la ei în sat. „Tot înainte!“, „Nu vă abateți!“, ori așa ceva.

Milu se opri la vreo cincizeci de pași de ținta lui. Vedea limpede că e o mașină, însă mult mai mică și spoită țipător cu albastru, pe alocuri, unde n-o mâncase rugina. Stătea pe roți de gumă, găurite, dar ce era mai rău, n-avea seceri ori lame. Nici rângi ghimpate, nici coase, nimic. Atunci la ce fusese bună? N-ar fi putut să se-abată de la drum nici măcar un metru fără s-o înhațe lanul și s-o dea cu zgăibăracele-n sus, înainte de-a o înfuleca. Tenișii îl duseră fără zgomot în spatele mașinii, unde se căsca o fereastră fără geam. Băiatul se-apropie ciuciș, apoi lungi încet gâtul, să vadă ce se petrece înăuntru. Nu era nimic.

Adică ceva tot era, o canapea îngustă, cu macatul găurit în o mie de locuri și două spătare de scaune, în față, la fel de prăpădite. Portierele atârnau deschise, cu balamaua frântă. Milu se uită întâi în jur, fără să știe prea bine de ce, cum s-ar fi așteptat ca hârbul ăsta să facă parte din vreun plan ticălos al lanului, să fie vreo capcană, iar el s-o dibuiască descoperind ceva în hoarda de pălării. Nu văzu nimic. Puteau alea să scuipe la semințe până nu mai știau de ele, că tot nu băteau nici jumătatea distanței până la drum. Dar ca să fie mai sigur, mormăi de câteva ori descântecul mamaie-sii.

„O mie de frățiori... o mie de dințișori... stau înfipți câte și-o mie... într-un fund de farfurie..."

Și când dădu ocol mașinii, venind la scaunele din față, îi sări inima din piept. Nu era nimeni acolo, dar pe locul din stânga, ăla cu volanul, văzu o șapcă. O șapcă! Se îndreptă ca ars, făcu iar ochii roată.

Boarea dimineții încă mai făcea lanul să foiască ușor, însă nu simțea nicio primejdie.

Milu se holbă un minut întreg la șapca veche, căcănie, cu bumbul din vârf deșirat. „Sî-pî.. sport... cî-lî.. clu... club..." descifră el literele șterse de pe cozoroc. „A-rî-gî...ar-geș..." Deodată o înhăță și-o trase pe cap. Era prea mare pentru devla lui, nu mai văzu nimic și-l umflă un râs cu sughițuri. Numai Gelu Obretin avea la ei în sat una roșie, cu care ieșea la seceră, iar el îl urmărea pizmaș de pe acoperiș. Acum nu mai trebuia să-și acopere creștetul cu treanța, ca să se apere de soare.

Se făcea din ce în ce mai cald. Că tot prinsese curaj, băiatul se strecură pe locul șoferului și apucă volanul scorojit cu ambele mâini, dar nu-l putu urni nici într-o parte. La pedale ajungea, însă și-astea erau înțepenite, iar prin mizeria de geam din față nu se putea desluși drumul. Claxonă de câteva ori din gură, ca mașina tractoristului, bâțâind din fund de parcă ar fi trecut peste hârtoape și movile de coceni striviți. Pe urmă se-aplecă la dreapta, unde stătea deschisă ușița unei cutii.

Acolo găsi numai niște hârtii, iar în fund de tot o brichetă, care-l bucură tare. Bunică-sa aprindea focul în plită cu chibrituri, pe care le consuma cu mare zgârcenie, numai dacă nu putea face altfel, dar când era nevoie îl trimitea pe el să ia un pic de jar de la vreun vecin. Vreo doi aveau în sat brichete de-astea, însă rareori și-aprindeau țigările cu ele, că dacă se consumau de unde gaz? Milu o scăpără

doar o singură dată, să fie sigur că merge, apoi îi dădu drumul în adâncul buzunarului de la nădragi.

Mulțumit, așternu de mâncare la rădăcina unuia din plopi, și mestecă doi cartofi copți în ajun, chibzuind fără să-și ia ochii de pe leșul mașinii. Își clăti gura cu nițică apă, pe care o înghiți. Când termină, se duse și se pișă pe una din roțile de gumă, apoi se-ntoarse să cugete iar, sprijinit de trunchi.

Drumul putea să-l poarte la Pitești, adică ce „putea", sigur mie-n sută acolo ducea. Numai gândindu-se la asta și simțea un fior. Ar fi rupt-o la fugă în clipa următoare, nu s-ar fi oprit până n-ar fi zărit acoperișurile strălucitoare ale orașului, înțepând cerul. Îi plăcu să-și închipuie asta și altele, o mulțime de oameni întâmpinându-l uimiți la intrare, poate pe niște poduri frumoase, minunându-se de vârsta sa fragedă, lăudându-i îndrăzneala. Fete ca Ina aruncându-i ocheade pe sub sprâncene, hlizindu-se ca proastele îndărătul broboadelor puse la gură. Un pat moale, o masă încărcată cu bunătăți și-n jur o puzderie de *televizoare*, în care trăiau Daniela și Aș-chiuță, căpitanul Val-Vârtej și mulți alții. Ba poate că unele din *televizoarele* astea arătau și drumul lui cutezător, prin lanurile dușmănoase, până la oamenii din Pitești și înapoi la mamaie-sa, pe care-o găsiseră până la urmă teafără și care-l aștepta înlăcrimată...

La Dunăre sau la Pitești? Putea porni oricând de-acum, nu mai era nevoie să aștepte ceasurile moleșitoare ale amiezii, când floarea-soarelui nu-i mai dădea atenție. Șoseaua îl apăra și-l călăuzea în

același timp. Iar pe undeva avea să găsească un sat ori mai multe, ori măcar un pâlc de case și-o fântână, să bea pe săturate, să se răcorească și să-și împrospăteze apa din sticlă.

– La drum, căpitane! strigă.

Deci spre Pitești în cele din urmă. Nici nu rostise bine cuvintele că se și așternuseră la mers cu toții, Milu, Ina, căpitanul Val-Vârtej și văr-su Nemo, echipa cea mai grozavă, căreia nu-i punea piedică nici mama florii-soarelui. El și fata pășeau în față, iar căpitanii, ceva mai în spate, tăifăsuind de-ale lor, ca oameni în vârstă ce se aflau.

– Vezi, fă, îi zise Inei, că tot am scos-o la capăt? Tu nu și nu, că câr, că mâr...

Nu se-ntorcea să-i vadă ciuda întipărită pe chip, fiindcă ea nu se afla acolo și-ar fi stricat jocul. Iar dacă ar fi stricat jocul, ar fi trebuit să-l ia de la capăt, ori să se lase păgubaș. Drumul ar fi fost deodată mai plictisitor.

– Ce pui de lăudăros mai ești și tu, băi, Milule, râse fata. Nu zic că n-ar fi ceva de capul tău, da'... Ai avut noroc, asta e.

– Norocul ține cu cei îndrăzneți! făcu din spate căpitanul Nemo.

Iar Val-Vârtej, de colo:

- Da, da! Da, da!

Merse mai bine de două ceasuri, fără să dea de vreun sat, ori case singuratice. Doar drumul străjuit de plopi și lanurile, de-o parte și de alta, doar cerul

albicios de soare deasupra șepcii. Numai zumzetul lucrătoarelor în lanuri, trudind să înmulțească acest popor de flori mari, cărora nu le mai ajungea lumea lor și căutau s-o întindă peste tot unde se putea. Auzea bine bâzâitul albinelor și-al bondarilor, căci de la o vreme nu mai scoteau niciun cuvânt nici el, nici Ina, nici măcar căpitanii, dac-or fi ținut pasul cu ei. Milu nu mai privise în spate.

Drumul cotea ba la stânga, ba la dreapta, însă Milu vedea până departe, printre plopii rari. Nimic nu părea să se schimbe. Nu găsi gospodării, dar după încă un ceas dădu de-o fântână veche, cum era numai una în satul lor, aproape de biserica veche, toate celelalte fiind cu roată ușor de învârtit și găleată de tablă. Cumpăna ăsteia arăta spre cer. Milu se chinui să coboare prăjina cu ciutură la capăt, s-o împlânte în întunericul răcoros încercuit de ghizduri.

Scoase mai întâi o apă cam nisipoasă. Pesemne cufundase prăjina prea brusc și nici în adânc nu mai era cine știe ce. Cu aceea se spălă totuși, pe față, pe piept și pe spinare, după ce-și dăduse cămașa jos, apoi pe picioare, iar la sfârșit pe cap și-n urechi, bucurându-se de fiecare strop care dădea jos murdăria de pe el. Făcu toate astea cu grijă, să nu ude pământul dinspre lan. Lujerilor le-ajungeau ploile, ce, era prost să-i mai stropească și el?

A doua oară vârî ciutura cu băgare de seamă și-o aduse înapoi plină-ochi cu apă limpede, numai bună de băut. Mai întâi clăti sticla și-o umplu

la loc, înșurubând strâns dopul. Apoi vru să aplece ciutura, să bea pe săturate.

Deodată îi dădu drumul înfricoșat. Dacă-și înșirase floarea-soarelui firele rădăcinilor până la izvorul fântânii și picurase venin, să-l otrăvească? Acasă beau și orătăniile aceeași apă, se vedea că nu pățesc nimic, dar aici? Cine-l păzea pe el aici, în pustietatea asta?

Însă de-ar fi fost otrăvită, nu i-ar fi venit de hac pân-acum, câtă turnase pe el, și-n ochi, și-n urechi, și-și clătise gura de praf? Îi mai veni inima la loc. Porni din nou la drum, când arșița se domolise și merse cu spor, până către seară, mai lălăind, mai ciondănindu-se cu Ina, mai minunându-se de priveliștea acum schimbătoare.

– Uite, uite colo! zicea.

Și arăta cu degetul coamele din ce în ce mai dese, care răsăreau din lanuri, multe din ele adăpostind pâlcuri de pomi, unele aproape crânguri.

– Ce mai loc de casă ar fi, ce spui, Ino?

Se opri într-un târziu, când soarele începuse să apună. Ceva mai departe, la câteva sute de metri, drumul se încovriga iarăși, urcând și coborând o coamă, însă Milu era acum prea ostenit. „O să văz mâine ce-i după cotul ăla. Mâine...“

Adună iute vreascuri de pe marginea drumului. Erau din belșug, uscate. În loc de chibrituri scăpără din brichetă și focul se aprinse supus, având nevoie doar de vreo două încurajări pe care băiatul i le dădu suflând din bojoci. Și când se făcu noapte de-a

binelea, văzu stelele de pe cer, chiar și cu flăcările fluturând blânde lângă el, încălzindu-l. Se întinse pe spate, cu rucsacul sub cap, și le privi multă vreme.

În noaptea aia l-a visat pe Tractoristu. Oricât s-a împotrivit, oricât s-a zbătut în păienjenișul visului, n-a avut încotro, a trebuit să-l primească. Nu l-ar fi vrut, îl alungase din gânduri *în ziua aceea*, și chiar ziua însăși o ștersese cu totul din aducerea aminte, fiindcă-i făcea frică. Și nu numai frică, ci și o durere înfiorătoare. A încetat să se împotrivească înțelegând că ăla se vrea visat cu tot dinadinsul, și e mult mai puternic decât el.

Dar Tractoristu se ivi chipeș și zâmbitor, cu cămașă albă de duminică, venind printre lujerii de floarea-soarelui pe care-i dădea la o parte cu brațele și nu-i făceau nimica.

„Ce faci, băi, Milule, zise când ajunse lângă el. Ia uită-te la tine ce..."

Văzându-l așa, lui nu-i mai fu frică, parcă i-o luase cu mâna.

„Bine, nene. Mă duc la Pitești."

„Păi, ce să faci acolo?"

Ce era să-i spună?

„Să dau de oamenii de la oraș și să le cer ajutorul. Să le zic la tractoriștii ăilalți cum stau lucrurile la noi în sat, să vină să ne scape. Că dacă pe matale te-a..."

„Da' tu ești plecat la Dunăre, mă, copile, nu la... Boabele care le-ai luat de la mine din cabină, le mai ai?"

„Le am, le am. Și după ce plec de la Pitești…“

Aici visul se schimbă, nu mai fu soare, ci o negură ca de furtună în locul lui, cămașa albă dispăru și ea…

„Băi, Milule… Nu mai e nimic la Pitești… Nu mai e nimic acolo… Doar oameni nebuni, care fug unii de alții și cad pe stradă de foame…“

Milu se-nfurie de nu putu să-i răspundă. Ăștia-s oamenii mari, când nu faci ce spun ei te iau de urechi și te trec la loc.

„Mi-ai promis, Milule… Mi-ai promis…“

Până și-n vis îl mințea, cum ar fi putut să-i promită când nu mai găsise din el decât…

Acum era numai dâre de sânge, iar oasele frânte sub piele și mușchi nu mai puteau rezema trupul, care se prăbuși fleașcă la picioarele băiatului. Pe urmă se mocirli în sine, prefăcându-se așa cum dăduse peste el acolo, atunci, la doar câțiva metri de tractor, tot numai o duhoare grea și milioane de muște…

„…promis… lule…“

Sări din vis ca un înecat, în ultima clipă, când se închidea întunericul deasupra lui, să-l prindă acolo. N-avea destul aer. Ziua întârzia să răsară.

Ăsta fusese locul, nu încăpea niciun fel de îndoială, recunoscuse copacul sub care mâncase înainte de-a porni la drum spre Pitești, niște coji de cartofi și alte urme. I se făcu pielea de găină.

Se întorsese pe același drum. Atunci, unde era mașina, hârbul albastru, mâncat de rugină? Găsi

doar pete mai întunecate decât învelișul drumului unde stătuseră roțile de gumă. Le cercetă, dându-le ocol.

În jur, lanul unduia tainic, ascunzând ceva, ascunzând totul.

– Și ce dac-ai luat-o? strigă speriat. Sta-ți-ar în gât de... ce ești!

Porni iute spre sud. Abia se ținea să n-o ia la fugă, privind mereu peste umăr, să vadă floarea-soarelui urcând în spatele lui, zorind și ea după el. Până când se-mpiedică, și-atunci o luă la goană de-a binelea. Se opri când nu mai putea să răsufle. Pantalonii se rupseseră într-un genunchi, iar julitura îl ustura.

Dar nu venea nimeni după el. Încet-încet, bătăile inimii se potoliră, iar frica se stinse, însă nu de tot. Și neliniștea asta avea să-l însoțească, adăugându-se celorlalte, destule pentru anii lui.

– Vezi, Ină, aduse iar vorba, după vreo două ceasuri, când se depărtase mult, până la urmă n-am mai mers la Pitești. Da' te duc eu cândva. Te duc și... îți iau rochiță nouă, că asta s-a flendurit dreacu' de cât te cațeri prin pomi și prin poduri.

Era cam bosumflată, însă nu de-asta îi ardea lui acuma, bine că reușea s-o mai agațe pe lângă el la drum, să-i țină de urât. Căpitanii se duseseră, dar nu le simțea lipsa.

– Nene, îi spuse și tractoristului, târziu acum, că noaptea și visul trecuseră, cum m-ai făcut matale să mă-ntorc din drum... Ce era dacă mai amânam două–trei zile...

Pipăind traista de la subsuoară, îi veni o mulțumire care îmblânzea toate celelalte și-i dădea curaj. Simțea iar că poate să sfârșească treaba cu bine. Dacă nu-i putrezeau oasele undeva, în adâncul lanului.

Și merse, și merse...

Spre sud colinele erau tot mai rare, până când se scufundară cu totul în lanuri, dispărând. Vedea uneori pomi singuratici, la mare depărtare. Acum nu-i era de trebuință adăpostul lor, dar cine știe, mai încolo... Bună vorbă „mai încolo" ăsta. Te face să fii gata la orice. „Mai încolo" orice se poate petrece.

Îl dureau ochii de la atâta galben, cât revărsa floarea-soarelui peste tot împrejur, acoperind lumea întreagă. Și nu era un galben mai amețit, cum își spoise alde Obretin, de-un exemplu, pereții staului unde adăpostiseră câteva capre, ci unul fierbinte, care-i ardea privirea. Se silea să urmărească doar panglica sură a drumului, verdele coroanelor umflate ale plopilor și cerul albastru dintre ele.

Trecu un pod în capătul căruia stătea să cadă o tablă scrisă.

– „Pâ..., râ... ul...", silabisi, și nu mai descifră apoi nimic, căci o unghie nevăzută râcâise vopseaua.

Dar el stătu o vreme cu ochii pe tabla aia. Îi făcea bine albastrul, alt albastru decât ăla de pe cer, unul făcut de oameni.

Sub pod, albia pârâului secase aproape de tot, lăsând la vedere doar niște crăci albite de soare. Milu

se gândi că undeva mai sus floarea-soarelui năvălise peste albie, oprind apa, schimbându-i cursul poate. Curând avea s-o acopere și pe-asta de-aici, să ia locul pârâului ascuns pesemne sub pietriș și nisip. Apoi văzu pe malul celălalt holda de grâu copt, fremătând în adiere și înțelese. Floarea și grâul, ori ce-o fi fost, secară, nu puteau viețui laolaltă fără să se-mproaște unele pe celelalte.

În albia goală, Milu văzu un șarpe încolăcit la soare, pe o piatră. Îi făcu semn cu mâna, înveselit. Cu toate astea, trecu podul cuprins de un sentiment tulbure, că are să se întâmple ceva mai încolo. Da, bună vorbă „mai încolo". Nu dă greș.

Nici nu se mai miră când drumul minunat se sfârși brusc, după un suiș care-l împiedicase să vadă departe. Simți doar un gol în stomac, că asta se petrecuse atât de iute. Ar fi vrut să se bucure măcar câteva zile.

Stând la cumpăna după care șoseaua începea să coboare, o privi scufundându-se în holda aurie, la vreo două sute de metri mai încolo, pentru totdeauna, fără să răsară din nou. Doar la mare depărtare văzu linia verde. Acolo reîncepea lanul de porumb.

„Nalt cât casa... galbin ca mătasa... și-n vârful spicului... firul mărgăritului..."

Înainta agale, despicând holda cu blândețe, dând tulpinile la o parte cât de lin putea. Acolo unde grâul era numai cât el de înalt, dezmierda spicele cu podul palmei, iar ceea ce simțea ca o gâdilitură nu

erau doar perișori nevătămători, ci sute și mii de săgeți mici. Cu ele fuseseră răpuse toate animalele mari, vitele care striveau holda sub călcătura lor greoaie, vaci, oi, cai, dar și vulpile ori câinii țintiți când alergau de nebuni după șoareci și broaște. Păsările fuseseră cruțate dacă fugeau pe pământ și se-ascundeau prin lanuri. Poate pe astea nu le vedeau săgetătorii, iar pe acelea zburătoare își exersaseră iscusința.

Milu știa toate astea, însă grâul se înfiora de plăcere sub mângâieri, iar spicele se-aplecau torcând mulțumite. Ar fi putut merge prin holdă până la capătul lumii. Până la Dunăre.

„Nalt cât casa... galbin ca mătasa... și-n vârful spicului... firul mărgăritului..."

Poposi sub un stejar vechi, unde și înnoptă, iar moșneagul îi scârțâi fără încetare în urechi. Dimineața era mai obosit decât se culcase. Își scoase din pagubă moțăind până către amiază, când se făcea iarăși bine de mers. În cele din urmă, atinse hotarul cu lanul de porumb și răsuflă mai ușurat. Înaintarea devenea acum mai lesnicioasă, dar tot trebuia să fie cu ochii-n patru. Găsea știuleți fragezi din belșug și când putea îi perpelea pe jar, înfipți într-o țepușă, urmărit cu nepăsare de lanul înconjurător. Găsea pepeni, galbeni și verzi, iar într-un rând dădu peste un cuib ascuns, în care odihneau șase ouă mici, cu coajă verzuie. Le sorbi cumva cu părere de rău, unul câte unul, dar

n-avea ce face. Drumul lui îi cerea vlagă, nu burtă bleagă...

Seara, înainte de culcare, își ascuțea maceta pe o piatră, ori încerca să-și meșterească fluierice din vreo crenguță căzută.

Și iată că la o amiază cam noroasă, pe când se silea să zărească soarele slab, printre miile de lujeri, se pomeni într-o rarișe care înainta în inima lanului. La început ca o potecă ceva mai lată, apoi treptat prinzând putere, devenind o cale lărguță, un hotar. Semăna cu urmele prăpădului lăsat de Tractoristu în mersul său nemilos, însă Milu știa că după trecerea tractorului lanul nu suferea mai mult de două, hai trei zile, iar aici totul arăta *prea vechi*. „Ce să fie?“ se miră, pășind cu băgare de seamă, bucurându-se fără să se bucure.

8

Casa parcă se prăvălea peste el. Adică nu că s-ar fi lăsat vreun pic într-o rână, cum se mai întâmpla cu cele din satul lor, dar stăpânea locul, mare și frumoasă, amorțindu-i orice alt gând. Nu putea decât să stea și s-o privească, domnind în mijlocul luminișului. Lanul se retrăsese mult în jurul ei, poate prea slab în fața zidurilor.

Milu căzu în cur covârșit și rămase așa multă vreme, așteptând fie ca vedenia să se risipească, fie ca bunică-sa să răsară în pragul ușii și să-l ia la rost înainte de a-l prinde în brațe, bocind.

Însă asta nu era casa lor, ce să caute casa lor în țara lui nimenea, în lumea porumbului, nicăierea? Pe drumul cu plopi, ori la marginea vreunui pârâu, fie el și secat, s-ar mai fi așteptat să întâlnească o gospodărie părăsită, niște dărăpănături. Dar aici cine-și ridică pereți, cum să trăiască, ce să facă? Pentru cine?

Ținuse rariștea. Uite unde-l dusese.

Poate-i una de-alea bântuite, de povestesc oamenii că se mai zăresc încă printre rânduri, dincolo de fosta curte a bisericii, mult în spate. Din care noaptea, câteodată, aduce vântul vaiere și trosnete, de parcă prin ce-a mai rămas din odăi se plimbă poticnindu-se oameni de lujeri și coceni. Dar nu, asta era casă trainică, legată pe pământ, cu trei ori patru încăperi mari, cu acoperiș și coș pentru sobă, cu scări la intrare. Iar în spate un țarc încăpător pentru animale, căci altfel de unde-ar fi putut să se-audă orătăniile cotcodăcind... Numai gard nu era, însă avea fântână și beci, iar în jurul zidurilor crescuse ograda mare, bătătorită. Or, dacă n-are cine-l bătători sub tălpi, pământul e luat iar de porumbi și floarea-soarelui. Oamenii de lujeri și cocenii nu-l calcă bine.

Avea tot ce-i trebuia casa, iar Milu se pomeni îngânând cântecelul pe care-l mormăia acasă fără să-i găsească încheiere. „Casa e de cărămidă... scara din țiment... Iar ferestile de sticlă..."

După aceea și-aminti povestea tractoristului, despre poienile din inima lanului, *unde se-ntâmplă lucruri.*

Atunci răsună un zgomot puternic dinăuntru, cum ar fi căzut ceva pe lada cu perne, poate cutia cu mălai gros de pe raft. Până să apuce el să se sperie, izbitura mai răsună o dată.

– Fi-ți-ar capu-al dreacului, care-ai pus-o tu acolo... se-auzi glasul puternic și vesel al unei femei tinere, afurisite.

Și imediat pași repezi pe podeaua de scândură.

Băiatul sări ca un arc, pregătit s-o rupă la fugă, însă picioarele i se înmuiară de cât le ținuse strânse sub el. Căzu la loc, nu mai apucă să se ridice din nou. Fereastra din față se deschise larg, iar în rama ei răsări capul femeii care vorbise.

– Îu, Doamne, strigă iar, plesnindu-și palmele, Milule, tu ești, mă? Tu?

Și începu să bâzâie, ca femeile, deh...

– 'aide, fă, Ino, nu mai jeli... se pomeni Milu zicând.

– E tot timpul dus la oraș, abia dacă-l văd de două ori pe săptămână, și-atunci vine seara și pleacă dimineața, când se crapă de ziuă. Pun-te masă, scoal-te masă. Noaptea stau trează să mă uit la el, să-l ascult cum sforăie. Ce viață-i asta? Da' om răzbi cu banii până la iarnă, să stăm și noi amândoi...

De unde-i turuise gura până atunci, femeia tăcu deodată, lăsând ochii în podeaua tindei, rușinată.

– Te-ai măritat, Ină... făcu Milu stingherit.

Nu mai zise niciunul nimic. Pridvorul era larg cât pentru o masă cu două scaune și-o băncuță cu spătar. Pe masă, ea pusese o pâine umflată, strachina cu brânză și roșii mici cât pumnul, cum nu mai văzuse. Pusese și-o sticlă de țuică din care-și umplea din când în când un păhărel, îndemnându-l pe Milu să facă la fel. El de-abia dacă-și înmuie buzele în primul, lăsându-l jos. Nu era tare, dar văzuse ce poate face cu oamenii, cu Cocoșu de pildă, înghițitură cu înghițitură, când se lungeau la taclale fără măsură.

Ina era tot lungă și ciolănoasă cum o știa, cu mai multă carne pe dânsa, îndeosebi pe șolduri și pe cur, și două țâțe pline, la care lui i se tot întorceau privirile, făcând-o pe ea să chicotească. I se asprise fața și-avea palmele bătătorite. Glasul i se îngroșase, ca la bărbați. Întâi se speriase de ea și cât îl tot chemase să vină în casă el doar clătinase din cap, ținându-se la distanță.

Vorbise atâtea zile cu dânsa și cu Nemo și cu Val-Vârtej, dar nu i se-nfățișaseră niciodată. Că doar nu era dus cu mințile, să nu deosebească o nălucire de distracțiile cu care-și făcea mai ușor drumul de unul singur, nopțile când îl cuprindea urâtul. Dar uite că până la urmă i se întâmplase și asta. Se-mbolnăvise.

Însă pe urmă ea coborâse treptele pridvorului, bătăioasă. Până să facă el ceva îl apucase de mână și-l smucise spre casă. Era din carne și oase, era de-adevăratelea!

Și mai tare se speriase.

– Te-am to-ot așteptat să te-ntorci și tu n-ai mai venit, zise Ina fără să ia ochii din podea. Până la urmă, m-am așezat și eu la casa mea...

Ce-ar fi putut răspunde la așa o bazaconie?

– Păi, ce-am lipsit... fă?

Fusese cât pe-aci să-i zică „tanti".

– Abia dac-am plecat de vreo trei săptămâni...

– Ete, na! făcu ea și cu asta închise subiectul.

Își mai turnă un păhărel de țuică, îi turnă și lui, dar cum ăla era deja aproape plin dădu pe masă.

Șterse cu broboada de la gât. Avea pielea roșie, arsă de soare, până la despicătura adâncă dintre țâțe.

Turnă iar.

– Hai, nu bei, mă lași singură? Noroc! Nu ziceam că te mai văd, Milule, după atâția ani...

Se-mbujorase, dar privirea îi era tot limpede.

– Și ia zi, pe unde-ai umblat tot timpul ăsta? Mănâncă, ia de mănâncă!

Cât molfăise el la pâine cu brânză și roșii, mai mult că n-avea ce să-i zică, ea adusese din casă o jumătate de pui fript și-un coș de gogoșele. I le puse în față pe toate, bucuroasă. Milu se așternu serios pe treabă, parcă abia atunci simțind cât îi e de foame.

– Un' să umblu, molfăi cu gura plină, tu nu știi? Mai zi-mi de-al tău.

– Păi, nu ți-am spus? Ne-am luat acum vreo doi ani. Ăl bătrân n-a vrut să mă dea după el, dar a venit într-o noapte și m-a furat. Am fugit din sat și...

– Ați fugit?

– Păi? Ne-am făcut căsuța noastră, uite. Ce s-a mai rugat Cocoșu să ne-ntoarcem... A pus-o și pe mamaie-ta să-mi trimită vorbă, nu i-a fost rușine să se folosească de-o femeie bătrână. Ai mers s-o vezi? Nu? Să te duci, Milule, că se prăpădește de dorul tău.

Lui îi rămase îmbucătura în gât.

– Păi, ea...

Dar nu mai zise nimic. Iar ar fi râs de el, ori l-ar fi crezut nebun de-a binelea, poate l-ar fi gonit.

– Și-acuma unde-i dus bărbată-tu?

– E la oraș, la combinat, lucrează în ture. A luat cursa de dimineață, că azi e schimbul doi. Doarme mai mult la cămin, să fie acolo dacă-l cheamă, la o nevoie. Se mai întoarce poimâine, ori răspoimâine, vai mama lui și-a noastră...

Sfârșea văicărindu-se, ca femeia care nu-și poate ține bărbatul acasă.

– Ce oraș, Ină, care oraș? făcu el cumva cu milă. Ce cursă? Peste tot e numai porumb. Și floarea-soarelui. Și grâu, *'nalt cât casa, galbin ca mătasa*, care te omoară dacă intri în holdă...

Ina râse cu lacrimi.

– Băi, Milule, zise când se potoli, ce prostii vorbești tu acolo?

Și ștergându-și colțul ochiului:

– Tot copil ai rămas, ți se pare că ce-i în jurul tău e mare, ca atunci când eram mici și ne-ascundeam în pătul, și mă mințeai că e castelul uriaș al vrăjitoarelor. De-aia umbli cu sabia la tine? Ce faci cu ea? Hai, seceră ți-o fi zis mama Lisandra să-i duci de la oraș, da' sabie...

Necheză iar, cu poftă.

– Păi, uite, fă, lanul colea... încercă Milu fără convingere.

– Lanul ăsta se termină colo, la o azvârlitură de băț. N-a fost niciodată mai mare de-atât și n-a-nțepat pe nimeni în cur, ce tot bați câmpii? Iar dincolo trece șoseaua care duce la oraș. La Pitești, mă.

Băiatul se uită împrejur. Într-adevăr, porumbii ăștia nu mai arătau așa primejdioși. Frunzele atârnau

moi de-a lungul lujerilor, iar mătasea din vârful știuleților părea firavă și sfărâmicioasă de uscată ce era.

– Hai, termină de mâncat, că la pahar văd că nu-mi ții de urât. Să-ți mai aduc ceva? Mă duc în casă să iau lampa, începe să se-nsereze. Abia la anu' zice al meu să batem doi-trei stâlpi, să ne tragă și nouă curent electric. Poate luăm și-un televizor...

Zicea „curent electric" cum zicea pe vremuri, când erau copii și ea îl băga în atelierul părăginit al lui Cocoșu, să-i arate polizorul și burghiul model BE–404. Hopa, se dezmetici băiatul, ce-ai, Milule, te-ai stricat la cap? Cum adică „pe vremuri, când erau copii"?

Ina aduse lampa aprinsă și-o atârnă într-un cui din stâlpul pridvorului. Acum seara venea peste ei cu iuțeală și flacăra fitilului le mângâia obrajii cu lumină caldă, încet curgătoare. Găinile cârâiră slab în spatele casei, apoi amuțiră. În iarba din jur prinseră să țârâie sumedenie de greieri.

Vorbiră cu glas scăzut, mai mult Ina, care pe măsură ce trecea timpul se amețea tot mai tare. Și-amintea toate drăciile pe care le făcuseră împreună, și cărțile din podul școlii, și antena de pe casă, pârâul și oamenii, copiii și orătăniile...

Dar toate altfel. Cu totul altfel.

El îi răspundea cum putea. Nu-l crezuse când îi spusese că n-a fost pe nicăieri, nici în alt oraș și nici prin lume. Atunci Milu încetă treptat să i se mai pună împotrivă, obosit. Până la urmă băuse și el din țuică. O moleșeală plăcută îi duduia surd în stomac,

ca focul din plită, aprinzându-i fața, coborând în picioare. Era sătul, îl aștepta un pat cu pernă și cearșaf, somn până către prânz și la sculare ouă ochiuri cu mămăligă.

În cele din urmă, tăcură amândoi, nemaiavând ce-și spune. Ascultară noaptea. Ina se aplecă peste masă, răsturnând un pahar, și-l luă de mână, strâns. Avea degetele fierbinți. El nu îndrăzni să se desprindă.

– Milule... bălmăji femeia. Mă, Miluț, mă...

Se uita la el de parcă atunci îl vedea pentru prima oară.

– Te-ai făcut și mai frumușel de când ai plecat... Mi-a fost dor de tine, mă, Miluț... Mi-a...

– Stai cuminte, Ină, spuse băiatul încurcat. Acum ești femeie măritată, cu bărbat...

Ea pufni scârbită.

– Da' ce bărbat... O dată la săptămână și-atunci horăie toată noaptea, de cade acoperișul pe noi... Și nici nu te mai poți lipi de el, câtă burtă a făcut...

Îl strânse mai tare.

– Eu sunt femeie tânără, în putere... Nu vreau să mă veștejesc ca proasta, auzi?

Când se-aplecă peste masă să-l pupe, Milu îi văzu iar țâțele pline în strânsoarea bluzei și-l învălui un miros sălbatic de sudoare și iarbă.

– Ină, eu... Suntem amândoi osteniți...

Mai mult nu putu zice. Femeia se îndreptă privindu-l țintă, apoi luă lampa din cui și se duse la ușă. În prag se întoarse iar către el.

– Bineee... Eu mă bag în pat, Milule. Tu dormi unde vrei, poţi şi-aici în tindă. Da' patul meu e mare... şi cald... şi moale... Te-aştept în odaia din spate...

Intră în casă clătinându-se, iar Milu rămase în întuneric, ascultând zgomotele pe care ea le făcea aranjând aşternuturile. Deodată moleşeala se risipi şi simţi cum îl cuprinde furia. „Ce puii mei, femeia asta nu vede că nu sunt..." Gândurile se amestecau între ele fără nicio noimă. S-ar fi dus în casă după dânsa ori ar fi vrut să fugă în adâncul lanului, ar fi înjurat-o, dar i-ar fi cerut să-l ierte, ar fi dat foc casei ori ar fi băut pe nerăsuflate ce mai rămăsese în sticla de ţuică.

Femeia era Ina, dar nu era Ina, el era Milu, însă nu era Milu.

Se chinui aşa vreo jumătate de ceas, apoi îşi dădu seama că dinăuntru nu se mai aude nimic. Când trecu pragul de la intrare, inima îi bubuia în tâmple, ameţindu-l. Bâjbâi prin întunericul din hol, călăuzit doar de aţa luminoasă care scăpa pe sub uşa dormitorului. Se împiedică de căldarea cu apă, puse capacul la loc, înfricoşat de zgomot. Împinse uşa uşor, cu vârfurile degetelor.

Ina adormise răstignită de-a latul patului, cu cracii atârnând peste margine şi gura căscată. Somnul o pălise îndată ce terminase de aranjat cearşaful şi pernele. N-apucase decât să-şi descheie nasturii bluzei. În lumina lămpii, Milu zăbovi cu privirea pe pieptul greu, cu sfârcurile răsărind din bănuţi arămii

și pântecele rotunjindu-se sub betelia fustei, scăpată din acul de siguranță.

Asta era Ina cea isteață, care-l înțepa mereu cu vorbe ca niște viespi, iar el stătea și nu se mai sătura de înțepături? Și când încetau, începea deja să le ducă dorul. Fiindcă tot ce spunea și făcea ea se prefăcuse treptat în ceva al lui, care era parte din el, o parte a lui. Asta era Ina cea veselă, primăvara aia de fată, care lumina locul? Pe care nu putea s-o privească prea mult în ochii negri, că-i venea amețeală de cât jucau? Îl lua cu leșin când îi vedea rochița lipindu-i-se de pulpele goale, iar când se pupaseră prima oară îl sărise somnul în noaptea aia și nu mai fusese om zile întregi. Nici nu se gândise vreodată c-ar putea să trăiască în altă parte decât în satul lor, printre alți oameni decât oamenii lor, lângă altcineva decât lângă Ina.

Asta nu era fata lui. Dar în același timp *fusese*. Și-acum?

De-ar fi fost o femeie oarecare poate s-ar fi strecurat în așternut, lângă ea. Milu mai rămase o vreme cu ochii pe trupul ei, să se sature. Se apropie și-i urcă picioarele în pat, pe urmă îi potrivi una din perne sub cap. Ina mormăi mulțumită și se întoarse pe-o parte, îmbrățișând perna cu poftă. Spatele i se dezgolise până sus. Băiatul îi trase bluza în jos, rușinat.

Luă din ladă o pătură, suflă în lampă și ieși iar în tindă, unde o așternu pe băncuță. În năduful nopții, poporul greierilor continua veselia gălăgioasă. Poate că bolta era iarăși plină de stele, însă Milu nu le putea vedea, de streașina joasă a casei. Cum ședea

acolo cu brațul îndoit sub cap, așteptând somnul, îl prinse din urmă un plâns mocnit, dureros. Nici nu încercă să oprească lacrimile sărate. Le lăsă să curgă în voie, până când sfâșietura dinăuntrul lui prinse zgaibă, iar plânsul se făcu doar un șir lung de suspine, tot mai rare, cum se oprește ploaia. Atunci veni în sfârșit și somnul. Dormi adânc, fără vise.

Mult după miezul nopții, Ina se trezi. O auzi cum bâjbâie la găleata cu apă și-apoi se întoarce în pat, mormăind buimacă. După aia, Milu nu mai putu închide ochii. Cu vreun ceas înainte să se crape de ziuă, luă un rest de lumânare din antreu și coborî în beci. Pe polițe văzu mălai și nuci, chibrituri, niște roți de cașcaval, pastramă uscată. Își umplu rucsacul fără părere de rău, adăugând trei-patru conserve de pește. Găsi și-un ceaunel, pe care-l atârnă într-una din chingile rucsacului.

Înainte să plece, merse să-și ia apă. Simți un imbold să intre iar în odaia din spate. Însă când sticla nu mai bolborosi în găleată, se răsuci și ieși în bătătură. Găsi Polara. O luă la picior, iar lanul de porumb îl ascunse îndată.

Întâlnirea îl însoți multă vreme. De-atunci nu mai putuse vorbi cu Ina. Ori de câte ori i se făcea dor s-o aducă în dreapta lui, să-i țină de urât la drum, flecărind, peste închipuirea ei se așternea imediat poza femeii crăcite în pat, mirosind a sudoare și iarbă. Și-atunci le gonea pe-amândouă, tulburat. Iar de alți însoțitori nu-i mai ardea.

În zorii dintâi, lanul îl împresurase blajin, cu lujeri doar puțin mai înalți decât el, ale căror frunze moi îl atingeau prietenos pe umeri și pe spate, fâșâind de parcă i-ar fi urat cale bătută. Până și rândurile crescuseră altfel, înșirate ață, cu cărări îndeajuns de largi ca să nu fie nevoit să dea porumbii la o parte cu brațele.

Dar când miji soarele, ei începură să se înghesuie în jurul lui, tot mai înalți. Știu că visul, sau ce-o fi fost, a luat sfârșit și se-ntoarce acum în lumea adevărată, în care nu putea fi prieten cu niciunul din lanuri. Strânse în pumni maceta și coada secerii. Și mai ales deschise ochii, descotorosindu-se de ultimele rămășițe ale nopții trecute. Era din nou în primejdie, un loc în care mai fusese, de când se știa.

Însă deja zărise aproape un pâlc de vișini sub care nu creștea nimic. Acolo poposi, plănuind să aștepte toropeala amiezii. Mâncă fără să-i fie foame, numai ca să rămână tare în tot ce va fi fost să vie.

Își aminti iar de poveștile tractoristului despre poienile din adâncul lanurilor, *unde se-ntâmplă ceva*. Și-atunci, cumva, simți ori i se păru că simte.

– Hă? zise. Ce?

Dar poate fusese doar în mintea lui. Era de mult timp pe drum. Câte zile să se fi adunat? Cinșpe, șaișpe, șaptișpe? Le pierduse șirul. Și era de prea multă vreme singur.

Simți iar.

Săbiile frunzelor și-ale pănușilor zdrăngăneau când se atingeau unele de celelalte, mișcate de vânt,

însă dincolo de zdrăngănitul lor mai era ceva. Bondarii zumzăiau în treabă, o bibilică de lan fugi nu departe de el, înainte să scoată prastia. „O să pun niște lațuri la noapte“, se gândi, „poate din coajă jupuită de pe lăstari.“ Când cercetă vișinii scorburoși, erau numai crengi bătrâne. Se gândea la orice, numai să n-audă zgomotul din spatele zgomotului.

Dar îl auzi din nou.

Parcă-i șopteau toți, pe întrecute, fiecare cătând să se facă el auzit cel mai bine, cel dintâi. Parcă-i șopteau deodată, fiecare altceva, cum o mulțime de oameni vorbesc de-a valma în jurul tău, să te zăpăcească de tot.

– Gata! țipă sărind în picioare, cu palmele pe urechi. Gata, tăceți, tăceți, că nu-mi pasă de voi!

Ca să nu-i mai audă, căci ei vorbeau mereu, începu să lălăie aiurea, cum făcea odată, când nu mai voia s-asculte ce-i zicea Ina.

Apoi tăcură.

Ciuciș, Milu iscodi lanul, însă nu mai simți nimic în minutele ce urmară.

– Adică cum? strigă. Adică ce? Acu' stăm de taine, ne facem tovarăși? Îmi sufli la ureche, te guduri pe lângă mine, *mă faci* din vorbe și povești?

Tulpinile se-ntorseseră cu sutele spre el și-l ascultau smirnă.

– Da' când vreai să ne omori pe toți, deunăzi, să ne tai bucăți? Da' când pe mamaie... și pe-alde nenea...

Rămăsese fără aer. Atunci se-așeză iar, ascunzându-și capul în palme. Porumbii continuau să-l

privească, poate cu nepăsare, poate batjocoritori. N-ai de unde ști. Porumbii n-au fețe...

Se făcuse aproape de amiază. Milu se căță într-unul din pomi. Erau arbori peste tot în depărtare, numai încolo, unde trebuia el să meargă, nu vedea niciunul. Ba, stai... Parcă-parcă, hăt, unde aproape că nu mai băteau ochii lui, se zărea un soi de ceață verzuie, așternută peste orizont. Putea să fie numai o înșelăciune a căldurii. Dar la fel putea fi un crâng, ori mai știi chiar coroanele unei păduri întregi.

Ar fi trebuit s-o ia din loc, să folosească arșița. În loc de asta, rămase în așteptare, fără să știe ce așteaptă. La umbra celui mai bătrân dintre vișini, lăsă furnicile să i se urce pe picior, întâi câteva cercetașe, șovăind, apoi una după alta un șir lung, plănuind să-l ia în stăpânire și să-l care în cămările mușuroiului, merinde pentru iernat. Milu însă pândea porumbiștea nesfârșită, să-i dea încă un semn, să fie sigur că n-a fost doar o închipuire. Numai din când în când strica șirul cu palma, atunci când vreuna din gângănii îl pișca îndrăzneață.

Și semnul veni.

Ai fi crezut că e vântul, planând la rasul moțurilor, de departe, pe un val care unduia întreg lanul, dintr-un orizont în celălalt. Dar nu se mișca nimic. Era aceeași boare de șoapte care-l scăldase mai devreme, înfricoșându-l. Îi vorbeau din nou. Milu se sili să cearnă cât mai mult din mălaiul de șușoteli, să prindă vreun înțeles, să-i rămână ceva, poate cuvinte, poate vești... Îl durea capul de-atâta încordare.

– Ia, ssst, liniște! le zise bondarilor și vișinelor uscate care picau în răstimpuri de sub frunze, lăsând locul unora noi, și unui ciocârlan căruia tocmai atunci i se năzărise să facă gălăgie.

Porumbiștea îi vorbea, iar el nu înțelegea nimic. Poate era ceva de care atârna drumul lui, viața lui și el nu distingea un cuvânt limpede. Însă era sigur că plantele îi spun ceva, lui însuși, nu altora, dintre ele. Și mai știa că vorbele alea, ori ce-or fi fost, nu prevesteau o primejdie. Nu una care să vină curând.

– Mai zi, mai zi, spuse, arătând că vrea să asculte.

De ce nu-i vorbiseră floarea-soarelui, ori grâul cel *'nalt cât casa, galbin ca mătasa*? De ce nu-i vorbise nimeni până atunci, ce să se fi petrecut deodată?

Mesajul se stinse la fel de brusc cum venise.

Înainta în întuneric, căutând să treacă neobservat, cât mai neobservat cu putință. Nopții îi lipsea Luna, iar lui îi lipsea lumina ei, care i-ar fi arătat bulgării de sub tălpi și i-ar fi dat curaj pentru fiecare pas. Îl ajuta doar plasa deasă de stele, să înoate în întuneric, cu Polara arătându-i drumul bun.

Îndată după ce pornise, șoaptele reveniseră, însoțindu-l ceasuri în șir. Uneori slăbeau, de parcă cei ce le rosteau se depărtau prin lan. Alteori le-auzea mai tare, de peste tot, o mulțime de flecari printre care își croia drum înainte. Ceas după ceas, fiindcă tot nu izbutea să le lege, se obișnui cu șoaptele și nu le mai băgă în seamă. Avea o cale de urmat, spre miazăzi, spre Dunăre. Niciun lan, fie el

de porumbi, fie de întuneric și șoapte, nu putea să-l împiedice.

Merse fără încetare, fără să găsească un alt copac. La început nu-și făcuse griji, că i se mai întâmplase și-n alte nopți să poposească abia în zori. Dar acum se pomeni deodată frânt de oboseală. Noaptea petrecută în casa Inei dormise prea puțin, iar frământările de peste zi îl storseseră de puteri. Simțea cum urcă în el osteneala, otravă albăstrie, din vârfurile degetelor și din genunchi, din umeri, din plămâni, prinzându-l tot.

Iar copacul nu mai venea.

Ceața pe care-o zărise din vârful vișinului nu fusese pesemne decât o nălucire. Nu-i venea să creadă că greșise atât de ușor, plecând fără să fie sigur că are unde se adăposti. Că fusese atât de încrezut.

– Prostule, zise, ce faci tu acum, prostule? Ai?

Se uită pe cer. Măcar atâta minte să-i fi rămas, să nu scape drumul. Polara era la locul ei.

Merse mai departe. Oboseala îi tocise simțurile, nu-și dădea seama cât putea să fi rămas din noapte, însă știa că ziua n-o să întârzie numai ca să-i dea lui destul răgaz. Că era prostul proștilor, mai-marele înfumuraților, din Țara lui Fără Minte.

Nu mai auzea nicio șoaptă, până și porumbii care nu dormeau se zgâiau să vadă cum o s-o scoată la capăt. Ori așteptau geana zilei, să se trezească toți din amorțeală, să-l străpungă dintr-o parte-n alta, cu săbii, foarfeci, seceri, sulițe, cuțite și macete.

– Mergi, mergi! zise mergând. Mergi, mergi, mergi, mergi, mergi...

Nimic altceva nu mai putea să facă, decât să meargă fără oprire, să meargă până când avea să se afle la adăpost. Mersul era viață.

Dar era și oboseala. Oboseala atât de adâncă, atât de cuprinzătoare că nici nu mai putea s-o măsoare. Se opri câteva secunde, clătinându-se, mai mult ca să-și recapete echilibrul și răsuflarea. Porni iar, dar se opri încă o dată, ceva mai încolo. Apoi din ce în ce mai des, tot mai descumpănit.

– Am să șed aici juma de ceas, zise la ultima oprire, și-o să-mi trag sufletul, să nu crăp. Juma de ceas, nu mai mult...

Se lăsă pe genunchii moi, într-un lunecuș lent. În preajma lui, șoaptele reizbucniră, în roiuri nervoase, ca și cum l-ar fi prevenit să nu facă asta...

Când s-a trezit, în jur era deja lumină.

Milu clipi speriat de sticlirea rece a dimineții, dar și de vuietul din capul lui, ca o apă curgând. Sări în picioare.

– Aoleu, zise tremurând, aoleu...

Dormise buștean, îl prinsese ziua fără adăpost și-acum era în primejdie mare. Iar vuietul, își dădu seama, erau vorbele tulpinilor de peste tot, un cor de glasuri supărate, care-l certau. Ori poate își vesteau unul altuia că el e aici, la îndemână.

– Bine, bine, zise din nou, adunându-și lucrurile, buimac.

Un cârcel lung și gros începuse să se încolăcească pe mânerul macetei pe care, adormind, o lăsase din mână. Când îl strivi cu talpa, șarpele verde țipă și sângeră lăptos. „Bine că nu m-a gâtuit în somn, își spuse băiatul. Ori să-mi fi tăiat capul cu maceta mea... Ce, n-ai mai pomenit?"

Îi sări inima din piept. La vreo cincizeci de metri se întrezăreau marginea porumbiștii și pe deasupra moțurilor ceva din coroana mare a unui copac. O luă la goană imediat într-acolo, fără să se mai ferească. Un șobolan mare, poate un hârciog, țâșni printre picioarele lui. Glasurile își întețiră mustrările pe măsură ce înainta, iar când mai avea numai câțiva pași i se păru chiar că niște porumbi îi ațineau calea, aplecându-se toți ba într-o parte, ba într-alta, după cum încerca el să-i păcălească. Și frunzele tăioase îl așteptau, dar Milu rezolvă cu câteva lovituri de macetă. Atunci se făcu iarăși liniște.

Carevasăzică asta era...

Dincolo de marginea lanului, urma o fâșie stearpă, iar mai departe câțiva copaci rămuroși, așteptându-l. Însă până acolo și în toate direcțiile, cât vedea cu ochii, stăpânea holda. Grâu auriu, mai înalt decât el, cu spicul greu, cât tenișii de gumă, cu boabele coapte gata să-și zvârle mustățile țepoase către oricine ar fi îndrăznit să se apropie prea mult.

Și chiar în vreme ce-o privea abătut, capetele holdei înaintară în stânga și-n dreapta, pe marginile îndepărtate, încăierându-se cu lanul de porumb. Paiele ieșiseră din pământ cât ai clipi și crescuseră,

prinzându-l pe el în mijlocul fâșiei sterpe. Nu mai avea niciun drum ocolitor.

– Ce faci acuma, Milule? îngăimă înfricoșat.

Săgețile grâului nu zburau atât de departe ca semințele veninoase ale florii-soarelui, însă dacă spicele aveau să se apropie destul...

Se dădu înapoi câțiva pași, spre porumbiște, dar îndată ce auzi în spatele său zdrăngănit de săbii se opri. Nu putea să aștepte ajutor de-acolo. „Așa, gata cu poveștile și prietenia..."

Holda se apropia domol. Milu privi deznădăjduit spicele din primele rânduri aliniindu-se în legănarea lor, șerpi pregătiți să muște. Când ajunseră la douăzeci de pași se încordară zbârnâind. Băiatul se trânti la pământ, acoperindu-și ceafa cu rucsacul. Un nor de săgeți trecu pe deasupra lui, lovind frunzele porumbiștii. Lujerii răspunseră cu zăngănit de săbii și un vaier stins. Primul rând se aplecă spre mulțimea atacatorilor care avansau. Săgețile mici nu le făcuseră mare pagubă, decât niște răni în tulpini și pănuși.

Al doilea val șuieră peste Milu. Se chirci cu genunchii la gură, să nu lase nicio bucățică de piele descoperită. Unele din săgeți nu ajunseră în lanul de porumb, ci se-nfipseră în jurul lui, ori în rucsac. El înțelese c-a nimerit în plină bătălie, dar nu pricepea cum deodată cele două lanuri se învrăjbiseră și căutau să se sfâșie, după ce mereu viețuiseră laolaltă, fără să se stingherească. Și nici nu voia acum să priceapă. L-ar fi bucurat că ucigașii se ucid între

ei, dacă el însuși s-ar fi aflat departe de toate astea, în patul lui, ori măcar la umbra unui pom mare.

Gândul din urmă îi biciui mintea. Poate n-aveau nimic de împărțit cu el taman în ziua asta. Poate el nu începea în omorul lor de azi. Dacă ar fi reușit să fugă prin rândurile care săgetau, să ajungă la pomi, ar fi avut o șansă. Altfel, să facă pe mortul? Tulpinile noi, care țâșneau din pământ, i-ar fi trecut într-o clipă printre coaste și prin măruntaie.

Milu așteptă să treacă zumzetul sutelor de mii de ace și sări imediat în picioare. Un geamăt lung răsună dinspre porumbiște, erau lujerii care-i vorbiseră o zi și-o noapte, ori zeci de vietăți mici străpunse? Fugi către holda ale cărei șiruri dintâi se-ncordau să tragă din nou. Nicicând nu-și mai simțise picioarele atât de grele, se târa ca-n vis, fără să înainteze, ba parcă grâul se trăgea înapoi, să-l ia mai bine la țintă. Fără să se gândească, ridică în fața ochilor traista cu boabe bune. Măcar să nu vadă săgețile venind să-i străpungă globurile ochilor, orbindu-l înainte de a-l doborî.

Se cufundă hăulind în holdă, zdrobind sub tălpi tulpinile din față, tăindu-le cu maceta pe celelalte, din lături, în snopi cât trupul lui de groși. Dar când luă traista de la ochi, se opri buimăcit.

Peste tot încotro îndrepta traista, grâul se dădea la o parte, șovăind. Până și săgetătorii, care aproape ajunseseră la linia porumbilor, se opriseră acum, să afle ce se petrece. Neîncrezător, Milu vârî mâna în traista și-o scoase plină de boabe galbene. Se roti

împiedicându-se către răsărit și către apus, spre miazănoapte și spre miazăzi. Curând, în jurul lui se făcu atunci un cerc mare, așternut cu paie galbene care se culcaseră, să nu-i stânjenească mersul.

– Așa, bălăriilor! țipă.

Iar pomii erau la o aruncătură de băț.

Când se văzu la adăpostul lor, Milu descoperi că mâna stângă și pieptul, acolo unde vestuța de doc se desfăcuse în timpul goanei, erau pline de ace, zeci, unul lângă altul. La fel pulpele, între marginea nădragilor și tenișii de gumă. Îndurând usturimea, le smulse unul câte unul și le-așeză mai încolo, cu grijă să nu se-nțepe iar. Măcar nu erau veninoase. Dacă l-ar fi împroșcat floarea-soarelui, acum ar fi fost umflat ca porcul lui Obretin.

Mai era mult până la amiază. Băiatul scoase din traistă câțiva pumni de grâu bun și presără în jurul lui, desenând un cerc fermecat, să-l apere de rele.

– „Și-n vârful spicului... firul mărgăritului..." mai putu să-și amintească din ghicitoarea-descântec, apoi leșină.

9

Întâi simţi mirosul. Era un amestec de daravere bărbăteşti şi ceva mai delicat, un parfum de vaselină căreia-i trecuse vremea.

Simţi că zboară, ridicându-se de la pământ, uşor ca un fulg. Printre pleoapele care-i fluturau, chinuite de o lumină orbitoare, văzu lanurile de grâu şi de porumb crescând din cer spre pământ. Pe urmă îşi îndreptă capul şi lumea se reaşeză cum trebuia. Cerul în cer, pământul pe pământ. Doar el continua să salte printre ele, în sus şi-n jos, fără să-şi simtă greutatea.

– Da' un'e suntem noi aicea, nenicule? întrebă ameţit, cu gura uscată.

– Taci că-i bine, îi răspunse Gelu Obretin, aşezându-l mai bine pe umăr. Taci că-i bine...

Amiaza trecuse, acum nu se putea sta în soare, la zăduf. Plantele se moleşiseră de tot, abia mai ridicau creştetele, darămite să se mai şi încaiere... Treceau printre şiruri fără să întâmpine vreo împotrivire, ca printre nişte adormiţi.

– M-ai găsit, zise iar Milu.

Lunganul nu spuse nimic, ocupat să-și îndrepte pe cap șapca roșie cu care ieșea la secerat, având o mână prinsă în lucrurile băiatului, cu cealaltă sprijinindu-l să nu-i alunece de pe umăr, că era și greu al dracului.

– Nene...

– Ce e, mă?

– Da' lucrurile mele le-ai adunat?

– Le-am adunat.

– Toate?

– Toate.

– Și traista?

– Și traista. Și rucsacul. Și șapca. Văz că ți-ai luat șapcă.

De seceră și macetă nu mai întrebă. Își potrivi obrazul în umărul lui Obretin și adormi la loc.

Când s-a trezit, în jur era întuneric. Adică nu beznă, ci doar un pic întunecime, subțiată de lumina lămpilor din casă. Flăcările fitilelor se jucau pe pereți, iar în odaie simțea o mireasmă de lemn ars în plită, unde bolborosea la fiert ceaunul de mămăligă. Se-auzeau zvon de vorbă și râsete înfundate. Oamenii stăteau la masa din odaia alăturată, iar Milu ghemuit în patul lui cu perne moi. Îi era cald și bine.

– Ia uite că se trezi voiajoru'! exclamă careva și toți pufniră în râs.

Chiar Milu, în culcușul său, chicoti și el.

Apoi o simţi că vine şi i se zvârcoli sufletul de o bucurie sălbatică.

– Mă, Miluţ, mamă, să-mi faci tu mie una ca asta... Am crezut că-mi crapă inima-n mine...

El o încolăci cu braţele, strâns, să nu-i mai dea drumul niciodată.

– Bunică...

– Bine că eşti întreg. Să-ţi facă mamaie mămăliguţă fierbinte cu lapte?

– Nu, că nu mi-e foame. Cine e dincolo?

– Ei, nu-i ştii? Alde Obretin, Nelu şi Gelu, Cocoşu, felcerul... Tot ăia. Hai, încheie-te la pijama şi dormi, mamă, c-oi fi frânt.

„Şi dacă adorm şi mă trezesc iar în lanul de porumb?"

– Nu mi-e nici somn, bunică. Da' matale ce mai faci, eşti bine? Cum îţi merge cu sănătatea?

Ea se prăpădi de râs şi pe urmă îl pupă apăsat pe amândoi obrajii, bălindu-l.

– Bată-te să te bată, păi, cum să-mi meargă, de-aseară, de când ai plecat? Sunt bine, numai şalele mă dor, c-o să plouă la noapte.

Şi-l mai pupă o dată, strângându-l de-i pârâiră oasele.

– Păi, dacă nu te culci, hai dincolo, să dai şi tu bună seara, c-aşa-i frumos. Te caută bieţii oameni de azi-noapte.

Milu se dădu jos din pat şi-şi netezi bluza de pijama, care-i rămăsese cam mică. Bunică-sa îl împinse de la spate, în odaia mare.

– Ce faci, băi, Milule? râse Nelu Obretin. Scoseși sufletul din noi, ai?

Îi făcură loc între ei, la masă. Spărgeau nuci și beau țuică de la Cocoșu, flecărind veseli, ca și cum a doua zi de dimineață lanurile n-aveau să-i mai înconjoare. De parcă-n zori n-aveau să-și mai bășice palmele dând la seceră și la coasă.

„S-or fi sfârșit toate, își zise, ori nici n-au fost, am dormit cine știe pe unde, de m-a găsit alde Obretin, m-a bătut soarele-n cap și-am avut vise de fierbințeală...“

Bunica... Tractoristu... lanurile... drumul... nopțile și zilele de singurătate...

Cum să fi fost adevărate alea când, uite, pufnește abur în ceaun, iar bunică-sa îi dă să guste de pe linguroi și mămăliga îl arde pe limbă. Casa-i întreagă, slavă Domnului, și primitoare, oamenii râd fără griji, iar felcerul Ivancea mai are un pic și cade sub masă de beat ce-i. Prin ferestile deschise se-aud numai vântul în frunzele pomilor și-un huhurez, fără zăngănitul frunzelor de porumbi.

Dar pe urmă unul din cei de la masă zise: „Ia lăsați-l și p-ăl mic, să spună cum a fost. Pe unde-ai umblat ieri-noapte, mucego? Unde l-ai găsit, Gelule?“

Iar Obretin de colo:

– Sub vișinii de după lan, dinspre Cotmeana. Credeam că s-au uscat de vara trecută, că-s bătrâni și scorburoși, abia se mai țin.

– Norocul lui. Altfel îi clocea soarele creierii în cap.

– Ce făceai acolo, Milule?

– Văz că ți-ai luat ceaun... și sabie, ori ce-o fi și-asta. De unde-ai șterpelit-o, mă?

Bunică-sa întinse mâna și-l ciufuli.

– Ia lăsați-mi băiatul în pace! Parcă voi erați mai breji la anii lui? Cocoșule, dacă mi-amintesc eu acuma ce...

– Am fost prins la mijloc când a atacat holda de grâu porumbiștea, zise Milu tare și toată lumea se holbă la el.

Le înfruntă privirile.

– De când am plecat după Tractoristu, am văzut că holda se-ncaieră numai cu floarea-soarelui, da' niciodată cu porumbii.

– Mă, băiete... începu Cocoșu cumva cu milă.

– Floarea-soarelui s-a poticnit în drumul ăla mare, cu plopi, care duce la Pitești, continuă Milu pe nerăsuflate. Dar spre sud l-a-nghițit de tot, și-am găsit o mașină cu roțile de gumă fleașcă, de-acolo am șapca și-o brichetă, însă pe urmă, când am venit înapoi, c-o luasem întâi spre Pitești, da' l-am visat pe Tractoristu, care-a zis... Și nu mai era nicio mașină, decât urmele roților, care...

Se opri, ascultându-se singur, cât de dezlânat povestea. Și-i era necaz că nu găsește puterea să-i convingă, dar era prea obosit acum.

– Miluț, zise bunică-sa amărâtă, hai, mamă, să te culci că nu ți-e bine cât ai stat în soare. Cum, Doamne iartă-mă, să strice floarea-soarelui drumul, că doar noi le-am semănat și le-am îngrijit,

și floarea, și porumbul, și grâul, de pe urma lor trăim...

– Ai visat urât... hâc! Milule..., spuse și felcerul Ivancea.

Se trezise ca prin minune câteva secunde, destul cât să audă aiureala băiatului, care lui i se păru foarte limpede.

Milu îi privi sfidător.

– Atunci, să vă mai spun ce-am visat?

Ei îl priveau în tăcere. Bunică-sa, Cocoșu, Nelu și Gelu, Ivancea.

– Am visat, urmă el, că porumbul a atacat satul nostru pe neașteptate și dacă nu era Tractoristu dărâma casele și ne tăia pe toți în bucăți. Iar matale, mamaie... Dar nu vreau să mă mai gândesc la asta niciodată.

Femeia duse mâna la gură, speriată.

– Am mai visat că m-am dus după Tractoristu, însă am rătăcit drumul și mai târziu l-am găsit storcit în lan, lângă tractorul lui stricat rău de porumbi. Și am luat din cabina lui o traistă cu boabe bune, pe care le-a luat de la tata lu' Ina, să le ducă oamenilor de la Dunăre.

– Ce tot bălmăjești, mă, acolo? făcu Cocoșu. Ce boabe bune? N-am niciun fel de boabe vechi, tot ce-am avut am făcut mălai și făină.

Ceilalți încuviințară mormăind.

– Și-am visat c-am mers zile și nopți în șir, și-am găsit o pădure mare pe-un deal, unde cântau păsări minunat colorate, din Rai, bunică. Și-am dat și peste

Ina, într-un luminiș al lanului, femeie-n putere, la casa ei, cu bărbat...

Atunci izbucniră toți într-un râs nebun și nu se potoliră decât când bunică-sa îl trase de pe scaun și-l așeză, ditamai vlăjganul, la ea în poală.

– A-ntrebat fetița toată ziua de tine, Milule, să vă jucați. Că vine mâine-dimineață, să te ia la școală, că v-a rugat diriginta s-o ajutați cu cărțile, cât mai e vacanță.

Băiatul se clătină pe dinăuntru. Ei erau mai mulți acolo, în fața lui, și atât de buni, atât de blajini... Cine era el să se lepede de dragostea pe care i-o arătau?

Stătu să-i asculte, iar ei, în loc să-l ia în tărbacă, îl călăuzeau înapoi acasă, fără să-i vorbească neapărat lui, ci între ei, înțelegând că el e tulburat, nu contează din ce pricini, că are nevoie de ajutorul lor. Nelu și Gelu Obretin povesteau împreună, luându-și vorba din gură unul altuia, îndreptându-se, întregindu-se.

– Cocoșule, ai pregătit motorina aia? Vine Tractoristu pentru arătura de toamnă și dacă nu suntem gata, se duce la alții mai vrednici. Rămânem și cu banii de arvună luați, și cu... Mă duc mâine la Pitești, să vorbesc cu el, poate ne mai amână... Tanti Lisandră, să faci listă cu ce-ți trebuie de la alimentara... Eu nu merg, frate-miu, mă sui pe biserică, să dreg tabla, că de când mă bate popa la cap... Să vorbești și cu ăia de la electrica, poate repară lumina, că-ncepe campionatul la televizor și noi...

Simți osteneala înfrângându-i împotrivirea, treptat, nu mai găsea puterea de a merge mai departe,

nici pe drumurile dintre lanuri, nici pe acelea dinăuntrul său. „Ce-i adevărat și ce-i închipuire? Unde-i lumea adevărată, aci, în vorbele alor mei, ori dincoace, sub țeastă, în amintirile și poveștile mele?“ Până și părerea asta îl obosi peste putință, rostogolea gândurile ca pe niște bolovani grei, care până la urmă veneau înapoi peste el.

Se mai încontră câteva clipe, până când zăgazul se rupse și lumea lor se revărsă în lumea lui, potopind-o. Iar el se lăsă cuprins de o mulțumire mare, o căldură din care n-ar mai fi ieșit până la sfârșitul zilelor. Râse când râdeau ceilalți, laolaltă cu ei, îi întoarse semnul lui Nelu, când ăla îi făcu șmecher cu ochiul, se băgă în vorbă sfios, fără să zică mare lucru, când ei îl îngăduiră.

– Ia fugi, Milule, și mai adă o țuică, îi spuse Cocoșu, fluturând sticla goală. Știi tu, în beci cum intri, pe mâna dreaptă. Vezi că lampa-i la intrare, pe policioară, să nu-mi dai foc la casă.

Tăcuseră toți și se uitau la el, parcă să-l încerce, se duce ori se scapă în nădragi de frică și-o dă la-ntors?

– Mergi tu, Nelule, că e-n pijama copilul, zise mamaie-sa.

– Ba mă duc, făcu băiatul, mă duc.

Noaptea era peste tot în jurul lui, însă știa drumul cu ochii închiși. Și-așa se și duse, ață, fără să se uite în altă parte decât la ulucile gardului, întâi ale lor, mai late, apoi ale lui Cocoșu, mai înguste și mai dese. Intră în casă pe bâjbâite, nu mai aprinse nicio lampă. Dar înainte de-a trage chepengul beciului

văzu dunga de lumină pe sub ușa odăii unde dormea Ina și i se făcu pielea de găină. Dac-ar fi crăpat ușa, pe cine-ar fi găsit acolo?

Pe policioara cu lampa dădu peste o cutie mare cu chibrituri, pe care o vârî mașinal în buzunarul bluzei de pijama. Apoi coborî, luă țuica din beci și-o rupse la fugă. Când ajunse acasă, se risipise și ultima spaimă...

Și iarăși. Când s-a trezit, afară deja era lumină. O dimineață de vară, răcoroasă, plină de ciripitul vrăbiilor. Milu se-ntinse sub plapumă, savurând gustul dulce-amărui al începutului de zi. O auzea pe bunică-sa, în curte, cum dădea de mâncare la păsări. Grăunțe de tot felul, pentru un cârd de gâște și pentru găini.

Ce bună era perna lui când o strângea în brațe, mirosind a curat. Era bun și puișorul, dar numai fetele, femeile și copiii mici dorm cu puișor. Iar el nu mai era copil mic.

– Miluleee! se-auzi din curte glasul Inei. Ce faci, mă, dormi pân' la amiază, fi-ți-ar somnu'...

– Miluț, scoală, mamă, c-a venit Ina, îl strigă și bunică-sa.

Parcă el ar fi fost surd, ori așa ceva. Își trase iute nădragii, băgând de seamă că a bătrână înlocuise peticele vechi cu altele noi, dădu cu apă pe ochi și la subraț, trase cămașa peste cap fără să mai descheie nasturii. Vestuța de doc rămase pe dușumea. Își încălță tenișii din fugă, țopăind până-n pridvor.

– Aolio, urât mai ești! se strâmbă fata la el.

Înaltă cât el aproape, ciolănoasă, cu țâțele ca niște bube mari sub bluză, pe care se chinuia să le facă nevăzute stând mai mult cocoșată. Și ochii două alune vii, ca ale veveriților, amețindu-l când se uita în ei.

– Ce, fă, zise vesel, ești pusă pe harță de dimineață? Ia vezi...

– Care dimineață? îi întoarse ea vorba. Dimineață era când m-am sculat eu. Mamă Lisandră, da' ce-l mai cocoloșești pe puturosul ăsta...

Și până să apuce el să răspundă:

– Hai odată, că ne-așteaptă diriga de-un ceas.

– Păi, dacă ne-așteaptă de-un ceas, tu de ce-ai venit abia acum?

Din poartă, Milu se-ntoarse către bunică-sa, care trebăluia la coșarul vacii.

– Mamaie, n-ai nevoie să te-ajut la seceră?

Bătrâna se îndreptă de spinare, mirată.

– Ce să secerăm, mamă? N-am nevoie. Mă, copii, voi n-ați mâncat nimic, stați oleacă să vă fac niște ouă...

Dar ei ieșiră în uliță, zorind să ajungă cât mai curând la școală.

Ăsta era satul lor? Privind în jur, Milu încetini pasul până când fata îl luă de guler și-i porunci să nu mai piardă vremea.

– „Fri... ze... ri... e...", descifră băiatul, pe o ușă cu glasvant. Ce-i asta, Ină?

– Da' ce-ai, mă, te-ai țicnit? se cruci fata. Ai uitat unde te tunzi când începe școala?

Milu nu mai zise nimic. Uliţa era largă peste ce ştia el, casele mai multe și-n poarta fiecăreia o bancă, pe care oamenii stăteau la taină. Unora, pe care-i cunoștea, le dădu cuminte bună ziua. Pe alţii nu-i văzuse niciodată, însă și-aceia îi răspunseră cu bunăvoinţă. Pe fiecare acoperiș, spânzura o antenă de televizor, două prăjini înțesate cu *elemenţi.* Mirosea la fel de frumos ca satul ăl vechi, a soare și-a verdeaţă proaspătă și-a găinaţ de păsări.

Aproape de podeţul peste pârâu, dădură nas în nas cu Nelu Obretin, care venea fluierând vesel, cu gând să se oprească pe la MAT.

– Păi, ce faci, nea Nelule, îl întrebă Milu mirat, nu ziceai că pleci la Piteşti?

Obretin îi trase șapca pe ochi.

– Trebuia s-o iau prin porumbi, s-aștept rata la șosea, da' cică a trimis vorbă Lepădatu că i s-a rupt cablul de ambreiaj. Nu cred că-l repară azi. Las' că nu fuge Piteștiul.

Trecu mai departe. Ina și Milu o luară pe malul celălalt al pârâului, spre școală. În apa lină înotau de zor bobocii de raţă, măcăind subţire. Pomii erau mai mulţi, mai mari și mai frumoși ca ultima oară, când merseseră prin albie, să caute cărţile cu Jules Verne.

– Mai ştii, Ină, când ne-am suit în podul școlii și ne-am jucat de-a căpitanul Nemo și ăla... Net... Nat... cum dracu-i zicea...

– Ned Land. Le-ncurci, Milule. Nu ne-am jucat, am citit. Și nu eram în pod, ci la bibliotecă. Ce să căutăm noi în podul școlii?

Ceva mai încolo, prin mijlocul crângului, îl privi ciudat.

– Mi-a zis tata că le-ai povestit cum m-ai visat pe mine femeie măritată.

– Îhî...

– Și cum era? Hai, zi!

El încetini iarăși pasul.

– Ce să zic?

– Păi... cum eram în vis. Sau ai inventat tu?

– Aveai un cur cât masa, râse el. Na, mai vrei? Și sugeai la țuică toată ziua, că al tău era plecat cu treburi la Pitești.

Ina se opri deodată.

– Cum adică „al meu"? Păi, nu eram măritată cu tine?

– Păi, nu.

– Păi, cu cine? Ce vis mai e și ăsta?

Parcă i se schimbase glasul.

– Nu știu, fă, așa era și gata. Ce mă tot bați la cap?

Fata ieși din potecă și se-afundă în niște tufe de liliac vinețiu. Milu se duse după ea.

– Ia, stai aici, lângă mine, și spune-mi tot, zise Ina, așezându-se în iarbă. Tot.

Își adunase poalele rochiței, ca să-și acopere picioarele. Milu se puse lângă ea, nehotărât.

– Nu ne-așteaptă la școală?

– Lasă, că putem să mergem și mai încolo. Ia povestește-mi!

Iar el îi povesti cum a rătăcit prin lanul de porumb, zile și nopți, până când a dat de rariștea care

l-a condus fix la casa ei, adică nu a ei, ci a femeii care era tot ea. Cum s-a bucurat că l-a văzut, că era plecat de mulți ani și nu mai știa nimic de el. Cum i-a întins masa în tindă și-au mâncat și-au băut pe săturate și-au stat la palavre până s-a-nnoptat de-a binelea.

Ina îl asculta ațâțată, dar cumva necăjită.

– Și? Zi mai departe!

Îi mai istorisi cum a furat-o bărba-su din sat într-o noapte și și-au făcut casa lor, iar Cocoșu o tot ruga să se întoarcă, da' ea n-a mai vrut. Și era supărată că ăla stă mai mult la combinat decât pe-acasă și-o lasă singură cu toată gospodăria, că moare de urât până se-ntoarce el, două zile pe săptămână.

– Încă! făcu Ina.

– Ce puii mei să-ți mai zic? Pe urmă tu te-ai pilit și te-ai dus să te culci, da' eu am rămas să dorm în tindă, că era cald afară și se-auzeau greierii...

Se opri. Ina întorsese capul, ca și cum ar fi văzut ceva printre trunchiurile fumurii ale pomilor.

– Adică eu o să fiu o bețivancă umflată și trecută, măritată cu unul care-o să-i fie silă să stea cu mine-n casă...

Milu îi puse mâna pe umăr, încurcat.

– Da' ce-ai, fă, acuma de ce bâzâi? N-auzi că era vis?

Atunci ea se-ntoarse plângând cu sughițuri și-i udă piepții cămășii. El rămăsese prostit, neștiind ce să facă.

– Eu n-o să plec niciodată din sat, Milule, m-auzi? Aici o să mor, nicăierea nu mi-e mai drag ca aici... Și nici n-o să mă mărit cu altcineva, niciodată, decât cu tine, m-auzi? Ori dacă nu, mai bine cu nimenea... Mai bine mor fată bătrână...

Nu se mai putea opri din suspine. Întâi Milu nu știu cum să-și țină mâinile, apoi o mângâie stângaci pe păr și pe spate, dar mai mult ca și cum ar fi vrut s-o încălzească de frig, blegul. Pe urmă îi ridică fața și-i șterse lacrimile cu podul palmei. Ele curgeau, el le ștergea mirându-se unde-ar fi putut sfârși asta, până când Ina îi încolăci gâtul cu brațele moi și-l trase peste ea.

Buzele ei erau și dulci și sărate, răsuflarea întretăiată îi apăsa țâțele mici de pieptul băiatului, iar el închise ochii, suflând și el greu. Îi bătea sângele în pleoape și-n tâmple de-i plesnea capul. Ea mirosea a iarbă, a sudoare feciorelnică și-a busuioc. Se cufundară împreună în sărutul moale, din dulceață de caise, își sorbiră sufletele picătură cu picătură, tot mai amețiți. Și când îi linse ochii și obrajii și gâtul, mâna lui lunecă acolo unde poalele rochiței se ridicaseră dezvelind-o, iar ea îi strivi degetele între coapse, cu spaimă.

Zarzării cerneau peste goliciunea lor petale albe, până când zăpada lor îi acoperi cu un strat fin, iute risipindu-se din mângâiere în mângâiere...

În mătasea șoldurilor și-a pulpelor, creșteau desene tot mai complicate, din firele ierbii stoarse de sevă...

Din ascunzișul des de liliac, vântul smulgea suspine balsamice, care se-adăugau plutind beției lor de copii copți...

Iar pârâul clipocea peste prund vorbe pe care ei și le murmuraseră deja, învățând dragostea trăind-o, fără să-i caute știința...

Ziua se oprise în loc.

Ina își trase tivul rochiței peste genunchi. Rămase întinsă pe spate și-și feri ochii cu mâna îndoită. Milu o privi neștiind ce să-i spună. Simțea bucurie și vină amestecate, frică și dragoste. Nu găsea o singură vorbă care să le-adune pe toate astea.

– Ină... zise.

Ea tăcu multă vreme, respirând doar, încât el se temu că poate-i este rău și întinse brațul s-o mângâie pe obraz. Abia atunci fata se feri și, luând mâna de la ochi, îl privi țintă.

– Trebuie să ne-ntoarcem acasă, spuse ca o străină. S-o fi făcut târziu...

Se ridică mlădioasă, pornind să culeagă scaieții și paiele care-i rămăseseră prinse de rochiță.

– Nu mai mergem la școală? făcu Milu prostește.

Fata dădu la o parte tufele de liliac și porni înapoi pe cărare, fără să se uite înapoi. El se duse după ea.

Când au ajuns în dreptul MAT-ului, Nelu Obretin ieșea abțiguit pe ușă, cu cămașa pe jumătate scoasă din nădragii buni. Oamenii beau temeinic sub dud și pesemne sărbătoreau ceva, căci scoseseră țoiurile cele bune.

Nelu își uitase pălăria înăuntru, vru să se-ntoarcă, dar pe urmă dădu din mână cu lehamite și-i rânji lui Milu.

– Ce-i, muceo... se împletici... hm... rezolvași fata?

Lui îi veni sângele în obraji, dar până să zică ceva Ina o luă la fugă pe uliță. Fugea ca un băiat. O ajunse abia când ea intra deja pe poarta casei.

– Ină, strigă, nu mai vorbim? Ină!

– Mâine, răspunse ea, strecurându-se iute pe lângă Cocoșu, care ieșise în prag somnoros și-o privi mirat, scărpinându-se sub maiou.

Holda dormea.

Toate paiele peste care călca se frângeau întâi cu un trosnet, apoi se ridicau lent, trezite pentru scurtă vreme, dar adormeau la loc, fără supărare. Luciul nesfârșit al spicelor reflecta lumina puțină de stele în grăunțe, înzecind-o ca și cum plantele ar fi emanat o fosforescență a lor.

Am plecat iară... Băiatul deschidea potecă în fața lui și-o închidea după el. Nimeni n-ar mai fi putut să-i ia urma. Grâul ștergea semnele, cu milioanele lui de tulpini, copii verzi și adulți galbeni și bătrâni albicioși de cenușă, legănați în somn, cu vise neștiute, de neînțeles.

Milu pășea atent. Holda nu-i era dușmancă noaptea, dar o conopidă mușcătoare i-ar fi sfâșiat pulpele, ori i-ar fi zdrobit glezna dacă ar fi călcat chiar în ea. Mergea încet către miazăzi, mergea de

câteva ceasuri. În cale întâlnise sumedenie de pomi la adăpostul cărora s-ar fi putut odihni. Nu voia să se mai oprească înainte de sosirea zorilor.

Se simțea odihnit, în putere, dar cu sufletul greu. Durerea din coșul pieptului se întorsese. Știa că nu mai e doar dorul de casă...

„Nalt cât casa... galbin ca mătasa... și-n vârful spicului... firul mărgăritului..."

„Nalt cât casa... galbin ca mătasa... și-n vârful spicului... firul mărgăritului..."

„Nalt cât casa... galbin ca mătasa... și-n vârful spicului... firul mărgăritului..."

La început, cât nu se depărtase prea mult de sat, grâul îi venea abia până la piept. Paiele se lăsau supuse cu o elasticitate prietenoasă, mustățile spicelor de boabe erau moi și-i gâdilau palmele, în loc să le străpungă.

Dar după un ceas, holda se înălță treptat, peste creștetul lui. Doar somnul o oprea să-l înțepe cu mii de ace lungi, care în scurtă vreme aveau să se strecoare pe sub piele, în căutarea inimii și-a vintrelor. Din când în când, un snop de tulpini tresăreau în vis, gata să se trezească, însă atunci sutele de mii din preajmă se vălureau cu blândețe, liniștindu-le: ş̦ş̦ş̦, dormi... dormi...

Și Milu mergea mai departe.

De câte ori ar trebui să mă mai deștept din somn ca să mă trezesc înapoi în satul meu adevărat, să ies la seceră de dimineață cu mamaie, cu Ina la joacă,

ori pe înserat cu-alde Obretin, după gard, la câteva fumuri din țigara pitită-n căușul palmei, ca băieții?

Trecutul e cea mai frumoasă dintre lumi...

Pe câte drumuri trebuie să mai apuc, să dau la o parte pănușele într-o bună zi și să mă pomenesc cu Dunărea curgându-mi molcom la picioare, sumedenie de valuri mărunte lingându-mi tenișii de gumă, ca niște cățeluși?

În vârful câtor pomi trebuie să mă mai sui ca să-i zăresc de departe pe oamenii care dreg lumea și lanurile ei, ogrăzile, cuiburile *paserilor călătoare*, drumul către Pitești? Să-mi facă semn cu mâna, îmbiindu-mă să grăbesc pasul, s-ajung mai iute în casele lor, unde *curentul* face toată treaba, iar ei cască mulțumiți, molfăind copane de pui muiate-n mujdei.

Se duse noaptea. Dormi toată ziua următoare la umbra unui roșcov slab, dar vânos, cu roșcove dulci, dulci, care-i mai alinară din mâhnire. La căderea întunericului, porni iar. Sumedenie de izvoare îi țineau calea, șopocăind în întuneric ca să îndestuleze holda, și din răcoarea lor își potolea setea. Merse iar până la ziuă, alegându-și într-un târziu loc de somn sub un alt pom.

Și tot așa, noapte după noapte, zi după noapte...

Ina se-ntorsese să-i țină de urât, Ina lui, aia pe care-o știa de când erau mici, cu care putea vorbi fără *să se-ntâmple lucruri*.

– Milule, șoptea ea, n-ai vrut să stai cu mine...

– Când, Ină? îi răspundea aspru. Când era bărbată-tu dus la Pitești și te-apucaseră căldurile? Sau pe urmă, când...?

Se oprea rușinat, cu obrajii în flăcări. Ar fi certat-o și-acum, dacă nu se temea că trezește spicele cu somnul mai ușor.

– Știi tu...

Într-o bună zi o să se-ntoarcă de la Dunăre, iar Ina o să-l întâmpine de-adevăratelea, prefăcându-se că nici nu i-a dus lipsa. Dar ochii or s-o dea de gol.

Spre zorii celei de-a patra zile atinse liziera unei pădurici tinere, mai mult salcâmi cu ciorchini de flori și arțari curați. În sfârșit, simți oboseala muncindu-l. Se-ntinse în culcuș de frunze, iar mireasma lor, veșted și proaspăt laolaltă, îl adormi într-o clipă.

L-a trezit trosnetul unei crengi frânte. Zgomotul era așa slab și neînsemnat, că nu l-ar fi deosebit din mulțimea celorlalte. Însă încordarea îi ascuțise simțurile peste măsură, slujindu-i să rămână în viață atâta vreme.

Ridică pleoapele doar puțin, cât să cearnă lumina și odată cu ea orice mișcare ce i-ar fi vestit o primejdie. Își sili auzul. Ceva ca o umbră mare trecu rapid la marginea privirii sale, prin lăstărișul des. Nici n-apucă să-ntoarcă ochii și altceva se mișcă în spatele lui. I se făcu pielea de găină. Încet, întinse mâna să desfacă maceta din legătura ei de pe rucsac...

Atunci o namilă îl izbi dintr-o parte, trântindu-l cu fața în iarbă, fără aer. Țipă și se rostogoli ca să

nu fie prins dedesubt, dar când se ridică era singur. Desfăcu legătura macetei, tăindu-se într-o cataramă, și se răsuci încordat, în toate părțile.

– Care ești, bă? zbieră. Vezi că te tai!

Nu mai strigă și-a doua oară, căci propriul său glas sugrumat îl înfricoșa.

Pe muchia râpei în care se afla nu văzu decât raze de soare, scăpate prin frunziș. În liniște, și-auzea doar respirația. Vru mai întâi să se suie în pomul de lângă el, dar se răzgândi îndată. Puteau să-l înșface de spinare tocmai când se cățăra, ori să facă cerc în jurul trunchiului, încolțindu-l.

Cine să-l încolțească? Cine să-l înșface? Milu bâj-bâi după seceră. Apoi urcă prudent pe povârniș, gata să taie cu amândouă mâinile. Acolo îl văzu.

Drept în fața lui, la nici zece pași, îl privea încordat, gata să sară în hățiș. Sau spre el. Era un moș costeliv, cu părul încâlcit și rapănul de două degete. Băiatul făcu doi pași, coborând maceta. Atunci băgă de seamă că nu furie scânteia în ochii aceia, ci foame și spaimă.

– Ce-i cu matale, tataie? spuse cât putu mai blajin.

Încă nu-și venise în fire. Și mai făcu un pas.

– Ce faci aici? Unde-i casa matale?

Moșul mișcă buzele fără să scoată un sunet. „O fi mut“, se gândi Milu.

– Ești flămând rău, așa-i? Păi, dacă umbli prin...

Să-i fi dat de pomană, din merindele lui, ca să-i potolească foamea. Dar apoi ce să facă, să-l ia cu el? Unde?

– Copii, scoateți o foaie de hârtie, rosti bătrânul foarte limpede. Ex... tem... po... ral.

Băiatul rămase cu gura căscată. „Săracul, e cu mințile duse, cine știe de când rătăcește prin lanuri și păduri..." Mila învinse frica. Se apropie încercând să-l ia de braț, dar moșul îi îndepărtă mâna supărat.

– Bărbucene, te dau afară din clasă! zise iar.

– Hai, hai, tataie, se oțărî Milu, vină-ți în fire... Ia, mai bine coacem noi amândoi niște porumbi în jar, să prinzi puteri.

Duhoarea îi tăia respirația. Ăsta nu se mai dezbrăcase de-un an, doi, de spălat ce să mai vorbim... Treningul, care-o fi fost roșu vreodată, acum căpătase culoarea pământului.

– Hai, mai zise o dată, iar moșul îi zbieră în obraz.

– Îți scad nota la purtare! Repetentul, după ușă, stă cu nasul în cenușă...

Deodată țâșniră din tufe, iar Milu fu trântit din nou, în fundul râpei, scăpând maceta. Erau împuțiți și goi, tineri, cu lațe și bărbi încâlcite. Fu rostogolit, zgâriat, călcat în picioare, îi intră pământ în ochi, orbindu-l. Duhneau cumplit. O mână îl prinse de păr, îi strângeau beregata...

Urlă înfricoșat, lovi la întâmplare cu secera, până când lama se opri în ceva, carnea unui picior, o spinare. Auzi zbierete. Când își reveni, nu mai era nimeni în preajmă. Doar de undeva, din ascunzătorile salcâmilor, desluși resturi de vorbe. „Repetentul... ușă... cenușă..."

Rucsacul era gol. Lipsea vasul pentru mămăligă. Și, îl luă amețeala de furie, maceta. Răscoli turbat prin frunze, dar n-o mai găsi. Găsi traista cu boabe bune, din care jumătate se risipiseră, și parcă i se luă o piatră de pe inimă.

Nu mai putea zăbovi nicio clipă. Peste jumătate de ceas, poate mai iute, animalele ar fi sfârșit tot ce era în rucsac, apoi s-ar fi întors să-i dea târcoale iar. Și unul ar fi ținut în mână maceta...

La amiază ieși tiptil în cealaltă parte a păduricii. Traversă fâșia nimănui, pregătindu-se să se afunde în holdă. Nu departe, pe partea dinspre miazăzi, lăstărișul și spicele înfrățite înghițiseră pereții unei case ca școala lor din sat, prăvălindu-i pe jumătate înăuntru. Milu auzea de-acolo zbierete și grohăieli, dar nu zărea pe nimeni. Și nici nu mai stătu să vadă.

10

Satul nostru.

Satul nostru are uliţe largi, frumoase, şi case mari. Pe garduri cresc zorele albastre, iar în pervazurile ferestrelor sunt ghivece cu muşcate şi levănţică. Levănţica miroase foarte frumos.

În fiecare curte este o fântână frumoasă, cu apă limpede. Oamenii o beau cu plăcere. Ei pot să bea şi din casă, de la robinet, unde este la fel de bună, dar le place să-şi dea cu apă rece pe faţă, când o scot cu ciutura.

Casa noastră e frumoasă, din ţiment şi are fereştile de sticlă. În ea locuim bunica şi cu mine. Tata şi mama stau cu noi într-o poză pe perete, căci ei nu mai sunt de multă vreme. Eu am camera mea, iar bunica doarme în odaia mare, unde când avem musafiri îi aşezăm la masă. Camera mea e cea mai frumoasă. În bucătăria de vară avem o plită cu lemne, pe care se fac plăcinte cu dovleac şi mămăligă şi pui fripţi.

Satul nostru are multe gospodării frumoase, cu animale: vaci, capre, purcei și cai. De asemenea, în gospodării se mai află: găini, gâște, rațe și mai rar curci. Toate aceste animale ne dau nouă cele necesare traiului: lapte, carne, ouă. Pentru mămăligă și pâine folosim făina din porumbul și grâul care cresc pe câmpul frumos din spatele casei. Primăvara avem grijă de porumb și de floarea-soarelui, fiindcă sunt plante firave care nu rezistă fără ajutorul nostru, al oamenilor.

În fiecare dimineață mă trezesc odată cu bunica și dăm de mâncare la animale și le adăpăm. Apoi mă spăl, mă-mbrac, mănânc ceva și plec la școală. Pe uliță ne întâlnim mai mulți copii care mergem la școală. Noi toți suntem prieteni.

Școala noastră este frumoasă. Domnul învățător ne învață citirea și scrierea. Câteodată ne pune să scriem compuneri frumoase, ca aceasta, în care facem diferite descrieri. Colega mea de bancă este Ina, o colegă foarte silitoare și bună la învățătură. Ea este prietena mea.

După ce vin de la școală, mâncăm de amiază, ciorbă și felul doi. Apoi bunica se culcă un ceas în odaia mare, iar eu mai fac niște treabă prin curte, cum ar fi: dregerea gardului, scoaterea apei din fântână și udarea răsadurilor de ceapă, tăierea surcelelor pentru foc și altele.

Când termin treaba, mă joc cu Ina și cu alți copii, diferite jocuri, precum „Pitulata“, „Uliii și porumbeii“ ori „Țară-țară, vrem ostași“. Sunt jocuri

foarte frumoase. Când s-a întors de la Pitești, unde a dus-o tatăl ei ca să-i ia sandale numărul 36, Ina ne-a învățat două jocuri noi, care se joacă la oraș: „Verde-stop pe nemișcate“ și „Flori-fete-filme sau băieți“.

Alteori, când nu ne jucăm cu ceilalți copii de pe ulița noastră ori de pe alte uliițe, Ina și cu mine citim cărți la biblioteca școlii. Acestea au poze frumoase, la care ne uităm împreună, până se face seară. Cele mai frumoase cărți sunt acelea cu Jules Verne și prietenii săi: căpitanul Nemo, Ned Land, prințesa indiancă și polițistul Fix. Căpitanul Nemo era prieten cu căpitanii Val-Vârtej și Grant, dar căpitanul Grant s-a rătăcit pe mare. Marea este o apă foarte frumoasă și mare.

Seara îmi fac lecțiile și apoi merg în odaia unde se adună câțiva oameni din satul nostru. Ei povestesc ce-au făcut la muncă. Ei sunt foarte harnici. De exemplu, Ion Cocoș, care e tatăl Inei, Nelu și Gelu Obretin, domnul felcer Ivancea, Sandu Pătrăulea, tractoristul Stancu. Acesta mi-a spus că în vacanța mare, când o să recolteze grâul și porumbul din lanuri, o să mă ia ca ajutor pe tractor. Tractorul lui este foarte mare.

Seara ne uităm și la televizor. În satul nostru sunt multe televizoare, la care oamenii văd emisiuni frumoase. Mie îmi plac Daniela și Așchiuță, dar oamenii mari se uită mai ales la *Viața satului*, unde le arată cum se fac însămânțările de toamnă și se cântă muzică populară.

Oamenii care se strâng seara la noi spun multe glume și râd cu poftă. Apoi ei pleacă pe la casele lor, iar eu și cu bunica mâncăm ceva și ne culcăm. Când e cald afară, eu dorm cu ferestile deschise, ca să aud cântecul greierilor. În iarba din grădina noastră sunt foarte mulți greieri. De asemenea sunt și brotăcei, care cântă la un loc cu greierii.

Satul nostru este cel mai frumos sat din lume.

– De unde știi tu toate vorbele astea, Milule? Le-ai scornit acuma, să-mi faci capul mare?

– Nu știu, Ină... Or fi stat pe undeva pitulate și-au dat în foc, ca laptele. Ori credeai c-oi fi numai tu în stare să născocești.

11

Pe când se sleia cine mai ştie a câta amiază, Milu ajunse lângă zidurile unei clădiri albe, zvelte, de o frumuseţe nemaivăzută...

Pereţii se întindeau pe zeci de metri, iar la capete se rotunjeau întorcându-se, ca ghizdurile de fântână. Când privi în sus, să-i vadă acoperişul, dădu capul pe spate până-i căzu şapca. Totul era alb, strălucitor de-ţi lua ochii, şi geamurile uriaşe – oglinzi în care se vedea lumea întreagă cu el dimpreună, înmiit, sticleau la rândul lor.

Deci ăsta-i *betonul*, îşi zise fermecat, încercându-l cu degetul, altceva nici nu poate fi. Nici mama porumbului şi-a florii-soarelui nu se pune cu el...

„Casa e de cărămidă... scara din ţiment... iar fereştile de sticlă..."

Era cu mult mai mult.

Ieşise din lan încrâncenat, la capătul puterilor, şi dăduse de frumuseţea asta, care pe loc îi stinse durerile şi pe care nu se mai sătura privind-o. Porni de-a

lungul zidului, să-i dea ocol. Din când în când își lipea palmele de suprafața albă, să fie sigur că e acolo, și le ștergea fericit de turul pantalonilor. Într-un loc văzu furnicile cățărându-se sârguincioase, în altă parte o păpădie galbenă, care ieșea din rădăcina peretelui. Abia când ajunse la unul din capete și trecu pe partea cealaltă își dădu seama:

Dincolo nu mai era niciun lan.

Cât vedea cu ochii spre miazăzi, în fața lui, se întindea câmpul, doar pajiști, tufe înflorate și pomi, doar iarba verde și fragedă, năpârlită din loc în loc, unde se vedea pământ negru, galben, roșu. Și nici urmă de porumb, ori floarea-soarelui, ori grâu. Și nici urmă de vrejurile șerpești ale bostanilor, ori conopide clănțănind din dinții putrezi.

Tot din sută-n sută de metri, stâlpi uriași de fier se înșirau pierzându-se în zare. Odgoane groase cât brațul lui atârnau pe farfurii albe și verzi de sticlă. Nu mai văzuse nicăieri asemenea stâlpi, nici măcar în pozele din cărți. Capătul odgoanelor intra prin acoperișul clădirii.

Nu-i venea să creadă că se petrece cu adevărat. Privi de mai multe ori, când în spate, unde porumbiștea pe care o străbătuse o noapte și-o amiază încă mai flutura către el tăișuri verzi, când în față, unde câmpia se-așternea lin, până la orizont. Acolo precis curgea Dunărea. Iar lui nu-i rămânea decât să alunece pe această întindere, cu tenișii săi de gumă, fără să mai miște un deget, pe drumul însemnat cu stâlpi de fier.

Milu se dădu înapoi de-ajuns cât să nu-și mai rupă gâtul ochind acoperișul înalt și trase aer în piept.

– Băăă! Bă, n-auzi? E careva pe-aici?

Așteptă un minut, fericit.

– Băăă...

Asta era casa după care umblase atâta amar de vreme, pe care-o găsise când nu mai trăgea nicio nădejde. De ce nu s-ar fi bucurat? Era chiar așa cum o văzuse în vis, când adormea sub cerul liber, ocrotit de trunchiurile și scorburile copacilor. Mare, frumoasă, puternică, încăpătoare. Înăuntru așteptau oamenii pe care-i căutase până când nu mai nădăjduia să-i găsească, la care-l trimisese Tractoristu din vis, cu limbă de moarte. Pe el îl așteptau, să le dea traista pentru care îndurase atâta chin.

Nu se mișca nimic îndărătul ferestrelor-oglinzi. Porni mai departe de-a lungul zidului de beton alb, oprindu-se din când în când, să mai strige o dată. Când ocolul era pe la jumate, Milu descoperi o ușă de fier, de două ori mai mare ca el. N-avea nici clanță, nici zăvor, doar o cutie deasupra, care se mișcă odată cu el, urmărindu-l. Se neliniști un pic, însă astea nu puteau fi decât lucruri bune, de-ale oamenilor dinăuntru.

Milu se propti în fierul ușii, cu puținele lui puteri. Fierul nu se clinti. Atunci îl lovi cu pumnii și pe urmă ridică un pietroi cu care continuă să izbească.

– Băăă... E careva înăuntru? Băăă...

Lipi urechea pe ușă. Dinăuntru nu se-auzea niciun sunet. Bătu iar. Și iar ascultă. Nimic. Încet, bucuria lui se domoli, pălind spre nedumerire. Și pe măsură ce timpul se scurgea, se stinse de tot, lăsând locul deznădejdii. Rezemat în ușă, privi pierdut în zare, spre miazăzi, unde aștepta Dunărea din poveste, poate la numai câteva ceasuri de drum, opt, zece, douăsprezece. Se silea să nu scape niciun suspin, măcar că nu era nimeni primprejur să-l audă. Măcar că nu mai era nimeni pe lumea asta.

Ce-ar fi putut face? S-o pornească îndată, fără să mai aștepte un minut lângă pereții care-l goneau? Să aștepte încă o noapte, să doarmă, să prindă puteri?

Trecu așa un timp, iar el se simțea tot mai neputincios. Mintea i se golise de gânduri și nu mai putea decât să se uite de-a lungul șirului nesfârșit de stâlpi, pe linia curbă a odgoanelor de fier. Când soarele începuse să coboare la apus, Milu alunecă pe-o parte, cu tâmpla în țărână. Rămase așa, cu ochii mijiți, așteptând doar somnul, care să hotărască în locul său. Poate un somn lung, lung, fără capăt.

Atunci balamalele țipară și ușa se deschise în spatele lui.

Inginerul-șef Costică Beuran nu-și amintea de când nu mai văzuse un copil. Mergea în fața lui Milu, neștiind prea bine ce-ar trebui să-i spună și mai ales ce-ar trebui să facă. Și nici băiatul nu-l ajuta cu nimic. Se ținea după el cu privirile în pământ, fără o vorbă. „Ăsta rătăcește de săptămâni,

se gândi, dacă nu-l convingeam pe Chirvasiu, murea la ușa noastră."

La capătul culoarului îl împinse într-un birou. Când aprinse lumina, neonul pâlpâi, speriindu-l pe Milu. Beuran îi îndepărtă palmele de pe ochi, cu stângăcie.

– Stai, mă, băiatule, că nu...

Combinezonul lui alb, curat, îl liniști pe băiat. Se lăsă așezat pe unul din scaune și dădu lucrurile din mână, afară de traista pe care-o ținea strâns la piept.

– Cum te cheamă? Câți ani ai?

– Miluț... Milu. Paișpe ani, nene.

– Așa... Eu sunt Constantin. Costică. Ți-e foame, Milule?

El dădu iute din cap că nu, să nu se facă de râs la omul ăsta, dar obrajii scofâlciți și ochii duși în cap spuneau tot.

– O să dormi în biroul ăsta la noapte, ți-aduc o saltea de la magazie. Hai să te speli și să-ți dau ceva de îmbrăcat. Pe urmă mergem la ceilalți, să mâncăm.

Când rostise „ceilalți", lui Milu i se umflă pieptul de plâns. Bărbatul privi stânjenit într-o parte.

– Lasă, c-o să fie bine. Vino la baie, să te-nvăț cu *dușul*.

Cât timp se descotorosi băiatul de trențele lui, pe care le împături cu grijă, ascunzând în ele traista cu grăunțe, Beuran îi aduse un combinezon galben, cea mai mică măsură pe care-o găsise. Milu își acoperea rușinat goliciunea și dădea din cap cu silință în vreme ce el îi arătă cum să răsucească robinetul,

să potrivească apa. Îi puse în mână o coajă de săpun și ieși.

– Să n-o lași prea mult să curgă, strigă prin ușă.

Când se înapoie în cameră, băiatul își suflecase mânecile și cracii, să nu se-mpiedice în ele. Parcă se mai liniștise.

– Gata? îl întrebă inginerul-șef. Bravo, hai să mâncăm și pe urmă la somn, că nu te mai ții pe picioare.

– Ba mă țin, nene, se împotrivi el, păi, știi cât am mers?

Beuran dădu din mână. Urcară scările, apoi se-nvârtiră pe niște coridoare care semănau toate între ele. În sfârșit, deschiseră o ușă. Un alt bărbat, mai bătrân, și o femeie ședeau la masă privindu-i. Milu șovăi mirat. Ăștia erau „ceilalți", un domn și-o doamnă? El se-așteptase la o mulțime de oameni. Dar „ceilalți" or fi fost duși cu treburi, ce știa el...

Pe masă erau aranjate farfurii, linguri și câteva conserve, la vederea cărora Milu simți o gheară în burtă. Al doilea bărbat se ridică și veni să-l bată pe umăr.

– Ce faci... ăăă... hm... Eu sunt domnul director științific Chirvasiu. Hai să mănânci ceva.

Băiatul încuviință. Se așezară, iar Milu se gândi că „director științific" trebuie să fie cineva cam ca aceia care conduc submarinul *Nautilus.*

– Eu sunt doamna Drăghicescu, spuse și femeia, zâmbindu-i timid. Ție cum îți zice? Milu? Ce nume frumos... Pe copiii mei îi chema Vlăduț și Anișoara. Ei au...

– Așa, doamnă, făcu directorul Chirvasiu cu voie bună. Ce bunătăți avem astă-seară la masă?

– Ghiveci cu vinete și felul doi mazăre, răspunse ea fără să-și ia privirea de la Milu.

Avea ochi frumoși și triști.

Mâncară în tăcere. Nu găseau pesemne mare lucru să-și spună. Băiatul se întreba cum or fi înduplecat vinetele să intre în cutiile alea, apoi se miră ce porții mici își puseseră în farfurii. Până să-și termine porția triplă, aștepta nerăbdător să fie întrebat ce și cum. Nu putea să se bage-n vorbă așa, tam-nesam. Aici nu era la taifas, la ei pe uliță.

– Ei, spuse directorul în sfârșit, sărut mâna pentru masă, doamna Drăghicescu. Propun să mergem cu toții la culcare. A fost o zi destul de... hm, hm...

Femeia începu să strângă farfuriile, iar Costică Beuran îl îndemnă pe Milu din ochi.

– Păi... îndrăzni Milu, să nu povestesc cum...?

– Mâine, băiete, îi răspunse vesel Chirvasiu. Mâine. Acum trebuie să te odihnești.

Pe urmă scoase din buzunarul combinezonului un borcănel și-i servi pe doamna Drăghicescu și pe inginer cu câteva bomboane de diferite culori, iar ei le înghițiră apatici. Milu așteptă să-i dea și lui, însă directorul închise borcănelul și-l vârî la loc.

– Vitamine, răspunse vesel privirii băiatului. Ție nu-ți trebuie, ești tânăr.

După masă, Beuran îl duse înapoi în biroul de jos și-i întinse o saltea.

– Dacă ai nevoie la noapte, veceul e lângă duș. Somn ușor!

Când s-a trezit, afară deja era lumină. Milu se întinse mulțumit, savurând moliciunea saltelei. Dormise neîntors, fără vise. Se ridică și se duse la fereastră, lipăind cu tălpile goale. De la etaj, vedea până departe câmpul verde, cu stâlpii metalici dispărând către sud.

Îi păru rău că nu poate să privească pe o altă fereastră, în partea cealaltă, lanurile de porumb și floarea-soarelui, holda grâului, rămase toate în urmă, neputincioase. Acum nicio depărtare nu mai putea să-l sperie. Într-un fel, ajunsese din nou acasă, printre ai lui.

Era vremea să se-mbrace. Pantalonii cu bretele, cam roși la buzunare, cu două petice mari în cur, cusute cu sfoară, ca să țină mai mult. Cămașa, mirosind a fum de la toate focurile lângă care înnoptase pe drum, cu bucăți de șiret în loc de nasturi. În picioare, tenișii de gumă. Dar nu. Luă de pe spătarul scaunului combinezonul galben și-l trase iute pe cap, suflecându-l iar, să nu-i fie mare. Acum trebuia să fie și el ca oamenii aceștia. Acum era unul dintre ei.

Pe urmă văzu că lipsește traista cu boabe și-i sări inima din loc. Căută bine, prin toate colțurile, deschise sertarele, dar nu era nicăieri. I-o luaseră!

Ieși pe coridorul lung. Nu-și amintea din ce direcție veniseră aseară. Nu știa încotro s-o ia. Clocotea de ciudă și furie, însă îi fu rușine să strige pe

cineva. Porni la întâmplare și merse până într-unul din capete, după care coti pe un alt coridor. Atâtea uși nu aveau toate casele din satul lor, la un loc. Pe fiecare din ele scria ceva. N-avea timp acum să silabisească. Luându-și inima-n dinți, apăsă clanța uneia dintre ele. Era închisă. La fel și altele.

După câteva minute ciuli urechile, auzind zvon îndepărtat de glasuri. Veneau de la un alt etaj, așa că fu nevoit să se întoarcă spre casa scării. Coborî treptele tiptil și se furișă de-a lungul peretelui. Vorbele se-auzeau din ce în ce mai deslușit. În cele din urmă, deschise încet ușa dindărătul căreia părea că răzbat vorbele. Era o sală mare, cu multe mobile și pereți despărțitori. Milu nu-i vedea pe oameni, însă de auzit îi auzea limpede. Întâi îl recunoscu pe Costică Beuran.

– Și eu vă spun iar că hiba e la germoplasmă...

– Am făcut toate analizele, îi răspunse directorul Chirvasiu. Și nu o dată. Știi bine de câte ori. Sunt probleme de secvențe tehnologice. Pierdem vremea, Costică...

– Care vreme?

Atunci Milu ieși la vedere. Bărbații ședeau la un birou, față în față, cumva cu spatele la el. Femeia stătea aplecată deasupra unui aparat, prin care privea. Ridică ochii, îl văzu și scoase un strigăt ușor. Ceilalți se-ntoarseră ca arși.

– Păi, n-ai încuiat ușa? făcu Chirvasiu.

– Cum să-l închid în cameră? îi replică Beuran cu asprime. Ce, e...

Milu merse către ei.

– Mi-ați luat traista, spuse sufocat. Nu v-o dădeam eu? La ce-am bătut atâta drum?

Apoi o văzu într-o tăviță, pe biroul doamnei Drăghicescu. Fugi și-o luă de-acolo.

– Stai, mă, băiete, îi zise directorul zâmbind chinuit. Stai că nu...

Costică Beuran veni și-l luă de umeri.

– N-am vrut să te trezesc, Milule. Am luat-o, așa e, să vedem cât de bune sunt semințele pe care le-ai adus.

Și-l privi în ochi. Milu puse traista înapoi, rușinat.

– M-am speriat c-ai aruncat-o, nene. Dacă n-am apucat aseară să vă povestesc... Da' sunt bune, așa-i? Așa-i că-s bune?

Beuran se uită întâi spre director, apoi la doamna Drăghicescu. Femeia făcu un gest nelămurit și se aplecă iar peste aparat.

– Sunt bune, nu? întrebă iar băiatul.

– Ia, mai bine, zise Chirvasiu, mai bine stai tu aici și povestește pe-ndelete de unde vii, pe unde-ai umblat... Dar nu ți-e foame?

– Chiar așa, întări Beuran. Ți-aduc ceai și biscuiți.

„Ăștia-i dau înainte cu foamea", îi trecu lui Milu prin cap. De-asta-i ardea lui acuma?

Suflă greu și începu să le spună. Povestea lui era tare încâlcită, însă ei îl întrebau din când în când una și-alta, încât până la urmă se-nțelegeau. Vorbind, lui Milu i se părea că i se curăță mintea de toate gândurile care-l apăsaseră atâta amar de vreme, de toată

negreala care-i năclăise sufletul, zi după zi, noapte de noapte, săptămâni. Căci numai pe-astea le-avusese cu el, numai ele îi fuseseră la-ndemână și-l însoțiseră.

Simți că parcă s-ar fi strâns treptat însingurarea și amărăciunea pe el ca jegul, scorțos, și-acum se cojea strat după strat, lăsându-l curat, gol-goluț cum ședea când era mic în copaia unde-i turna mamaie-sa apă de sus, să se-mbăieze duminica. Povesti de a bătrână și de Ina. Îi pomeni pe oamenii din sat, pe Cocoșu și-alde Obretin. Vorbi de Tractoristu și mașina lui minunată, care porniseră spre ei, și cum i-a găsit fărâmați în inima lanului. Istorisi drumul său întortocheat, fără capăt, călăuzit doar de stele și de somnul plantelor, acela din noapte și acela de peste zi...

Tăcu într-un sfârșit, iar ei îl lăsară să se odihnească, ghicind nu doar suferințele pe care le lăsase în spate, ci și zbuciumul lui de-acum.

Deodată, el întrebă speriat:

– Nene, locul ăla în care am găsit-o pe femeia care era Ina... Și satul celălalt... Și când vorbeam cu lanul... Eram bolnav?

Costică Beuran văzu în ochii lui încolțind spaima că poate nici ei nu sunt adevărați, ci doar plăsmuiri ale minții sale, ori ale lanului, la fel ca altele, din locuri *în care se-ntâmplă lucruri*. Îl luă în brațe, înainte să-l piardă.

– Nu ești bolnav, Milule, n-ai grijă... Acuma nu știm să explicăm toate câte se petrec. Dar o să le lămurim, unul câte unul. Aici ești în siguranță.

O să stai cu noi, și-o să ne-ajuți. Mă duc să-ți aduc ceaiul.

Cât lipsi el, directorul Chirvasiu îl privi blajin, iar băiatul stătu mai mult cu ochii în podea, intimidat.

– Ei, zise bărbatul, când inginerul-șef se întoarse, acum noi o să ne-ntoarcem la treabă, iar tu o să-ți bei ceaiul liniștit. Ai grijă că frige.

Și întinse mâna, stângaci, să-i mângâie părul. Băiatul se trase înapoi. Celălalt dădu din umeri.

Milu luă ceașca și pachetul de biscuiți și se duse în alt capăt al încăperii. Începu să soarbă lichidul fierbinte, cu înghițituri mici, fără să-i scape din priviri. Acum chiar că era speriat.

Văzuse.

Când Chirvasiu întinsese mâna spre el, încheietura ieșise din manșeta combinezonului și, puțin mai sus, pe braț, se ivise marginea unei pete verzi, lunguiețe. O pată ca alea cu care se procopsiseră el și bunică-sa și alți oameni din sat, de la seceră, când apucau lujerii tineri snop, să-i reteze mai lesne, mai iute, mai mulți.

Dar ce lujeri să fi tăiat domnul director Chirvasiu, aici, înăuntru? Și ce, un director trage la seceră?

La prânz, doamna Drăghicescu le dădu iarăși mazăre și niște supă la plic, călduță. Sorbeau din farfurie, schimbând prea puține vorbe, încât în încăpere stăpânea o apăsare care-l tulbură și mai mult pe Milu.

– Da' ceilalți oameni pe unde sunt plecați? își luă el inima-n dinți, doar așa, să nu mai fie liniște.

Dar tăcerea tot nu se risipi. Doamna Drăghicescu puse lingura jos și rămase cu ochii în farfurie.

– Care oameni? zise în sfârșit Costică Beuran. Nu mai e nimeni, Milule.

– Beurane... protestă directorul.

– Ei, asta-i... îl opri Beuran. Ce vrei, să-i torn la brașoave? Nu vede și el, cu ochii lui?

Milu aștepta, cu ochii mari, simțind că răceala din glasul inginerului îi picura lui pe ceafă, prelingându-se de-a lungul șirei.

– Au fost mai mulți, e drept, urmă Beuran netulburat. Vreo sută și ceva. Dar s-au dus, s-au dus toți.

– Unde? întrebă Milu ca prostul.

Doamna Drăghicescu se ridică atunci și ieși din cameră, trântind ușa.

Mult mai târziu, ea bătu la ușa biroului unde-i așternuseră să doarmă și intră iute, înainte s-apuce el să răspundă. Adusese o pungă de plastic plină cu conserve.

– Săru-mâna, îngăimă Milu, strângând pătura pe sub bărbie.

Femeia veni să se așeze la marginea saltelei. Îl privi înmărmurită și încercă de mai multe ori să spună ceva.

– Trebuie să pleci, copilule, zise în cele din urmă, acum trebuie să pleci.

Se ridică frângându-și degetele, începu să-i adune lucrurile de prin cameră, apoi îi deschise rucsacul și băgă conservele înăuntru. Milu o privea fără

să priceapă, îi trecu prin cap doar că, dacă asta nu-i dă hainele, cum o să iasă gol-pușcă de sub pătură?

– Unde să plec? întrebă năuc.

Ea șovăi, ca și cum nu se gândise la așa ceva.

– Nu știu, nu contează acum. Nu mai poți să stai aici... Ascultă, e un culoar care duce... Un culoar spre zona sudică, deocamdată suficient de...

Milu își culese cămașa și nădragii din mâna ei.

– Cum adică nu mai pot să stau? Da' ce-am greșit?

– N-ai greșit nimic, copilule. Aici ești în primejdie. Nu-i timp să-ți spun tot, ascultă-mă, îmbracă-te iute!

– Ce primejdie, se înfioră Milu, voi nu...

Ea îi trase o palmă, lăsându-l cu gura căscată, și țipă la el cum țipase pesemne la copiii ei, mai demult.

– Îmbracă-te imediat, n-auzi? Eu cu cine vorbesc?

Atunci intră în încăpere Costică Beuran. Inginerul-șef îi privi mirat, când pe unul, când pe celălalt.

– Marga, ce cauți aici? Ieși imediat afară!

Doamna Drăghicescu nu făcu nicio mișcare.

– Haide, îl sperii. O să vorbim mâine, când suntem mai...

– Ce să vorbim? îl înfruntă ea. C-ai zis să nu-l amăgim cu minciuni. O să-i spunem și asta?

Brusc, sări la Beuran și-i trase fermoarul combinezonului. Bărbatul îl închise la loc, cât ai clipi. Dar Milu apucase să vadă petele verzi de pe gâtul lui, în deschizătura maioului.

– Ori asta?

Doamna Drăghicescu își răsfrânse umărul hainei. Beuran încercă s-o oprească.

– Femeie nebună... Și unde vrei să se ducă, înapoi, acolo? În câteva ore o să fie îngrășământ pentru porumb.

– A supraviețuit câteva săptămâni. Poate s-o facă și mai departe. Dacă rămâne aici n-are nicio șansă. O să sfârșească îndopându-se cu azot și fosfor și potasiu, ca noi. Și cât crezi că mai putem ține generatorul? Când o să se ia curentul de tot...

Inginerul șovăia. Milu își simți iarăși gâtul ca iasca, uscăciunea urcând dinăuntrul lui, ca în atâtea coșmaruri ale nopților petrecute în lan.

– Dar eu v-am adus grăunțele, șopti, grăunțele alea. Oamenii le-au pitit și ăla s-a prăpădit pentru ele și eu am... De ce nu poate să fie bine acuma?

– Pentru că nu sunt bune, Milule, spuse blând Beuran și cu asta îl ucise. Sunt ca toate celelalte. Sunt ca semințele din lanurile care încercuiesc satul tău. Ca alea din dosul clădirii noastre. Ca alea din toată lumea. Nici nu cred că mai există altele, Milule. Îmi pare rău c-ai bătut atâta drum. Ai făcut tot ce-ai putut... Și noi am făcut...

Nu mai era nimic de zis. Băiatul rămase un timp privindu-i prostit, apoi se răsuci și se vârî la loc sub pătură, cu spatele la ei, îmbrăcat. Îi auzi pășind spre ușă. Beuran stinse lumina. În prag mai zăbovi o secundă.

– O să fie bine, ai să vezi. O să ne gândim mâine ce facem. Mâine...

Dar după ce închise ușa, Milu îl auzi învârtind cheia în broască.

12

Câmpul visa lumea.

Ploaia îl spuzise cu picături mărunte, scânteind amețitor dintr-o zare în cealaltă, cel mai frumos lucru cu putință. În cele din urmă, scânteile de apă se uneau, formând șuvițe, noduri, împletituri, se prelingeau în pârâiașe, se-adunau în ochiuri nu mai mari de-o palmă, pe care tenișii de gumă le spulberau la loc, cu stropi minusculi. Iar printre șuvițe forfoteau brotaci albăstrii, de sticlă. Câmpul visa lumea și ea se așternea la picioarele băiatului în toate direcțiile, îndemnându-l s-o străbată. Iar el o lua în stăpânire cu fiecare pas.

Ciudat, nu mai simțea nicio apăsare. Îi venea să zburde chiuind și să se dea de-a berbeleacul prin iarba udă, să îmbrățișese pomii și să salte peste tufele de măceș. Dar nu făcea asta, doar pentru că știa că are de încheiat un drum. Un drum pe care-l începuse cu multă vreme în urmă și căruia trebuia să-i arate bună-cuviință.

Ploaia pornise îndată ce se crăpase de ziuă. Se bucurase tare, acum nimeni n-avea să vină după el, și-apoi în orele nopții apucase să se îndepărteze destul de casa cea mare. „Bine măcar că n-au închis și fereștile“, își zise Milu.

„Casa e de cărămidă... scara din țiment... iar fereștile de sticlă...“

Tot nu putea să încheie poezia. Pesemne n-avea s-o încheie vreodată.

Mergea drept, de-a lungul șirului de stâlpi, cotind larg uneori, dar pe urmă se-ntorcea pe calea cea bună. Părea că stâlpii proptesc cerul, pe sub care se-nvârtejau aburi ce le-ascundeau creștetele. Iar odgoanele de fier se scufundau aici în vâltoarea plumburie și ieșeau dincolo, la sute de metri depărtare.

Nu mai avea a se teme de nimic. Nici de lanuri, nici de holde, nici de șerpii vrejurilor ori ai viețelor de tot soiul. Călătorea prin Rai, bucurându-se de fiecare pom care-i ieșea în întâmpinare, de fiecare fir de iarbă. Fiindcă la capătul călătoriei sale curgea Dunărea, Dunărea cea minunată. Orice ar fi însemnat asta, căci n-o văzuse niciodată...

Dar nu putea să fie departe. Săptămâni la rând mersese tot spre miazăzi. Drumul îi îmbăta sângele, era acum o parte din el, era el însuși. Ar fi putut merge și-n somn, fără să piardă drumul cel bun. Și încă o dată, cele rele rămăseseră în urmă, lăsând loc tuturor celor bune, care aveau să vină. Pentru asta sunt drumurile...

– Acuma nu mai poţi sta locului niciunde, Milule, râse Ina.

– La ce să mai stau? Ţi-o fi dor de mine... Las' că mă-ntorc eu într-o zi.

– Unde să te-ntorci, Milule? Acuma pentru tine este peste tot „acasă". Acuma o să ajungi la Dunăre. Şi pe urmă?

Pe urmă toate or să fie bine.

Când se opri ploaia, se opri şi el să mănânce, că-i ghiorăiau maţele de foame. Desfăcu una din conserve şi-o goli la iuţeală, cu degetele, sub coroana rară a unui mesteacăn. Altfel totul în jur era ud. Îşi scosese hainele, ţinând doar şapca pe cap, şi le atârnase la zvântat pe-o creangă. Stătu gol-goluţ o vreme, dar pe urmă scoase din rucsac combinezonul pe care i-l dăduse Costică Beuran şi-l trase pe el. Parcă-l mângâia, aşa era de gingaş. Când termină, îşi linse degetele cu plăcere. „Fasole boabe cu cârnăciori afumaţi."

Nu mai avea mult, o simţea cu fiecare stâlp pe care-l lăsa în urmă, înaintând către pâcla din depărtare, care se retrăgea ademenindu-l să vină, amăgindu-l. Merse liber de orice gând, cu privirea aţintită în faţă, numai în faţă. Cine ştie, poate undeva, într-o parte ori în cealaltă, ascunse printre cutele câmpului leneveau sate adevărate, case şi oameni adevăraţi, şi vite. Poate şi animale nemaivăzute, minunate, blânde, pe care lanul le ucisese fără milă prin alte părţi, dar care scăpaseră aci, în Rai. Toate aşteptând să iasă soarele, să se bucure la vederea lui.

Trecea pe lângă ele, pierzându-le, pierzând omenia lor, din care lipsea spaima de lan, și care s-ar fi revărsat asupra sa, că doar era un copil obosit de drum, îmbătrânit înainte de vreme. Însă puțin îi păsa de sate și de oamenii ăia, cât de adevărați vor fi fost. Alta era ținta lui.

Iar la amiază zarea lăptoasă se limpezi treptat, suptă de cerul jos, dezvelind un șir de coline, unele sparte, altele molcome, spinările unor vaci uriașe amorțite în umezeală. Șirul de stâlpi metalici o cotea brusc, spre apus, pierzându-se la orizont, dar el știa că de aici încolo nu mai trebuie să-l urmeze, că tot ceea ce căuta se găsea aproape, dincolo de colinele din fața lui. Când ajunse la cea mai joasă dintre ele, nu mai rezistă și-o rupse la fugă, azvârlind rucsacul. Urcușul îi tăie curând răsuflarea, însă o ținu tot așa până sus, pe cocoașa verde. Acolo se opri.

Jos, la picioarele lui, așa cum i se arătase în vise, trecea Dunărea.

Aburul de după ploaie îi dezvelise apele numai până la jumătate, dar și-așa era mai mult decât își închipuise el vreodată. Se așeză chiar acolo și-o privi multă vreme, încercând să înțeleagă ce vedea. Nu reușea.

Fiindcă nu mai văzuse niciodată ceva care să-i semene. Lanurile în care se scufundaseră erau nesfârșite. Însă Dunărea le-ar fi făcut una cu pământul, dacă și-ar fi pus mintea cu ele, le-ar fi înghițit fără greutate. Apoi s-ar fi tras înapoi, în matcă, potolindu-se, văzându-și mai departe de calea ei.

Și dacă așa era ea, că doar o vedea cu ochii lui, învățați de la o vreme să măsoare ce era de nemăsurat, și s-o adulmece, iar în curând, foarte curând, după ce se va fi săturat de privit, s-o pipăie și s-o guste... cum ar fi fost Marea, Oceanul, lumile în care doar căpitanii de poveste se puteau încumeta?

Pentru că nu putea fi pe pământ o asemenea apă, n-ar fi alcătuit-o nimeni nici dacă ar fi adunat laolaltă pâraiele din toate satele de pe lume. Și niciunul n-ar fi fost în stare de una ca asta, poate numai Pruncul Iisus. Da, el ar fi putut face Dunărea.

Dacă trecea așa, prin fața lui, la picioarele sale, dintr-un capăt în celălalt al lumii, atât de pașnică și de milostivă, când i-ar fi putut lua în stăpânire pe toți și pe toate, numai din pacea Lui putea izvorî ea și numai acolo s-ar fi putut întoarce. Negreșit că acolo se și întorcea.

Și-i curse atunci din suflet o vorbă pe care-o auzise de la bunică-sa, biata, pe vremea când era vie, iar el știa că ea n-o să moară niciodată. Mântuire...

În cele din urmă coborî povârnișul într-un loc în care ploile surpaseră malul și fugi pe prundișul de la marginea apei, unde lepădă tenișii, ca să simtă udeala Dunării. Și nu era alta ca ea.

Se zbengui încoace și-ncolo, vântură apa cu mâinile, o luă în căuș și-o turnă pe creștet, pe ochi și pe ceafă. Strigă tot ce-i trecea prin minte să strige, căci nu era nimeni pe nicăieri ca să se rușineze. Erau doar el singur și Dunărea singură. Era numai a lui.

– Dunărea! țipa, și nu-și amintea alt cuvânt mai frumos pe lume.

Nu mai exista alt cuvânt. Ricoșa pe suprafața apei, pierzându-se în tărâmurile de dincolo, pregătindu-le pentru venirea lui. Și după vreun ceas, când fericirea i se mai ostoi, știind bine că nu poate călca peste undele mici, Milu începu să socotească în ce fel ar putea ajunge pe celălalt mal.

Nu se vedea nimic. În glumă, băiatul trase aer în piept, își umflă obrajii și suflă tare spre plapuma uriașă de abur care învelea noua lui lume.

Atunci ceața se învolbură, ca și cum el ar fi avut această putere, se trase cu totul, se risipi, dispărând în vreme ce prima rază de soare, cu vârf de seceră ascuțită, străpunse norii. Milu privi.

Cât putea cuprinde cu ochii țara de dincolo, de la răsărit la apus și fără sfârșit spre miazăzi, era toată numai un lan verde, care-l aștepta înlemnit în nemișcare. Doar un ocean de lujeri deși, unul lângă altul, milioane și milioane și milioane, urcând colinele, umplând văile, acoperind totul.

Porumbii înalți stăpâneau lumea în liniște, fără nicio trudă, erau dintotdeauna acolo și pentru totdeauna, pretutindeni. Un lan fără capăt, nici început, nici naștere, nici moarte. Viață trainică, fără sfârșit.

Soarele se revărsă deodată în deplinătatea tristeții sale luminoase, lucind pe fiecare frunză oțelită, sporindu-i ascuțimea. Iar după ce trecea de marginea lanului, părea că toate acele săbii îl sfârtecaseră, picurându-i sângele pe undele Dunării nepăsătoare.

Milu văzu toate astea, având vreme destulă să se umple de ele. Avea toată vremea acum. Dunărea curgea neobosită, iar celălalt mal nu-l mai chema, cum chiar nimic nu-l mai chema de nicăieri. Doar când un pui de vânt rătăcit trecu dincolo și făcu să zăngăne frunzele porumbilor, i se păru că zăngănitul acela este pentru el. Dar nu era. Prea multă neființă răspândea această mulțime colosală de lujeri, prea multe vieți neomenești, pentru ca a lui, una singură, atât de neînsemnată, să mai conteze.

Urcă din nou povârnișul, uitând tenișii de gumă pe prundișul care aproape se zvântase. Dunărea era tot acolo, dar el n-o mai vedea, măcar că întorcea mereu capul să privească. Numai lumea de lanuri putea fi văzută.

Malul era plin de scobituri, mai mari și mai mici, săpate în pământul galben și roșu. Din cele mai mici ieșeau în grabă păsări cu cozile despicate, lăstuni care atingeau suprafața apei și se-ntorceau țipând. Cele mai mari grote puteau adăposti un copil, ori chiar un om mai firav. Milu găsi una potrivită lui și se strecură înăuntru, aplecându-se. Se înfunda după zece pași, însă era călduț și destul loc cât să poată face focul.

Umblă abătut, după tenișii și rucsac, apoi după uscături și pietre, pe care le duse în vizuină, lepădându-le la intrare. Cumva, ploaia de noaptea trecută își croise drum prin straturile de pungi în care înfășurase chibriturile luate de la Cocoșu. Nu mai erau bune de nimic. Ori poate, într-un sat ca acela,

nici nu vor fi fost chibrituri de-adevăratelea. Văzând cum i se sfărâmă între degete, simți deodată că-l ajunge fierbințeala și începe să tremure.

Găsi bricheta pe fundul rucsacului. Pentru mai multă siguranță o încăzi suflând peste ea, între palmele făcute căuș. Pe urmă puse un pic de rânduială între lucruri. Pietre pentru vatra focului, rotundă, aproape de intrare. Uscături pentru cuibul flăcării, paie și-o zdreanță pentru nașterea ei. Lemne de rezervă pe margine. Duse conservele în fundul adăpostului și-și încropi culcușul lângă vatră. Mai avea destulă apă în sticlă, iar dimineață o Dunăre întreagă. Scăpără bricheta de mai multe ori până să se aprindă. Într-o zi o să se termine și asta. Puse rucsacul sub cap, cu secera lângă el, să-i fie la îndemână. Închise ochii, tremurând iar.

Dar când focul prinse puteri și flăcările crescură în vatră, îi deschise din nou și văzu că nu mai e singur.

– Mai pune un lemn, cât a rămas jar. Nu vezi că dă să se stingă?

– În viitor, oamenii vor înlocui focul cu energia atomică, spune căpitanul Nemo. Totul va funcționa cu energie atomică.

– Și cazanul de țuică? întreabă Cocoșu.

– Și cazanul.

Val-Vârtej se scoală și întețește el însuși flăcările, vânturând chipiul care a înfruntat atâtea furtuni grozave. Se ține bine de pipă.

– Miluț, mamă, tu arzi. Ai venit de la joacă și-ai băut apă rece. Esti transpirat tot.

– Lasă, bunică... Trece.

Numai Ina nu zice nimic, doar îi pune palma ușor pe frunte și-o trage iute, prefăcându-se că s-a fript.

– Arș!

– Lasă, Ină... Trece.

Văd toți că e trist mai mult decât poate să ducă, însă nu știu cum să-l aline. Se privesc unii pe ceilalți, neputincioși.

– În tinerețea mea, spuse căpitanul Val-Vârtej, m-am pomenit adesea singur pe mare. Ia să vedem... A fost atunci, când cu naufragiul de pe Coasta Rechinilor... Și-a mai fost când am evadat de la piraații somalezi... Și...

– Păi, ce, ăsta-i singur? se împotrivește Cocoșu.

– Numai la mii de metri în adâncuri, cugetă Nemo, printre monștrii care n-au văzut vreodată lumina soarelui...

E pesemne un gând despre înstrăinare, însă nu-l mai sfârșește. Nimeni nu poate trăi singurătatea altuia.

– Ce fac eu acuma? se frământă Milu. Unde merg? Cine sunt? Ce fac?

Mamaie îl trage și-i culcă tâmpla în poala ei, ditamai vlăjganul.

– Dormi, mamă, dormi... Dormi și dimineață ieșim amândoi la seceră.

– Ce să facem noi cu secera, bunică? Nu mai e lume pe lumea asta. Nu mai e decât lanul de porumb. Și holda. Și floarea-soarelui.

Asta lor nu le place. Cocoșu înjură. Căpitanul Val Vârtej se încruntă. Ina râde rău.

– Băi, Milule, atâta ți-a fost curajul?

– Da' ce-ai, fă, ce vrei să mai fac? Dacă nici Dunărea, care...

– Păi, ce, mă, tu ești Dunărea? Tu ești om.

El o dușmănește.

– Și ce dacă?

– Oamenii nu pier, zice iar Nemo, de parc-ar vorbi din fundul fântânii. Nu pier câtă vreme lasă pe lume semne.

Asta poate să nu însemne nimic. Chiar *nu* înseamnă. Bazaconii...

– Du-te, Milule, și adă niște pământ roșu de-afară, poruncește fata.

– La ce-ți trebuie?

– Tu fă cum zic. Nu mult, așa, un pumn, doi. Pământ roșu.

Și se duce. În pumni, pământul roșu, ud, se face clisă. Stă pe piele și parcă e și mai roșu. Lipește palma de peretele grotei. Rămâne o urmă cu degetele întrerupte, puțin șuie, cum s-a aplecat s-o lase. Și dedesubt scrie strâmb M-I-L-U, cu mare greutate. E primul semn. Sudoarea îl podidește de cât s-a încordat să nu-l greșească.

Apoi vor și ei semnele lor. I-N-A scrie ea, după ce și-a mânjit palma mică și a lipit-o de perete. Toți iau pământ roșu, îl frământă, lasă dovadă c-au fost aici. INA... NEMO... VALVÂRTEJ... COCOȘU...

La urmă, bunica nu vrea să-și lase numele. Pune palma și scrie dedesubt MAMARE...

Acum peretele e plin de urmele și de numele lor. Dar nu s-a sfârșit. Milu ia din vatra focului un tăciune încă fierbinte și desenează cum poate zeci, sute de lujeri ridicați să cotropească lumea. Iar când i se termină cărbunele, ia altul. Pe peretele gălbui răsare SUBMARINUL NAUTILUS, care face prăpăd prin lanuri și holde, culcându-le pe toate la pământ. Niciuna nu scapă.

Acum e gata. Nici lanurile, cât or fi ele de mari, nici holda, nici Dunărea, atât de puternică și-atât de neputincioasă, nu vor șterge asta. Niciodată.

Ei toți se duc la culcare. După ce-i simte adormind, unul câte unul, Milu se dă și el somnului.

Când s-a trezit, afară era deja lumină.

Milu se dezmetici treptat, pe măsură ce razele soarelui își croiau drum către el, dezmorțind tot în calea lor, pătrunzând în grota de lut, să-i încălzească mădularele, să-l vindece de friguri. Afară, ciripitul păsărilor ce sălășluiau cu sutele prin scobiturile malului, vesteau începutul unei dimineți limpezi.

Băiatul scormoni în vatră, dezgropând din cenușă tăciunii care încă mai scânteiau. Aduse alte vreascuri și învie focul. Simțea că trebuie să facă asta. Ieși la lumină, tremurând încă, dar foarte curând avea să-i fie bine. Coborî apoi pe prundiș, să caute apă și să cerceteze împrejurimile.

Dunărea trecea lin, cărând din loc în loc crengi de copaci, ori lujeri de-ai porumbului, fără deosebire.

Ca și cum ar fi dat ascultare unui îndemn al apei, Milu lepădă hainele de pe el și intră până la brâu în albie. Se spălă acolo îndelung, deși nu simțea murdăria pe trup, ci undeva în adâncul său, amăreala înfrângerii, a risipei de sine, umilința, frica. Dar încet-încet Dunărea le duse pe toate la vale și le înecă prin locuri neștiute de nimeni, sub răgălii și trunchiuri putrede, în anafore și bălți stătute, puturoase. Acum soarele era sus pe cer, iar malul scobit din care coborâse Milu se înfățișa sub chipul unei cetăți strălucitoare, în inima căreia stătea pitulată o comoară de semne.

Cum ieșise pe mal să se zvânte, deodată nu-i mai trebuiră nici lemne, nici apă de băut, nici poame, semințe ori verdețuri de-ale gurii. Urcă la loc, în fața grotei, de unde putea să vadă lumea întreagă, lăbărțată la picioarele sale. Pe celălalt mal al Dunării, lanul fără margini ieșise din noapte și-acum înfuleca nesătul la lumină, prinzând puteri de la un ceas la altul. Băiatul se așeză. Își încordă privirile de parcă ar fi vrut cu ele să ardă de la depărtare fiecare lujer în parte, fiecare frunză tăioasă, fiecare cocean. Le pătrunse cu asprime până ce-i dădură lacrimile, dar nici după aia nu se opri. Și sub ochii lui prinseră *să se întâmple lucruri.*

Lanul se înfiora făcând ape schimbătoare, ca și cum o veste zbura de la un pâlc la altul, din porumb în porumb. Tărâmul de lujeri începu să se zvârcolească turbat, încât curând nu mai putu să se țină întreg. Mai întâi se rupse în două, imediat în patru, și-apoi în sute și mii, cu poteci nesfârșite, din zare-n zare.

Pe când le privea, fiecare dintre peticele de lan tremura în propria lui culoare, tulburându-se. Iar când începură să se limpezească, unul după altul, tot mai multe, tot mai repede, nu mai erau ce fuseseră înainte. Nu mai erau neamurile de porumbi fără număr, copii verzi și adulți galbeni și bătrâni albicioși de cenușă, la fel cu neamurile holdei de grâu, cu care se mai încumetreau pe undeva și altundeva. Nu mai erau pălăriile mari ale florii-soarelui, pe tulpini cât pomii, trăgând hotare între împărății. Nici șerpăria de cârcei, viițe și vrejuri, fălcile conopidelor, țepele de ceapă, capcanele fără scăpare ale cuiburilor de gogoașa-dracului.

Erau numai case frumoase, de toată mâna, și mai mici, și mai mari, cu un etaj ori două și țiglă pe acoperiș, roșie, galbenă. Toate aveau scările din țiment și ferești de sticlă. Pe horn urca un fir subțire de fum, care purta în cele patru vânturi miros de plăcintă caldă. Gospodăriile se țineau laolaltă cu gard trainic, fântânile străpungeau pământul până dincolo, într-o altă țară, dar la mijloc strângeau apă rece, limpede. Și prin coteț cotcodăceau orătăniile cu miile, iar vaca mugea în grajd, de poftă să fie mulsă.

Pretutindeni se țeseau drumuri și drumeaguri și fiecare frunză căzută se prefăcea într-o piatră de caldarâm. Mașini minunate, de toate culorile, goneau strigând una la alta cu o mie de trompete vesele. Peste pâraiele repezi, umbrite de arini și sălcii, se arcuiau poduri de fier curat. La marginea șanțului se-nșirau stâlpii electrici, iar antenele de

televizor de pe coamele caselor îi lăsau să coboare înăuntru pe Daniela și pe Așchiuță.

Pe malul larg al Dunării creșteau din pământ parcuri îmbelșugate, ca niște pădurici în ale căror poieni sumedenie de oameni ieșiseră la iarbă verde, așternând pe ștergare toate bunătățile pământului. În puzderia de iazuri se oglindeau lebede, rațe și cocostârci care pășeau caraghioși pe cataligele lor. Copiii se zgâiau printre gratiile gardurilor la animale ciudate, aduse din celălalt capăt al lumii. Apoi alergau chiuind pe mal, unde jucau „Flori-fete-filme sau băieți", „Capra" și „Leapșa pe ouate".

În depărtare trecea șuierînd un tren cu o sută de vagoane. Pe cer, aproape de soare, zbura un avion. Iar în albia Dunării se apropia un vapor mare, urmat de stoluri albe de bărci.

Până acum era de-ajuns. Ziua se-arăta frumoasă cum nu mai putea fi alta, iar lui Milu i se făcu foame rău. Înainte să intre în grotă, să pună lemne pe foc, se mai întoarse o dată, dând roată cu ochii peste lumea nouă. Atunci băgă de seamă că, de la fereastra unei case de pe malul celălalt, floarea-soarelui se uita la el dintr-un ghiveci.

Cuprins

„Eu cred că suntem un popor vegetal“
prefață de Cătălin Badea-Gheracostea 5

Partea întâi – AȘTEPTAREA 9
Partea a doua – DRUMUL 127

Nemira Online

Urmărește-ne ca să fii la curent cu ultimele:

NEMIRA

Promoții pe site:
nemira.ro

Concursuri pe Facebook:
facebook.com/ed.nemira

Articole pe blog:
blog.nemira.ro

Recenzii ale cărților noastre:
nemirabooks.ro

Comunicate Nemira pentru presă:
nemiramedia.ro